ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΚΩΟΥ ΠΡΟΣ ΔΑΜΑΓΗΤΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ.

HIPPOCRATIS COI EPISTOLA, CVM

PRIMIS ERVDITA IVXTA AC salutaris, interprete simul & paraphraste
ALARDO AEMSTELREDAMO.

SALINGIACI apud Ioannem Soterem.
M D. XXXIX.

Cum gratia & priuilegio in sexennium.

EPIGRAMMA DE RISV DEMOCRITI, ET HERACLETI LACHRYMIS.

ἄδηλον.

τὸν βίον Ἡράκλειτε πολὺ πλέον ἤπερ ὅτ' ἔζης
  δάκρυε. νῦν ὁ βίος ἐστ' ἐλεεινότερος.
τὸν βίον ἄρτι γέλα Δημόκριτε τὸ πλέον ἢ πρίν.
  νῦν ὁ βίος πάντων ἐστὶ γελοιότερος.
εἰς ὑμέας δ' ἤδη καὶ αὐτὸς ὁρῶν, τὸ μεταξὺ μεριμνῶ,
  πῶς ἅμα σοὶ κλαύσω, πῶς ἅμα σοὶ γελάσω.

ALARDVS.

Quin magis hanc lachrymes uitam Heraclete licebit
Hæc præ quàm fuerat nunc miserabilior.
Olim iure quidem, nunc plus Democrite ride,
Quin rides? uita hæc nunc mage ridicula est.
Pressius intuitus uos, mecum cogito sæpe
Qui simul illachrymem, risu itidem emoriar.

TIMON.

οἷον Δημόκριτόν τε περίφρονα ποιμένα μύθων
ἀγχίνοον λέσχην δὲ μετὰ πρώτοισιν ἀνέγνων.

Qualis erat prudens Democritus autor amœni
Sermonis, lepidiq; ioci, imprimisq; facetus.

Horatius li. 2. Epist. 1. epist.

Si foret in terris rideret Democritus.

Iuuenalis satyra 10.

Iam ne igitur laudas quod de sapientibus, alter
Ridebat, quotiens à limine mouerat unum
Protuleratq; pedem, flebat contrarius alter.
Sed facilis cuiuis rigidi censura cachinni,
Mirandum est unde ille oculis suffecerit humor,
Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
Democritus.

ALARDVS AEMSTELREdamus Ioanni Teyngo Hornensi celebratißimæ ciuitatis Aemstelredamensis medico

S. D. P.

Memoriæ proditum est Teios cũ Persarum cõtumeliam ferre nõ poßent, urbe relicta, Abdera Thracum urbem demigraße, atq; hinc illud uulgatum fuiße, ἄβδηρα καλλὴ τηΐων ἀποικία. Quo nimirum ænigmate prouerbiali significamus, in rebus uehementer afflictis, nos non prorsus abieciße animũ, uerum eße spei nonnihil: nec deeße nobis itẽ quo cõfugiamus, si quis præter modum pergat eße molestus. Quid istuc exordij dices? Dicam. Nempe cum abhinc aliquot annos, statim quã D. Martinum Dorpium, unicum Academiæ nostræ Louaniensis ornamentum amisißemus, R. D. Meynardus Mannius, regiæ apud Hollandiã Heemũdæ abbas meritißime secũabduceret Louanio, inuitus, & animo reluctãti (ceu præsentirem me lusurum operã) ægre quidẽ sed tamen consecutus sum: sperans fore, ut apud Batauos nostrates, nonnihil ad expiationẽ Lutherismi proficerem, confidens etiam futurum, ut plebeculam pestilentißimo falsorum dogmatum fermento uitiatam repurgarem, repurgatamq; Christo lucrifacerem. Cũq; nihil eßet, quod ut id prædæ sub manus succederet, & ijs potiremur exuuijs non parati eßemus, & ferre & perpeti. Cæterum simulatq; hoc hominum genus insi-

pientißime ſapiens, & ſapientißime inſipiens, cõformatius eſſe pertinaciusq; ſentirem, q̃ ut ſpes eßet reſipiſcendi. Sunt enim in omni genere ſtultitiæ inſulſe arrogantes, ut qui ſtulta temeritate, & temeraria ſtultitia damnent omnia omnium orthodoxorum decreta, traditionesq;ırrideant, neminem quamlibet alioqui permodeſtum aut eruditum audiant, neminem non præ ſe faſtidiant, digna atq; indigna de ſacroſancta Eucharistia deblaterent, de cunctis eccleſiæ quæſtionibus uno linguæ rotatu luce clarius choruſcẽt adeoq; una ſaliua contaminent omnia, ſummam arrogantiam cum ſumma maledicentia coniungentes: in ſumma, Abderitanæ pectora plebis habent. O portẽta in ultimas uſq; terras deportãda. Ieſu bone ut hallucinantur, ut fallũt & falluntur, nec ipſi ſatis inter ſe conueniunt. Nec ὁμοθυμαδὸν prodigioſa illa ſua tradunt paradoxa. In quibus διακεχωρισμένοι κατὰ διάμετρον ὅλην τοῦ καθαρωτάτου τοῦ καθαρωτάτου ἀφίστανται, μᾶλλον δ᾽ ἔτι καὶ τῆς διαμέτρου μειζόνως ἢ ὅσον τι φαίνεται. Quemadmodum enim cum ſanguis corruptus eſt, aut pituita redundat, aut bilis in corpore morbi ægrotationesq; naſcũtur: ſic prauarum opinionum et nouorum dogmatum conturbatio & ipſorum inter ſe repugnãtia, ſanitate animum ſpoliat, morbisq; perturbat. Quid diceret ergo, aut quo non fugeret ſi nunc hæc monſtra uideret Pythagoras? Itaq; cũ paßim haberem quos fugerem, quos ſequerer nõ haberem, ad eã uitam reuerſus ſum, quam multi docti amici ac pij, fortaſſe non recte, ſed tamen multi atq; in his tu cũ primis

mis docendi concionandiq; prouinciæ id temporis pro ponendam putauerunt. Fateor concionandi munus & ad rem & ad famam comparandam magis idoneum q̃ ſit ἀπραξία hoc eſt umbratilis uita, uerum ἐνδαίμων γε κέρυνθος, ἐγὼ δ' ἔιων τινάκτης. In locum iam olim mihi ſæpius oblatum, ſæpius & à me celebratum, nempe regi am illam Hollandiæ Hecmundam, adhuc uere auſpicio ductuq; Mannij noſtri ab omni Lutheriſmi fermẽto mũdam cõmigraui, totumq; me ad quietem contuli. Mihi certum eſt ab hac umbratili uita nuſquam uel latũ digitum, ſecundũ te enim nihil eſt mihi amicius ſolitudine, quæ me minus ſtimulat q̃ celebritas, ut uitemus oculos hominum ſi linguas minus facile poßimus, & ſemi liberi ſaltem ſimus, quod adſequemur & tacendo & latendo. Carere aſpectu quorũdam q̃ infeſtis oculis conſpici malo. Proinde cum mihi ſedulo enitendum ſuaſiſſes, ut ſi occupatus ſemper conatus ſim aliquid prodeſſe ſtudioſis Louanij, proſim etiam ſi poßim utcũq; otioſus Hecmundæ proximis Quirinalibus. i. ſtultorũ ferijs quæ uulgus Chriſtianorũ uocat bacchanalia, hãc Hippocratis tui epiſtolam tumultuarie latinitate donauimus, in qua interpretanda hoc potißimũ ſpectaui, ut ſententiam bona fide uerbis q̃ aptiſſimis efferrem, ſenſumq; magis curauimus appẽdere, quàm uerba dumtaxat bona fide annumerare, quæ cum ſæpe multos ac reconditos habeant ſenſus, tanquam ſi in aliquam locupletem ac refertam domum uenias nõ explicata ueſte, neq; propoſito argento, neq; tabulis, & ſignis pro-

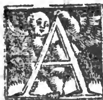
palam collocatis, sed his omnibus multis magnificisq; rebus constructis ac reconditis. Proinde adiecta sæpe paraphrasi bene prolixa, haud scio q̃ felici, magna certe libertate adnisus sum, ut quidq; explanatius efferri potuit, efferremus. Deniq; maluimus in hanc partem errare, ut quæ non desideret lector, audiat, q̃ ut quicquam quod opus est prætermittatur. Et hoc libentius id negocij potißimũ tui causa suscepimus, quod persæpe dederis quàm contemneres populares insanias iam ab adolescentia documenta maxima, quodq; tu nobis alterum quendam uideris referre Democritum: non enim opinor uiuere quenquam mortalium, qui æque quàm tu natura fictus ac sculptus sit ad quorundam insulsitatem adeoq; insaniam uel Democritico risu exsufflãdam. Maxime si aut tragœdias agant in nugis, aut conuellere adoriantur ea quæ non poßunt commoueri, aut opes ecclesiasticas profundant in insanas substructiones, aut nimio & superfluo apparatu mutas adornent imò inaurent imagunculas, ac interim pauperes uiuas dei imagines algere mediaq; perire sinãt, aut (ut semel finiam) cum maxime fallunt, id agunt ut uiri boni esse uideãtur. Qui obstipo capite, & figentes lumine terram Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodunt, Atq; exporrecto trutinantur uerba labello. Sed bene actũ. Quod uidet hos omnis domus & uicinia tota introrsus turpes speciosos pelle decoram. Et pleraq; alia id genus quorum κατάλογον bene prolixum compendio perstringit Democritus. Verum moderãdus est tibi ri

sus

ſus tametſi iuſtiſsimus, cum inſulſitas quorundam uix ingenti uolumine poßit(ut par eſt)explicari. Quanq autem nec omnibus datum eſt habere naſum, Nec grata eſt facies cui Gelaſinus abeſt. Nolim mihi tamē è Gelaſino te Catagelaſinum. In monumentis hiſtoriæ Græcæ ſcriptum eſt Democritum ob immodici riſus petulantiam Gelaſini cognomento eſſe denobilitatum, atq; adeo infamatum. Putant autem & recte putant riſum effuſiorem graui uiro uehementer indecorū eſſe propterea quod uideatur ab animo impotenti proficiſci. Siquidem ut turpe eſt uiro graui muliebri more eiulare ſi quid doleat: ita gaudio immoderato in cachinnū effundi parum decorū. Non tamen uſq; adeo φιλόγελως, neq; in riſum profuſus es, quin multa tacitus apud animum tuum nolis uelis ingemiſcas, egerrimeq; feras quæ es erga orthodoxam fidem conſtātia, maxime quæ edūtur hodieq; in eccleſiaſticos, quorum peramans ſemp fuiſti, quorumq; inopiā nō minus opibus quàm rei medicæ induſtria gratuito ſubleuas. Quo ego nomine plus tibi debeo q̄ ut unq̄ ſoluendo eſſe poßem. Sed ita fato neſcio quo contigiße arbitror, ut tibi ad me ornandum atq; prouehendum ſemper detur facultas, mihi ad remunerandum nihil ſuppetat præter uoluntatem. In paucis diebus quàm à nobis diſceßiſti bonus ille γελωτοποιὸς ex pharmacis tuis apud nos relictis, nonnihil ſenſit leuamenti. καὶ ὁ δὲ μαίνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς. Miſoponus autem ille ſui manet ſemper ſimilis ἐντί οἱ πικρὸς καί οἱ ἀεὶ δριμεῖα χολὰ ποτὶ ῥινὶ κάθηται. Eſt enim acerbus atq; illi

ſemper ſedet in nare aſpera bilis ἀλλ' ἰχώρεται κάρφει μᾶλ-λον .i.illi cor magis atq; magis ſuccenditur ira. Bene ua le. Tu uelim tum D. Nicolao Cannio, ſacrarum litera-rum ſtudioſo & permodeſto Vrſulenſium uirginũ ad miniſtratori, tum Cornelio Croco optimo ac diligen-tiſsimo pubis Aemſtelredamorum moderatori, & qui-bus præterea uidebitur etiam, hoc communices exem-plar. Rurſus uale Hecmundæ 1526. Calend. Martijs.

ALARDVS AEMSTELRE-damus lectori.

Bunde ſatis magno documento fue-rit hæc Hippocratis epiſtola, lector optime, non prorſus improbandum eſſe, ſi quis uel exercendi uel laxã-di ingenij gratia, nonnunquam ollas (quod aiunt) oſtentet, hoc eſt, ludat in ridiculo quopiam argumento, modo iocus ſit erudi-tus, & cũ uoluptate miſceat nonnihil utilitatis. Quã-doquidem ridentem dicere uerũ, quid uetat? Imò fit ut citra offenſam, & gratius irrepat in animos mortaliũ ueritas huiuſmodi lenocinijs cõmendata. Adeout A. Gellius non dubitet ridiculas Aeſopi fabellas, tetricis illis & è cœlo delapſis Stoicorum dogmatis antepo-nere. Luſit & ipſe Hippocrates feſtiuiter ſane, ſed ta men ita, ut Democritum philoſophũ iocari non ſcurrã poßis agnoſcere. Proinde quicquid eſt hoc epiſtolæ cõ

fido

fido fore candidis ingenijs, & ijs qui bonis literis sunt initiati magnopere probatum ire, ut quæ præter ridendi festiuitatē, habeat non pauca quæ ad corrigēdos mores plurimum afferant momenti. Equidem non uideo quobrem poßit displicere, quādoquidem odiosam illam scelerū ac uitiorum Camarinā nusquā mouens, ridicula quædā magis q̄ fœda paucis attingit. Sed taxat, inquient, artium profeßores, medicos taxat, principes taxat. Primum non animaduertunt q̄ hoc ipsum facit moderate, minimeq; odiose. Deinde non meminerūt illius regulæ quam inculcat D. Hieronymus, ubi generalis de uitijs disputatio est, ibi nullius personæ eße iniuriam, neq; carbone notari quempiā quasi malus sit, sed omnes admoneri ne sint mali, nisi forte illud contemnant omnes omnium artium profeßores eße absolutos, omnes medicos eße tales quales fuerunt Hippocrates & Galen⁹, uniuersos principes Numas eße & Phociones. Deniq; non perpendunt id quod in dialogis est potißimum, personæ decorum. Postremo cum tyrāni quoq; à morionibus quiduis audiūt rideant, parumq; ciuile putēt ullis offendi dicterijs: Mirum erit istos nescio quos ab ipso Democrito philosopho ridendis hominum ineptijs nato nihil omnino poße audire, quasi quicquid de uitijs utcūq; fuerit dictum id prorsum ad ipsos pertineat. Neq; enim mordet quempiam nominatim, nisi forte seipsum, adeoq; sua ipsius cædit uincta. Seq; cum primis uero huic morbo, quem tam graphice depinxit obnoxium fuiße, atq; omnes adeo qui uel

ingenio uel studio philosophiæ uel in administranda re publica uel in alijs artibus excelluerunt, atra bili obnoxios fuiße dißerit. Nullumq; eße mortalem, qui non in aliqua re desipiat. Quanquam alius alio morbo laborit, hic auaritiæ, ille libidinis, hic ambitionis, ille inuidiæ. Quod copiose demonstrat Stoicus Damasippus apud Horatium in Sermonibus. Et in hac hominis calamitate mira ludit uarietate natura. Bene ualebis.

ARGVMENTVM.

In hac epistola primum subindicat, ob atrā bilem redundantē in corpore morbos ægrotatiōesq; omneis, aut ferè omneis nasci. Deinde mira quadā hypotyposi sub oculos ponit Democritum, atq; adeo omneis, qui uel ingenio uel studio philosophiæ, uel in administranda repub. uel in aliis artibus excelluerunt, atræ bili obnoxios fuisse Præterea compēdio perstringit, quidnā sit illud quod hōies ignauos, & prorsus ex stultis insanos faciat Sub hæc sane q̄ apposite demonstrat, nullum esse mortalem qui non in aliqua re desipiat ac peccet & uehementer quidem peccet. Ad extremum ostendit quænam sit causa cur Democritus Abderites physicus pleraque omnia omnium studia inepte stulta & planè ridicula, adeoq; summæ insaniæ & ducat & sentiat esse damnanda.

Argumentum per Alardum.

Quem mala stultitia & quæcunq; inscitia ueri
Cæcum agit insanum, prodidit Hippocrates.

Aliud eiusdem.

Stultus & insanus quis sit sat epistola monstrat,
Ne frustra monstret, tu fuge stultitiam.

Aliud.

Quem furor haud dubius simul & manifesta phrenesis
Turpiter afficiat, fortiter excruciat,
Tum demum monuisse scias recteq; probeq;
Si recte caueas prospiciasq; probe.

HIPPOCRATES DEMAGETO ſalutem.

QVOD multis ante die bus ita nobis animus prȩſagibat, itaq; prorſus futurum coniectabamus mi Demagete, iſthuc ipſum, re ipſa, ipſi tandem aliquando plane ſic ha buiſſe coram deprehẽ dimus. Vidi enim vidi penitusq; perſpexi Democritũ illum. Equidẽ tantum abeſt, vt is deliret, ac deſipiat, vt ſupra omneis omnium maxime vndecunq; ſapiat, ac nos quidẽ præ vt dudum eramus, primum multo modeſtiores atque prudẽtiores reddidit. Deinde per nos quoq; alios (vbi omnẽ eorum importunitatem, vi orationis ex intimis mentibus euelliſſet) fecit reſipiſcere, atque adeo ex inſulſis ſalſos ſua fecit opera. Alios nunc cenſeas eſſe Abderitanos atque olim cum me acceſſebãt. Remiſimus autem tibi amice, nuper ad modũ tranſmiſſam ad nos Aeſculapeiã nauẽ, reuera

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΔΑΜΑΓΗΤῼ χαίρειν.

Τοῦτ' ἐκεῖνο Δαμάγητε ὅπερ εἰκάζομεν, οὐ παρέκοψε Δημόκριτος, ἀλλὰ πάντα ὑπερεφρόνεε. καὶ ἡμέας ἐσωφρόνιζε, καὶ δι' ἡμέων πάντας ἀνθρώπους. ἐξέπεμψα δέ σοι φιλότης ὡς ἀλη-

re uera magnifico illo Aesculapij cognomento dignissimã, cui præter insignia Apollinis, etiã incolumitatis merito adieceris. Quandoquidẽ dextro nobis aspirante numine, bene passis uelis, secundoq; flumine quamocyssime peruecta est, atque hãc peregit nauigationem. Siquidẽ eodem ipso die, quo & scripseram & receperam me inuisurũ Abderitanos, haud inauspicato in Abderam vsque rectã

θέως, τὴν ἀσκληπιάδα νῆα, ἣν πρόσθεν μετὰ τῆς ἁλίου ἐπίσημον καὶ ὑγιῆ. ἐπεὶ κατὰ δαίμονα τὸν ὄντι ἐπιδρόμηκε. καὶ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρῃ κατέπλευσεν εἰς ἄβδηρα, ᾗπερ αὐτέοις ἐπεστάλκειν ἀφίξεσθαι. πάντας δὲ ἀολέας πρὸ τῶν πυλῶν. εὕρομεν ὡς εἰκὸς, ἡμέας περιμένοντας. οὐκ ἄνδρας μόνους, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας,

transmisimus, eodẽq; quo eis affirmaui portu me velle sistere, sistebam. Omnes igitur Abderitas, nõ ita procul à portis, densa admodũ corona, in vnum prope conciabulum confertim agglomeratos, quaqua versus subinde circunspectãtes, & nos (summa enim fuit expectatio nostri) anxie operientes, ecquãdo aut q̃mox appelleremus. Offendimus aũt nõ viros modo, sed & mulieres quoq;, ad hæc senes, puerulos, atq; adeo infantulos per deos

mirũ in modũ tristes. Quippe perinde, atq; vel extrema tẽtato iuxta ac affecto insania homini, sic et ex animo Democrito compatiebãtur, cum sub id temporis interim Democritus, ita vt cũ maxime philosopharetur ac saperet. Statim ꝗ portũ attigissem, obuiam mihi sic profectum, ut nihil potuerit fieri honoratius. Mihi ipsa ciuitas prope conuulsa sedibus suis ad complectẽdum me procedere visa est, quæ ita accepit, vt nõ modo omnium generũ, ætatũ, ordinum omnes viri ac mulieres, sed etiã mœnia ipsa viderentur, tecta vrbis ac templa lætari. Qui simul atq; corã viderũt, dictu mirum, quã gaudent me illis opitãtibus incolumẽ esse redditum. Ilico enim toti exhilarescunt, annuunt oculis, cõblandiũtur superciliis, frontem exporrigũt, gestiunt præcordiis, medullæ omnes occulta titillantur lætitia, & nõ solum ex oratione, uerum etiam ex uultu, & oculis, & fronte illorum erga me amorem perspicere potui, ad uen-

ἦν δὲ καὶ πρεσβύτας καὶ παιδία, νὴ θεοὺς κατηφέα καὶ τὰ νήπια. οὗτοι μὲν οὖν ὧδε εἶχον, ὡς τοῦ μαινομένου τοῦ Δημοκρίτω. ὁ δὲ μετ' ἀκριβείης τότε ὑπερφιλοσόφεεν. ἐπεὶ δέ με ἔδοξαν τοῦ σμικροῦ ἐφ' ἑωυτῶν γεγονέναι. καὶ χαίροντας

uentumq; meum esse il
lis multo gratissimũ.
Vidisses animum illis
redisse, curã ex corde
excessisse, sui propemo
dum cõpotes factos, &
se sibi restitutos, sum
mam in spẽ adductos
esse tandem. Cæterum
Philepœmon ille (quę
sua erat humanitas)

ἐλπίδας ἐποιοῦντο. ὁ
δὲ Φιλοποίμην, ἄγχιμ
ἰδὼν τὴν ξυνὴν με
ὥρμητο. κἀκεῖνος
ξυνεδόκει τοῦτο. ἐγὼ
δὲ ὦ ἄνδρες ἔφην
ἀβδηρεῖται, οὐδὲν
ἐστι μοι προὔργου, ἢ
Δημόκριτον θεήσασθαι

quum circunfusa turba esset prope in cõcio
nis modũ nihil cunctatus. Accepitq; manu de
xtramq; amplexus inhęret, è populoq; vnde
cunq; circunstante me seorsim atq; secreto sub
ductũ, quãtum potuit maxime accelerabat
hospitio excipere, id quod cõmuni omniũ
decreto iampridem visum erat Abderitanis.
Ego porro inquam, nihil profecto prius opta
rim nihilq; est omnium quod maiore à vobis
desiderio contenderim, & maius mihi dare
beneficiũ nullum potestis Abderitę, quàm vt
ante omnia nobis sit integrum cõspicari De
mocritum. Equidẽ dici non potest imo ne co
gitari quidẽ, quàm flagrem amore huius viri
visendi, hominũ quos terra sustinet mihi de
sideratissimi. Cuius præsentia si mihi diutius
extrahatur, uereor ut amantissimi uiri deside

rium

διὸ ἐπήνουν ἀκούσαν-
τες, καὶ ἥσθησαν αὖ,
ἄγοντό με τε ξυντό-
μως διὰ τῆς ἀγορῆς,
οἱ μὲν ἑπόμενοι. οἱ δὲ
προθέοντες, ἔτι ἔξωθεν
ἕτεροι. σῶζε λέγον-
τες, βοήθει θεράπευ-
σον· κἀγὼ παρῄνουν
θαρρεῖν. ὡς τάχα μὲν,
οὐδενὸς ἐόντος κακοῦ
πίζωνος ἐπηοίας

riū ferre possem. Qui hoc audito et laudabāt & lætabantur. Iam vero quo facilius eo uoto defungerer multoq; propius irē, & minor esset erratio, cōpendiaria prorsus uia per forū me deducebāt. Cerneres alios in publicū procurrētes & obsidētes vias, alios à tergo me comitantes, alios aliūde præcursitantes, alios dextra leuaq; frequentes utrinq; me ꝓpemodum opprimentes, queribunda uoce anxie opplorantes, atq; hunc in modum supplicātes: O rex Iupiter, inuentū medicina tuū medetor, fer opem, auxiliatorq;. Dij uestram fidem (inquiunt) uel hic qui nūc insanit, quā ualuit paulo prius quāq; fortunat⁹ esset cęteris in rebus absq; una hac insania. Quod nostrarum fuit partium haud in postremis habuimus. Scimus quidem & iam pridē scimus in morbis corporis ut quisq; est difficilimus, ita medicum nobilissimum, atq; optimū esse quęrendum, id quod pro uirili fecimus. Vos itaq; facitote, ne tot tantis impensis frustra

quæsis.

quæsisse uideamur. At quũ maxime referat, quonã tẽpore curatio nem potissimũ aggrediare, uernis ego confi

ὥραις. εἰ δ' ἄρα καὶ ... ινος βραχίος ἐνδιαφ- ... ἅμα τοῖς

sus tẽporibus, quæ nõnnihil imo plurimũ faciũt ad insanientiũ simul & ægrotantiũ alleuamẽta, cõsolabar Abderitas, iubebãq; bono animo esse. Siquidẽ aut mox nihil morbi mali'ue futurũ, aut ut maxime sit, breue illud momẽtaneumq; & perfacilis esse curationis: cõstãter item affirmabam me valetudinem istã infirmam (si modo dicenda sit ualetudo) de repente opportunis anni tẽporibus atq; cõmoditatibus fretum posse pręstare simul & curare. Vos (inquam) quid esse illi morbi dixeratis narrate nobis, nũ laruatus est, aut ceritus: nũ eũ ueternus, aut aqua interc⁹ tenet? Quin ea causa (respondẽt) adducimus te, ut id dicas nobis, atq; illum sanum facias. Perfacile id quidem esse (aiebam) sanum futurũ mea id ego promitto fide. Eumq; esse Democritum deprędicabam, ut qui (si quisquã sit præterea ullus alius) breui, idq; non ita magno negotio facile possit sanus fieri. Vos, inquam, modo mihi monstratę Democritũ, ego curauero hominem. Quod te aiunt oramus, Hippocrates, in ualetudo enim ista nos ualde

contur

τα λείπων, ἔφην, οὐδὲ γὰρ πόῤῥω ἦν ἡ οἰκίη· μᾶλλον δ' οὐδ' ἡ πόλις ὅλη. παρήειμεν οὖν, πλησίον γὰρ τοῦ τείχεος ἐτύγχανεν. καὶ ἀνάγουσί με ἡσυχῆ ἔπειτα κατόπισθε τοῦ πύργου, βουνὸς ἦν τις ὑψηλὸς, μακρῇσι δὲ δασείῃσιν αἰγείροισιν ἐπίσκιος. ἔνθεν τε ἐθεωρεῖτο, τὰ τοῦ Δημοκρίτου καταγώγια.

conturbat, male enim metuimus ne Democrito uergente iam & affecta ætate magis morbus aggrauescat, q̃d te Aesculapi, & te Salus ne quid sit huius obsecramus. Hęc aliaq́; id genus inter inambulandum, iterum repetens maturabam. Non em̃ iam longe aberant Democriti ędes, adeoque nec ipsa ciuitas. Ciuitatis enim imaginem cõtigua inter se habitacula adumbrabãt. Recta igit ego & Abderitę prępropere adcurrimus eoq́; accessimus, ut ita commodũ ueniremus obuiã Democrito: vrbẽ quidẽ, sed tamen proxime mœnia domũ illi erat, ab omni turba id tẽporis uacua, meq; illuc silenter placideq́; deducunt. At sane ė r gione turris editior q̃dam eminebat collic us, bene longis densisq́; aliis opacus ueprecul is obsitus. Hinc illa Democriti domicilia apparebãt. Ipse autem Democritus sub ampla ramosaq́; & hũili platano desidebat. Desidebat autem paulo ob-

 soletius

ſolertius veſtitus, nempe obuolutus exomide, hoc eſt, ſubſtricta, & breui tunica citra humerũ deſinente, eademq; craſſa & rudiuſcula, ſolitarius, nec vnctus, nec calceatus: item, lapideç inſiſtens exedræ, nimis q̄ pallidus iuxtaq; macilētus, horrido capillitio, pro miſſaq; barba, ſupremis duntaxat labris paululum attõſa, omnibus formidandus, vt cui vultus grauis horrida ſiccæ ſylua comç, nullus tota nitor in cute. Apud quem etiā dextrorſum verſus, de colliculo illo ſuo decliui, aquula tenuiter admodum delabens ſenſim placideq; ſuſurrat atque perſtrepit. Deq; ſupercilio cliuoſi tramitis vndam Elicit, illa cadēs raucum per leuia murmur. Saxa ciet, ſcatebriſq; arētia tēperat arua. In faſtigio autem eius colliculi peruetuſtus quidam erat lucus,

αὐτὸς ὁ Δημόκριτος καθῆστο ὑπό τινι ἀμφιλαφεῖ καὶ χθαμαλωτάτῃ πλατανίστῳ, ἐν ἐξωμίδι παχείῃ, μοῦνος ἀνήλυτος ἐπὶ λιθίνῳ θώκῳ, ὠχροιακὸς πάνυ καὶ λιπόσαρκος. κουρείων τὰ γένεια. παρ' αὐτὸν δ' ἐπὶ δεξιὰ, λεπτόρρυτον ὕδωρ κατὰ πρηνεὸς τοῦ λόφου ἠρεμέως ἐγκελάρυζεν. ἦν δέ τι τέμενος ὑπὲρ ἐκεῖνον τὸν λόφον. ὡς γὰρ ὑπονοίῃ κατεικάζοντι, νυμφέων ἱδρυμένον. αὐ-

τοῖς φύτοις ὑπηρεφὲς ἀμπέλοις. ὁ δ' εἶχεν ἐν εὐκοσμίῃ πολλῇ τῶν γονάτων βιβλίον. καὶ ἕτερα δὲ τινά, ἐξ ἀμφοῖν τῶν μερῶν αὐτέῳ παρεβέβλητο. σεσώρευτο δὲ καὶ ζῶα συχνά, ἀνατετμημένα δι' ὅλων. ὁ δὲ ὅτε μὲν, ξυντόνως ἔγραφεν ἐγκείμενος. ὅτε δὲ, ἠρέμει πάμπολύ τι ἐπέχων, ὃ ἐν ἑωυτῷ μερμη-

lucus, natiuis et ſuapte ſpōte hincinde ſuppullulātibus vineis vndecunq; conſitus, inſignitéq; cōminutus, intra quem religioſum nympharū delubrū, & quātum liceat coniectura aſſequi, eis peculiariter dedicatum viſebatur. Habebat aūt ille ſuper genibus multo renidentem mūdo ornatuq; libellum vnum, cęteri vero nō parū multi æque exculti q̄ ille, ſuo quiſq; ordine ob oculos illi vtrinq; adiacebāt, vt ad quas vellet claſſiculas ilico poſſet manus abſq; errore porrigere. Quibus ſane libellis quambelliſſime ſe oblectabat: vtroq; verſum paſſim coaceruata erāt animalia aliquot, penitus reſecta, è quorum penitiſſimis viſceribus humorem fellis è ſplene manantē iecoriq; adhęrentem bilem, pituitamq; & ſanguinem corruptū reuellerat. Interim prono in terram vultu propendens atq; incumbēs, nunc quidē nōnulla deſcribebat, deſcriptaq;

compendio perstringebat, nunc vicissim ex interuallo quiescebat; nũc retrorsum modis omnibus intrà se subhęsitãs animiq; pendẽs, perdiu cogitabũdus diuersas in partes rapi ebatur. Deinde multũ ac diu tortũ se ad contemplatiõem ferebat, & frõte resupina imaginabatur, atq; ita diu imaginabatur vt plus sesquihora in hoc silẽtiõ moraretur. Tum vero trãsactis hisce omni bus indidem exurgẽs obãbulabat, singulaq; animantium viscera pressius intuitus explorabat, rimabatur, iterum atq; iterum peni t⁹ introspiciebat, ea vbi deposuisset, mox eo in loco rursum subsidebat, vnde pauloãte surrexerat. Abderitani igitur sane q̃ tristes me circunstãtes, ab oculisq; suis vix aut ne vix quidẽ lachrymas restinguẽtes. Viden' inquiunt, Hippocrates hanc Democriti nostri vitam, vt affinis sit insanię, vt is miser homo derisui est quaqua incedit

ρίζων. εἶτα μετ' οὐ πολὺ τουτέων ὁρωμένων, ἐξαναστὰς περιεπάτει, καὶ τὰ σπλάγχνα τῶν ζώων ἐπεσκόπει. καὶ καταθεὶς αὐτὰ μετελθὼν, πάλιν ἐκάθιζε. οἱ δὲ ἀβδηρῖται περιεστῶτές με κατηφέες, ὡς οὐ πόρρω τὰς ὄψεις δακρυόντων ἐχόντων, φασὶν, ὁρῇς μέν τοι τὸν Δημοκρίτου βίον ὦ ἱππόκρατες, ὡς μέμηνεν,

καὶ οὔτε ὅτι θέλει οἶδεν, οὔτε ὅτι ἔρδει, καί τις ἀντέων ἔτι μᾶλλον ἐνδείξασθαι βουλόμενος τὴν μανίην αὐτοῦ, ὀξὺ ἀνεκώκυσεν, εἴκελον γυναικὶ ἐπὶ θανάτῳ τέκνου ὀδυρομένῃ. εἶτ' ἀνῴμωξεν πάλιν ὑποκεινόμενος προδίτης ἄλλοις ὀλέσαντά τι ὧν διεκόμιζεν. καὶ ὁ

cedit om̄ibus, vt notos atq; ignotos fastidiat, vt amicos & inimicos nullo discrimine habeat? Viden' tu illi macularì corpus totum maculis luridis, atra bilis agitat hominē, iā deliramenta loquitur, laruæ stimulāt virum. Dij boni, vt id morbi incessu vultuq́; fateatur, vt nec quid velit homo amētissimus ipse satis intelligat, nec quid item designet. Nō nemo simul cum insano (ita enim prorsus quidem existimabant) & ipse reuera impendio plus insaniens, gestiens manifestandam hominis insaniam mira quadam hypotyposi mihi ob oculos ponere, stridulum quiddā acutumq́; vlulauit, simillimum mulierculę ob immaturum filij vnice chari interitum enixius sese afflictāti. Alius quispiam dedita opera, quem nescio simulans viatorem, eo quod gestauerat auro spoliatum, cuiq; à se persequēte quopiam prędone quicquid erat fortunarū semel interceptum esset, nihilq; earum mercium quas secū

circũferebat, aut asportasset aut extulisset, primũ maiorẽ in modũ lamẽtis gemituq́;, & fœmineo vlulatu illachrymabat, post deinde immane quantum vociferabatur. Quæ cum Democritus audisset, partim eos vicissim irridebat, partim solens more suo immodicos edebat cachinnos, nec iam deinceps quicquã pergẽs amplius annotare, ab incepta nuper rime scriptura in totũ supersedebat. Nihilq́; aliud interim toto corpore cõcusso quàm risu diffluens, nunc huc nunc illuc caput vibrabat suum. Quæso vos (inquam) viri Abderitę hic vos subsistite. Scitis ipsi aut porro scire merito debetis, medico diligenti priusq̃ conetur ægro adhibere medicinã, non solum morbũ ejus cui mederi velit, sed consuetudinem valentis & naturã corporis esse cognoscendam. Causa enim morbi inuenta, iam prope curationẽ omnem istã mihi esse inuentam velim vobis persuadeatis. Neq; enim hæc solum consideranda sunt, sed etiam morbi genus quod sit, vtrum superãs

Δημόκριτος ὑπακούων, τὰ μὲν, ἐμειδία, τὰ δὲ ἐξεγέλα· καὶ οὐκ ἔτι οὐδὲν ἔγραφεν. τὴν δὲ κεφαλὴν θαμινὰ ἐπέσειεν ἀθρ. ἐγὼ δὲ, ὑμεῖς μὲν ἔφην ὦ Ἀβδηρῖται, αὐτόθι μείνατε, ἐγγυτέρω δ᾽ αὐτὸς τῶν λόγων τῶν σωμάτων τ᾽

an deficiēs materia læserit, corruptū corpus sit, an integrum. Proinde ipse ego Democriti cum sermoni, tum corpori vicinior redditus, curiosius obseruare, qua'nā sit crasi, quo'ue corporis temperamento, facileq; ita vero verius depræhendero qua tenetur ægritudine, qua've item afficiatur valetudinis infirmitate. Vos igitur inquam, hic manete, quin vos manetis? agedum manete. Efficiam porro vt me quamprimum reducē videatis. Nec vobis quidem (opinor) videbor diutius ac voletis affuturus. Hęc effatus quanto magis potui silētio, deorsum versus sensim placideq; parabā descendere. Mons erat tractu pariuastus, ab omni natura & humano cultu alienatus, sed ex eo medio quasi collis oriebatur in immensum pertingens, vestitus oleastro ac myrtis alijsq; generibus arborum, quæ humo arida atq; arenosa gignūtur. Proinde locus ille admodum asper, nec minus item confragosus, longe introrsus pertingens atq; in pręcipitium deuergēs, perangusto aditu relicto, nanq; per omnia natura

ἀνδρὸς γενεθεὶς, ἰδὼν τι καὶ ἀκούσας, εἴσομαι τ πάθος τὴν ἀλήθειαν. καὶ ταῦτ' εἰπὼν, κατέβαινον ἀσυχῆ. ἦν δὲ ὀξὺ καὶ ἐπίφορον ἐκεῖνο τὸ χωρίον, μόλις δ' οὖν διασκεαζόμενος διῆ...

velut opere atq; cõſulto pręceps erat, vix aut ne vix quidẽ offenſo, cui innitęs ac inhærẽs lubricos gradus conſtabilirẽ, ægrę quidem, ſed tamen penętraui tandẽ, vbi non prius finem penetrandi fecißem, quàm ædibus appropinquaſſem. Cũ igitur illi proximus aſtitiſſem, ſed longo interuallo, tamẽ proximus, cumq; ante expectatũ & præter opinionẽ in eum incidiſſem, atq; iã non ita procul à tergo eius abeſſem, ſi quan do alias perſępe, tũ vero potiſſimũ diuino quodã furore correptus, ingenti cum impetu quiddã calamo perſtrin gebat. Verecũdia igitur impeditus, & loci inſolentia nonnihil cõmotus, cõmodum ſubſti ti, retroq; pedes cũ voce repreſſi, ſentiens me ad eum veniſſe id tẽporis, vt abeũdum eſſet, ne verbũ quidem auſus facere tantiſper heſi, dum opportune aliquãtulum ex interuallo reſpiraſſet. Didicerã enim iam olim, non obſtrependũ, nec obturbãdum importunius iis, qui rebus alioqui ſeriis ſunt occupati. Itaq; pro miſſa barba, reductisq; ſuperciliis ſecũ murmurans neſcio qd ſenſim accedit Titanico vultu aſpi-

ᾀθοις. ἐπεὶ δὲ πλησιάζων ἔτυχεν ἐπελθὼν αὐτέῳ, ὅτι δὴ ποτε γράφειν ἐνθουσιαδῶς καὶ μεθ' ὁρμῆς. ἐπιστήκειν δὴ αὐτόθι περιμένων αὐτέου τὸν καιρὸν τῆς ἀναπαύ-

ιος. ὁ δὲ μετὰ μικρὸν τῆς φορᾶς λήξαντος τοῦ γραφεῖν, ἀνέβλεψέ τε εἰς ἐμὲ προσιόντα, καὶ φησί. χαῖρε ξένε. κἀγώ. πολλά γε καὶ σὺ Δημόκριτε ἀνδρῶν σοφώτατε. ὁ δὲ αἰδεσθεὶς οἶμαι. ὅτι οὐκ ὀνόματι προσεῖπέ με σὺ δὲ ἔφη τί καλεόμενος; ἄγνοια γὰρ τοῦ σοῦ ὀνόματος ἦν πρόφασις τῆς τοῦ ξένου προσηγορείας. Ἱπποκράτης ἔφην ἔμοιγε τοὔνομα ὁ ἰητρός. ὁ

aspiciēs. Iam vero posteaq̄ vehemēs ille coelestis impetus paulatim paululū refrixisset me recta ad eū introeuntem, ceruicē in tergum reflectens, transuersimq; hirquis, subinde respiciens, & mihi faciens sui quodora ui copiā: Salue inquit, hospes. Tum ego: Et tu quoq; multū salue Democrite, virorum omīum sapientissime. Gaudeo te nobis optātibus incolumem esse redditum. Subueritus (arbitror) quod me meo nō compellasset nomine, Ignoratio (inquit) tui nominis mi hospes in causa fuit, occasionēq; nobis dedit, cur te nō familiari, sed cōmuni compellans vocabulo hospitem, perigrinumq; salutarim. Cognitio enim nominis ferè mutuæ conciliatrix salutationis atq; occasio familiarius iucundi sodalitij est. Hippocrates (inquam) vocor medicus ille ego. Tū is, inquit, vel nobilis illa Ascle

piadarum propago tã
celebrata, q̃ quæ cele-
bratissima. Dñ boni cu-
iusmodi est? Quid, q̃d
& celebritas famę tuę
plurima'que illa tua in
re medica gloria, & re
cõditior eruditio, iam
olim longe lateq; per-
uagata ad nos q̃q; per-
manauit tãdem? Quin
tu nobis mi Hippocra-
tes vnicum medicorũ
ornamẽtum, decus co-
lumenq; verbis tribus
edisseris q̃ dudum huc
appuleris. Nunquid nã
noui? Satin' res saluæ?

ἢ εἶπεν. ἡ τῶν ἀσκληπι-
αδῶν εὐγένεια, πολὺ
γε σοῦ τὸ κλέος τῆς
ἐν ἰατρικῇ σοφίας πε-
φοίτηκεν. καὶ ἐς ἡμέας
ἀφίκεται. τί δὲ χρέος
ἑταῖρε δεῦρο σε ἤγα-
γε; μᾶλλον δὲ πρὸ πάν-
των, κάθησο. ὁρῇς δὲ
ὡς ἐστιν οὗτος οὐκ ἀη-
δὴς φύλλων θῶκος,
ἔτι χλωρὸς δὲ μαλ-
θακὸς ἐγκαθίζειν προ-
σηνέστερος τῶν τῆς τυ-
χῆς ἐπιφθόνων θώ-

Ecqua denique te horsum adegerit necessi-
tas? Quin tu potius ante omnia consides?
Age conside. Considẽdum (inquam) tibi est.
viden' hunc foliorum aceruulum, thorumq;
reuera non prorsus inamœnum, nec visu in-
iucundum item, vt herbidus est, vt molliu-
sculus est ad recumbẽdum, vt deniq; infinitis
partibus cõmodior, quàm operosa illa inui-
diæq; plena fortunæ subsellia? Malo equidem
in hac mea sedicula sedere, quàm in sella cu-
ruli.

ruli. Ad hæc næ ego haud paulo hortulum huncomni herbarꝝ genere instructissimum & perinde vernantissimum malim, quã eorum omnium qui est apud Satrapas apparatum. Est enim is sub hoc diei tempus & opacus & frigidiusculus. Etenim est in eo loco & graminum smaragdinus viror, & blandissimus flosculorum ac frondiũ aspectus. Quid dicam volucres circũq; supraq; æthera mulcentes cantu? quid arborum ramis inspirãtes auras? quid ipsam longe prospiciendi libertatem? quid dulce interlabẽtis riuuli murmur? Deniq; nullum in vita vidi meliorem mea sententia. Hippo. Vt hic suauiter virẽt oĩa. Demo. Digna profecto Musis sedes. In hoc loco cui possit obrepere tædium? Nihil hic est non amœnissimum, nihil non voluptatis plenum: Quàm lęto gramine pratum viret vernãtissimum? Quàm blanda florum varietate picta nitent gramina? Quanta colorũ gratia iucundissimorum, hinc rosis formose rubentibus, hinc niueis lilijs placide candentibus, hinc purpureis violis blande arridẽtibus, hinc fuluis thymis suaue spirãtibus, breuiter vix arbitror vel Thessala tempe, vel hortos Alcinoi cum his conferẽdos, imo ne Hesperidum quidem. Si mihi Nausicae patrios cõcederet hortos, Alcinoo possem dicere malo meos. Equidem

dem dum hic sum in insulis fortunatis mihi esse videor. Hippocrates. Hic vel ipsa tristitia posset hilarescere. Demo. Imo ipsa senecta repubescere, adeo vernant ac rident omnia. Vel rosetum illud quàm adblanditur? vt si ipsius almę Veneris sit manibus consitū non possit magis. Et me herculę quantum suspicor ab illis propagatū est rosis, vnde ea in formę olim certamen itura sertum sibi concinnauit. Sedente vero mę, rursus (vt occeperat) sciscitatur: Quid tu Abderam insolens? Satin saluus? Satin sospita ręspublica? Quid tų iamdudū in portum huc venis?

κων. καθίσαντος δέ μου, πάλιν φησίν. ἴδιον οὖν ἢ ἐπιδήμιον πρᾶγμα διζόμενος δεῦρο ἀφῖξαι; φρα-

Sed tibi cursum venti quæ fata dedere, Aut quis te ignarum nostris deus appulit oris? Illud ægrę meo est animo, te adeo longo itinere, periculosoq́; mari, mei causa per locū hūc multis inaccessum citra comitem, bene mane ad nos venire, profecto commodiorem hominis aduentum ad tempus non vidi. Respōde obsecro hoc vero serio quod te rogo. Priuatum'ne, an (quod potius crediderim) populare capessens negotium huc te recepisti? Ingenue fatetor atque manifeste eloquitor. Siquidē nihil quicq̄ tibi à me deerit, atq; adeo

in

ζεο σαφῶς. καὶ γὰρ ἡμεῖς ὅτι δυναίμεθα, συμφρασαίμεν ἄμκα γαὶ, τὸ μὲν κατ' ἀλήθειαν ἔφην αἴτιον δεῦρο στοχάζειν ἥκω, ξυντυχεῖν σοφῷ ἀν-

in vnaqualibet re, q̃ad nobis erit integrũ, mutuas tibi operas nr̃as locabimus, id quod re ipsa quàm verbis faciam libentius: Gaudeo me nactum esse opportunitatem qua meum erga te amorem declarare possem. Atqui ego (inquam) ita mihi testis ipsa veritas, ita que me bene iuuet Apollo, vt tuâ vnius gratia, modo admodum huc aduenerim, & quid ni aduehiam vero? quandoquidem perdiu optaui te multis de causis posse cõuenire. Primum, vt quem iam olim semper absentem plurimi facio, tãto interuallo viderem. Tum vt quibus de rebus vellemus tu tuis, ego meis, inter nos commu nicaremus. Præterea vt te (at deos immortales quo viro, quàm humano, q̃ sagaci, quàm experiente, cui omnes in physicos primas deferunt) familiariter aliquanto tempore certe paulisper vterer. Vtinã aliquãto diutius imo vtinã ætatem omnẽ tecũ liceret exigere. Postremo vt de cõmunibus studijs, vltro citroq; nõnulla tecum conferremus. Cum enim vnũ te pluris quàm omnes rei medicę professores semper fecerim, tuoq; vnius iudicio lõge sub-

actissimo

actiſſimo multo ſtare malim quàm reliquorũ omnium. Mihi certiſſimum eſt ab honeſtiſſima ſententia tua, digitum nunquàm. Semper autem ſperaui fore, vt tui copia nobis contingeret tãdem. Iam id ſane gaudeo, quod non nihil, imo multum mihi occaſionis ſuppeditauit patria, cuius nomine huc allegatus ſũ, ad obeunda reip. nr̃æ munia functiõesq;. Tũ ille: Grata eſt mihi vehemẽter memoria nr̃i tua, eam ob rem tibi ſi quid vſus venerit, libẽs

δρί. ἔχει δὲ πρόφασιν ἡ πατρίς, ἧς πρεσβείην τελῶ. ὁ δὲ ξενίῃ τοῖσιν φησὶ τὰ πρῶτα κέχρηκας ἡμετέρῃ. πειρεύμενος δὲ κατ' τῶ κατὰ πάντα τ' ἀνδρός. καίπερ ἤδη μοι καταδήλου μὴ παρα-

benefaxim. Adhæc cũ haud grauate faciã omnibus copiã mei, tũ tibi cumprimis, cui videor plurimum prodeſſe. Noſtra igitur amicitia, noſtro & hoſpitio quoq; iam nunc vtare licebit, apud nos enim ſic eris tãquàm domi tuæ. Ingrediare igi℞ & introſpicias quæ mea ſunt omnia. Quanquàm iam pridem plus ſatis compertum haberem, atq; res ipſa loqueretur, cõtra eſſe ac mihi de Democrito conabãtur perſuadere quidam. (Nunq̃ enim aliter atq; eſſet Democritus induxi in animum meum, ac quiduis potius quàm Democritũ delirare

credidi

credidi) Tamẽ vt improbis Abderitarum votis satisfacerem, nihilq; intentatum relinquerem, dicebam: Quæso te mi Democrite cedo Nostin vestratem ciuẽ Philopœmenẽ? Nostratem? lumen & vnicum totius Abderæ decus, noui, inqt, noui, æque ac te. Notior mihi nullus viuit atque is est. Si quidem illũ Damonis filium adnarres, degentem ad Mercurij fontẽ, cognomento Hermaida. An vero Hippocrates ego hũc solus ignorem? solus in Abdera vrbe hospes verser, soli deniq; vni mihi meæ peregrinentur aures? Ne multa. Magna mihi cum illo iam inde vsq; à pueritia semper fuit familiaritas. Quo cum mihi amicitiã resp. conciliauit, hospitium voluntas vtriusq; coniunxit, familiaritatẽ consuetudo attulit, summã vero necessitudinem magna ei⁹ officia, & in me & in maiores meos effecerũt, postea vero peculiaris factus sum hospes, nec minus intelligo me illi quam illũ mihi esse iucundum, siue quod patris eius beneficia in me sunt amplissima, siue q; is mihi

κόπτειν ἐόντος. Φιλοποίμενα οἶδα ἔφην πολίτην ἐόντα ὑμέτερον; ὁ δὲ καὶ μάλα εἶπεν, τὸν Δαμῶνος λέγεις υἱόν, τὸν οἰκοῦντα παρὰ τὴν ἑρμαΐδα κρήνην; τοῦτον εἶπον. ὁ δὲ τυγχάνων ἐκ πατέρων ἴδιος ξέ-

quoq;

quoq; vicissim paternus est amicus, quo cum iam olim mihi vetus est amicitia, quã ego necessitudinem sancte colendam censeo. Cui obstrictus sum memoria beneficij sempiterna. Breuiter tãto in me amore extitit, vt negaret fas esse nõ modo domicilio, sed ne sepulchro quidem se à me esse seiunctum. Cæterũ mi Democrite aliud quiddã profecto est, quod magis arriserit, in animoq; meo insederit. Proinde abs te, pro tua singulari humanitate maxime contendo, vt longe mihi acceptiore multo q; potiore nos accipias hospitio, atq; ita magnũ istud tuum beneficiũ, maiore cumulo auxeris. Ego vero ac maximo quidem studio mi Democrite multisq; ex tuis præclarissimis muneribus nullum magis

νος, ἀλλὰ σὺ Δημόκριτε, τῇ κρέσσονί με ξενίῃ δέχευ. καὶ πρῶτόν γε τί τοῦτο τυγχάνεις γράφων φράζε; ὁ δ᾽ ἐπισχὼν ὀλίγον, περὶ μανίης ἔφη. κἀγὼ, ὦ Ζεῦ βασιλεῦ φημί. εὐκαίρως γε ἀντιγράφεις πρὸς τὴν πό

expecto. Quin tu igit vno verbo mihi expedis, ecquid illud erat quod scripturiebas? antequã aliquo loco consedero, illud mihi velim prius edisseras. Ibi paululũ homo se cõtinẽs atq; subhæsitans, de insania (inquit) de insania. Tũ ego: Iupiter rex, vt opportune in hac

scribis

λιν. ὁ δὲ, ποίην φησὶ πόλιν ἱππόκρατες; ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἔφην ὦ Δημόκριτε. ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως προσέπεσεν ἀλλὰ τί ἤδη μανίης γράφεις; τί γὰρ εἶπεν ἄλλο, πλὴν εἴ τις τε εἴη, ὅκως ἀνθρώποις ἐγγίνεται, τίνα τρόπον ἀπόλλυται. τά τε γὰρ ζῶα ταῦτα ὁκόσα ἔφη ὁρῇς, ξυντεῦ μηνύει γε ἀνα

scribis vrbem insaniæ vernaculam. Ecquam, inquit ille, tu hic mihi nominas vrbē o Hippocrates? Nihil quicq̄ profecto dixi Democrite, verū haud scio, quo'nā pacto per inanē quandā loquendi profluentiā, nōnihil lapsus sum, nescio quid temere effutiendo. Sed amabo dic quid'nā tandē scribis de insania? Quid enim inquit aliud quàm illud ipsum, quænā sit, quid sit ipsa insania, q̄ pacto hominibus innascatur, vbi sit, quæ'nā causa sit cur crescat pariterq́; decrescat, quō ita quālibet occulas sese prodat, itaq; repēte erūpat, vt eā cupientes tenere nequeamus, & qualiter cerebrū, venas, præcordia, deniq; totū corpus occupet. Vtq; primū tacitis vndis insurgit mare, mox exasperata tēpestate procul fremit ac resonat: ita homines bili efferuescentes, primū tacite inardescāt, deinde erūpant in conuitium. Quotquot autem hic intueris (aiebat) animātia, nimirū huius rei gra

tia,

da, iterum atq; iterum reseco, euiscero, atque exētero. Nō φ odio habeā (qui.n. possem) mirificētissima dei opera, sed q̄ bilis, pituitæ, corruptiq; iuxta ac adusti sanguinis naturā sedē q; pergsitius inuestigē, quo'ue deprēhēdā bilē atrā, seu melancholiā, sordes fœculētas dissitas plurimum ab vitæ principiis, letitię hostes ac liberalitatis, senio et morti velut cognatiōe iunctas. Quā nasci constat quoties caro in humorem crassum & spumidū, inimico igni cōliquescit. Signa esse, graue caput, ceruicē torpentē, tēpora pulsata, auris præcipue dextræ tinnitū. Deprehendi potissimum incenso lapide gagate, & rotæ figularis circumactu. Abūde enim satis iuxta mecum agnoscis, bilem morborum causam esse, malasq; ex eius intemperatura gigni valetudines, quæ cum exuperat, extrinsecus varios producit tumores, intrinsecus vero cohibita vrentes, edacesq; morbos generat. Scis etiam vt atra

τέμνω ἕνεκα, οὐ μισέων θεοῦ ἔργα. χολῆς δὲ διζήμενος φύσιν· ἡ δέ σοι οἶδα ἐν ἀνθρώποισι παρακοπῆς, ὡς αἰτίη ἐστὶ πολὺ αὐτὴ πλεονάσασα, ἐπεὶ πᾶσι μὲν φύσει συνυπάρχει. ἀλλὰ παρ' οἷς μὲν ἐλάττων, παρ' οἷς δὲ ἐπὶ πλέον. ἡ δὲ ἀμετρίη αὐτέης νοῦσοι τυγχάνουσιν, ὡς ὕλης, ὁτὲ μὲν ἀγαθῆς ὁτὲ δὲ φαύλης ὑπο

vt atra bilis frigida permulta ex humoris abundantia coalescens, vltraq; legitimam mẽsuram redundãs, semper aut ferè semper, causa sit ignauiæ, seminariumq; delirij. Ex hoc eñ fonte deriuantur innumera morborum genera. Hinc pullulant febres, hinc gliscunt paralyses, hinc nascuntur tremores, hinc manant apoplexiæ, hinc vlcera erumpũt, hinc prouenit celerrimus vitę exitus. In summa, ab huius redundantia vnumquodlibet morborum genus proficiscitur. Equidem licet bilis natura insit omnibus, tamen apud alios quidem rarior, apud alios vero copiosior, alicubi plenior, alicubi dilutior inueniť. Immodica cuius disproportio, excessus atq; mala constitutio, nihil aliud quàm ægrotationes morbiq; sunt. Idq; iuxta eius cui hæc insit bilis copiã & inopiam, iuxtaq; materiam subiectã interim bonam, interim prauam atq; vitiosam. Proinde nõ iniuria video placuisse ijs, qui vim naturæ penitus perspectam habeant, in affectis corporibus, in primis bilem esse fortiter prohibẽdam atq; profligandam, ne paulatim vires acquirendo hominem vel ad insaniam, vel ad interitum deniq; redigat. Id vt ne fiat, hęc res quam modo dixi, sola est remedio. Quemadmodum enim qui sinunt fœnus accrescere cum adest dies grauiter è capite laborant: sic

biliosi atq; cholerici qui purgari nolunt, sub tẽpus collecta, indies maiori bile postea grauiter discruciantur. Contra vt paulatim vmbra remissa sentimus nos magis esse in lumine: ita sensim imminuta bili sincerus inducit habitus. Proinde sapiunt qui volunt exacte cognosci naturam bilis, asseuerantes id esse principium totius curationis. At horum temporum medici, tantum abest vt in hac exercitati sint, vt alios id faciẽtes dãnent, velut inutilia conãtes. Hippocrates. O insignẽ dementiam istorũ. At ego per Iouem inquam, Democrite, non minus vere q̃ prudẽter hęc edisseris. Metuebam ne odio ciuitatis huius inflãmatus, liberius quædam in illam debacchareris, & Abderitas illos tuos hominũ quos terra sustinet stupidissimos mordicos arriperes, multoq; sale defricares, qui te idcirco putẽt bene audire velle, vt illi male audiãt. Abderitanis aũt natura peculiarẽ esse mentis stuporem, à plerisq; iam olim mihi renunciatũ est, vt non iniuria Abderitas in stuporis insaniæq; fabulam abiisse crediderim: huicq; vrbi vicina esse pascua in quibus equi pasti inflammantur rabie. Sic enim iam locutus es, vt nõ odio permotus esse videare quo debe-

κεφαλῆς. κἀγὼ νὴ Δία
ἔφην ὦ Δημόκριτε,
ἀληθέως γε καὶ φρονί

μος λέγεις. ὅθεν εὐ-
δαίμονά σε κρίνω,
τοσαύτης ἀπολαύον

debebas, sed misericordia quæ illis nulla debetur. Quamobrē multo nunc te modestissimum, atq; adeo felicissimū esse deputo Democrite, vt qui beatā illā vitam ex inuestigatione naturæ cōsequi studes, qui merito pro iure tuo summum etiam bonum illud εὐθυμίαν sæpe, & ἀκαλίαν appellas, id est animum à terrore liberum. Qui recto quietoq; animi statu, & magna tranquillitatē fruare: Qui moderatione & constantia quietus animo es, tibiq; ipse placatus, vt neq; tabescas molestijs, neq; frangaris timore, nec scienter quid appetēs ardeas desiderio, nec alacritate futili gestiēs deliquescas. Cuius item animus q̄minimum à cogitatiōibus abducitur, & nulla superstitiōe, nullo metu, aut alia quauis perturbatione agitatur. Eos enim sanos intelligi necesse est, quorum mens motu quasi morbo perturbata nullo sit: qui cōtra affecti sunt, hos insanos appellari necesse est. Vt vulgus ineptū magno labore magnoq; impēdio remedia ab extremis Indis aut Aethiopibus petūt, cū in hortis nobis nascat̄, q̄ morbis mederi possimus: Ita pręsidia beatę vitæ magno molimine foris quęrūt in imperijs, in opibus, in voluptatibus, cum in animo sit, quod nos

beatos efficiat. Nobis
vero & si maxime vel-
lemus tantę participes
esse qetis minime per-
missum est. Interrogã
ti aũt Democrito quã-
obrem nobis non per
mitteretur, & quid tan
dem nos impediret tã
ta frui tranquillitate.
Respondimus in causa
esse, quod vel peregri
natio, vel liberi, vel lu-
cra, vel debita, vel ac-
cepti atq; expẽsi ratio,
vel ægrotationes, vel
mortes, vel ministri,

τα ἡσυχίης. ἡμῖν δὲ
μετέχειν πάντως οὐκ
ἔνι τετράφθαι. ἐρεο-
μένου δὲ διατί ὦ Ἱπ-
πόκρατες οὐκ ἔνι
τετράφθαι; ὅτι ἔφην,
ἢ ἀγροικίη, ἢ τέκνα,
ἢ δάνεια, ἢ νοῦσοι, ἢ θα-
νατοι, ἢ δμῶες, ἢ γά-
μοι, ἢ τοιαῦτά τινα
τὴν εὐκαιρίην ἡμέων
ὑποτέμνεται· οὕτω
δὴ ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ εἰ-
ωθὸς πάθος κατηνέ-

vel nuptiæ, aliaq; id genus sexcẽta, omnẽ illã nobis opportunitatẽ prorsus intercipiũt, adimunt, intersecant. Adeo non licet hominẽ sæpius esse ita vt vult, si res non finit. Non te clam est inquam Democrite, in eodem hominum genere non statim omnes æquales esse, verum hominum habendam esse rationẽ, nõ tantum conditionis. Feras igitur, non culpes quod mutari non potest. Hæc vbi vixdũ paucis expedissem, bonus ille vir, vt olim se ostẽdit, idem esse nihil cessabat vsq; adhuc, moxq;

ad

ad consuetam illam suam ridendi affectionē, naturæq́; propensionem delatus est. Vtq́; maxime tētassem, fortasse vix tamē ægreq́; potuissem frāgere hominis facetissimi corroboratam iā vetustate ridendi consuetudinem. Cuicunq; enim affectionū̄ frequentius regēdum se quis auferendumq́; permiserit, ea totum demū occupat hominē, iurisq́; sui facit, & sequitur ipsa consuetudo. Tum permultis guttulis hinc inde ab oculis immodico prę risu exiliētibus, iterum atq; iterum effuse cachinnatus est. Et nunquàm quod sciam toto eo die adæque risit, & aspexit me quidē illo vultu, quo tum solebat, cum omnia ridebat, ac deinde in totum quiescebat. Tum ego: Sic inquam sane ita vt vis, sed illud interim mihi velim subaperias, ecquid sit quod tu iam nūc rursum naso suspendis? vtrum'ne bona ea quorum modo meminimus, an pótius mala? Ac tū quoq; homo in risu obfirmatior, quàm ne si cupiat quidem, facile possit sese coercere, multo impensius risu diffluebat. Id Abderitani àlonge

χθη. καὶ μάλα ἀθρόον
τι ἀνεκάγχασε. ὃ ἐ-
πιτάθασε, ὃ δ' λοι-
πὸν ἡσυχίαν ἦγε. κα-
γὼ, τί μὲν τοι Δημό-
κριτε ἔφην γελᾷς;
πότερον τὰ ἀγαθὰ
ὧν εἶπον, ἢ τὰ κακά.
ὁ δ' ἔτι μᾶλλον ἐγέλα.

conſpicari, alij quidem ſua ipſorum capita vibrabāt, alij facies diſcerpebāt, alij capillos vellicabāt, alios aliter cōmotos eſſe turbatosq; plane deprehenderes. Democritus aūt perinde atq; poſtea mihi retulerunt Abderitæ, præter conſuetum illum ſuum ridendi modum, in laxiores reſolutus cachinnos, effuſiſſimū riſum ridebat. Quē ſimul atq; omiſiſſet, pergens porro dicebam: Democrite optimorum ſapiētiſſime, & ſapientum optime, cupio equidem & iam pridem cupio, huius tui riſus cauſam cognoſcere, quamobrem etiam atq; etiā abs te contendo, vti mihi ſubindices qui nā dignus tibi ſim viſus, hoc tam immani riſu. Hoc demum ægre eſt, me hoc ætatis etiam cum alijs fortaſſe non iniuria meritis, immerentem ſubſannari. Ita'ne tandē quęſo ipſe tibi videor eē deridiculus, an profecta à me verba, hos tot tātosq;

καὶ ἄπωθεν ὁρεῶντο δὲ διαβλήκειται, οἱ μὲν, τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἔσαιον. οἱ δὲ, τὰ μέτωπα. οἱ δὲ, τὰς τρίχας ἔτιλλον. ὃ δὲ ὡς ὕστερον ἔφησαν, πλεονάζοντι παρὰ τὸ εἰωθὸς τῷ γέλωτι ἐχρήσατο. ὑποτυχὼν δ' ἐγὼ, ἀλλ' ἀμὴν ἔφην, σοφῶν ἄριστε Δημόκριτε, ποθέω γὰρ αἰτίην τοῦ παρεῖσι πάθεος καταλαβέσθαι, τίνος ἄξιος ἐφάνην ἐγὼ γέλωτος, ἢ τὰ λεγόμενα,

tãtosq́ tibi eliciunt pariuntq́ cachinnos? Nolo dissimules, aperte ipsa vt res est indicato, quo vel ego accepta huius rei abs te causa, admiratione supersedeam, vel ne deinceps committam, vt vllum meum factũ iure possis reprehendere, vel tu mihi reprehensus, intẽpestiuos hosce coerceas cachinnos.

ὅκως μαθὼν παύ6ωμαι τῆς αἰτίης. ἢ σὺ ἐλεγχθεὶς, διακόψῃς τοὺς ἀκαίρους γέλως.

Cachinnus, & immodicus ille totum corpus quatiens risus, nulli decorus est, nedum seni, eidẽq́ physico. Putant autem, & recte quidem putant, risum effusiorem graui viro vehementer indecorum esse, propterea quod videatur ab animo impotente proficisci. Siquidem turpe est viro graui muliebri more eiulare si q̃d doleat, ita gaudio immoderato in cachinnum effundi parum decorum. Scis tu quidẽ risum oportere in graui viro esse rarum ac moderatum, multum à cachinno, & ab eo quem Græci vocant συγκρούειν distantem. Nec minus dedecet risus Sardonius, qui nudat dẽtes. Quibusdam hoc vel natura vel praua cõsuetudo addidit, vt nihil dicant absque risu. Ipse noui virum omnibus numeris laudatũ, in quo vix quicq̃ potuisses reprehẽdere, nisi quod ad singulas orationis clausulas adderet

 risum.

risum. Hercules inquit ille, si tu me poteris, (vt tibi fortassis pulchre posse videris) iure reprehendere, profecto Hippocrates talem medendo curationem curabis, qualem nullā hactenus aut potuisti, aut fortasse poteris vnq̄.

τας. ὁ δὲ ἡράκλεις ἔφην εἰ γὰρ δυνήσῃ με ἐλέγξαι, θεραπείην θεραπεύσεις, οἵην οὐδὲ πώποτε ὦ ἱππόκρατες. καὶ πῶς οὐκ ἐλεγχθείης ἔφην ὦ ἄριστε. ἢ οὐκ οἴει ἄτοπος γε εἶναι γε·

Ad hæc bene erit opera tua tibi posita, efficiā em̄ fœneratū isthuc beneficiū tibi pulchre dicas. Etiā atq; etiā nobis videndum est (inquā) Democrite, ne aut irrisiōe aut odio digni putemur, si aut tragœdias agam⁹ in nugis, aut cō uellere adoriamur ea, quę nō possunt cōmoueri. Videamus (inquit ille) etiam, ne ista quę per admirationem parare volumus, & ridicula & odiosa fiant. Non conturbabit sapiens publicos mores, nec populum in se nouitate vitæ conuertet. An non igitur (inquam) tu optimo iure dignus sis, qui vel acriter in frontem coarguare o præclare, quippe qui quicquid sit in vita mortalium rideas, adeo'ne stulta quædam res tibi videtur vniuersa vita nostra, vt eam prorsus inepte stultam plane'que deridiculam, atq; adeo summæ insaniæ & dicas & sentias esse damnandam? Hei Democrite haud

te haud decorum facinus tuis factis facis, q̄ hoc intolerabile sit in te, vt nihil aliud certe physico. An tam expers communis sensus es, vt ignores intempestiuum tibi esse, cum semper alias, tum hoc loco, his spectatoribus, hac fama, hac eruditione, hac ætate, hac denique professione deridere aut mortem hominis, aut languorem, aut motæ mentis alienationem, aut delirium, aut cædem, aut iugulationē, aut si quid sit aliud hisce miserius atq; calamitosius? Nā quisnam est tā demens qui retrorsum incessat, vel nuptias, vel panegyricos, vel filiorū procreationē, vel mysteria, vel arcana deorum sacra, vel imperia, vel honores, vel nomen vndiq; clarum modisq; omnibus suspiciēdum? Quæ autem conueniebat te in primis digna cōmiseratione cēsere, derides: ob quęq; vel ex animo oportuit te lętari, hęc itidem

λῶν ἀνθρώπου θάνατον, ἢ νοῦσον, ἢ παρακοπὴν, ἢ μανίην. ἢ μελαγχολίην. ἢ σφαγὴν, ἢ ἄλλο τι χεῖρον. ἢ τοὔμπαλιν γάμους ἢ πανηγύρεις, ἢ τεκνογονίην, ἢ μυστήρια, ἢ ἀρχὰς, ἢ καὶ τιμὰς, ἢ ἄλλο τι ὅλως ἀγαθόν. καὶ γὰρ ἃ δέον οἰκτείρειν, γελᾷς. ὃ δ' ἐφ' οἷς ἥδεσθαι χρὴ, καταγελᾷς τουτέων. ὥστε μήτε ἀγαθὸν, μήτε κακὸν παρὰ σοὶ διακε-

itidem derides omnia. Est isthuc (quantũ hinc licet videre) datum tibi, vt stomachosa iuxta ac morosa, ne dicam fubodiosa sint aliјs quæ facis omnia. Flammam facilius ore inardente opprimi posse crediderim, quàm te risum tenere. An nondum etiam satis cachinnatum est o Democrite? Itan contẽnuntur abs te, aut itane tandem idonei tibi videntur Abderitani, quos tam aperte ridere incipias? Nihil vereare? Saltem accurate, ne grauius offendantur: certe si resciuerint vlciscẽtur, vt ne impune in illos illuseris. Vide ne vbi satis conuitiјs Abderitanos prouocaris, placare nequeas. Iã pridem equidem audiui, ob hũc illum tuum nasum, cœpisse odium tui mortales omneis, minimeq; adeo mirũ; & ni id fecissent magis mirum fore. [illegible] m vt alienis malis torqueri æterna miseria est, sic alienis delectari miseriјs, voluptas inhumana. Non tute cohibes? non te respicis? ohe iam satis est temere irritasse. Caue putes quicq̃ homines magis vnquàm esse miraturos, quàm Democritũ physicum semper solitum ridere. Memineris etiam, nõ sat esse officiũ te fecisse tuũ, si non id fama approbet. Boni & mali nullũ prorsus apud te discrimen habetur. Id nunc res indicium hęc facit, quod nihil eorum quæ modo recensui, vel bonum, vel malum cẽseas debere iudicari. Sic

reprehendis vitia quasi inuideas, ficq; nasō suspendis adunco, quasi homines oderis non vitia. Verum oportet philosophicam admonitionem procul abesse à supercilio. Id fiet, si in reprehendendo dicamus nos dolere verius q̃ irasci, si quædam mitigemus. Minus autem sæuiet in reprehendendis alienis, qui secũ reputarit, se si non ijsdem, certe paribus aut fortasse grauioribus vitijs obnoxium esse: aut si non est, hominem esse & fortasse grauiora cõmissurum, si similis incideret tentatio & offeretur occasio. Non satis est arguere stultitias, sed doctrina præmittẽda, quę persuadeat esse ridiculũ quod reprehendit: simul ostendẽda ratio, q̃ possint corrigi stultitię. Postremo reuocatis ab ineptijs commonstrandum, quanto rectius atq; etiã iucũdius sit per viã virtutis hominẽ nõ prorsus ineptũ ambulare vsq; ad perfectionẽ. Expedite quidẽ pertexis (inquit ille) quod exorsus es, pulchreq; item scilicet ista narras, & nisi ita fingeres, fortasse nõ sic narrares, quandoquidem nostri causam risus nondum satis teneas. Verum enimuero vbi eam didiceris, atq; perno

κρίασθ. ὁ δὲ, ταῦτα μὲν ἔφη εὖ λέγεις ὦ ἱππόκρατες. ἀλλ᾽ οὐκ οἶσθα πω τοῦ ἡμετέρου γέλωτος αἰτίην. μαθὼν δ᾽ εὖ οἶδ᾽ ὅτι

pernoris, tria nõ cõmutabimus verba hodie inter nos. Prӕterea nihil quicq̃ addubitarim, quin tu tuӕ legationis munere non instrenue functus, longe meliorem simul & acceptiorem hac ista tua legatione, perceptam à nobis curationẽ, tuӕ referes patriӕ, nempe hunc meum risum tibi perquisitius inuestigatum, & accuratius expensum. Tum equidem, & teipsum, & alios quotquot erunt homines, cum modestiores tum prudentiores poteris reddere, & gratiã inibis sine dispendio. Hac ratione fiet, vt sine inuidia laudem inuenias & amicos pares, & tibi & tuis profueris, operamq́; hãc tuam magni admodum pretij esse deputabunt, ac minus multo turpiter, q̃ nũc errãt errabũt. Cõsido iidẽ futurũ, vt accepta à nobis insaniӕ causa, expectatior domum redeas. Pro hisceq́; cõmoditatibus, tu fortasse aliquãdo tandẽ (qua es ciuilitate) rem medicã quoq; retrorsum me docebis. Docebis aũt vel hoc noĩe libẽtius, cũ iuxta mecũ cognoris, quale nã studiũ (idq́; circa ea maxime, q̃ nullo alioqui digna sunt studio)

κρέσσονα τῆς πρεσβείης αὐτῆς ἀφιστάμενος ἀποίσεις θεραπείην τὴν ἐμὴν γέλωτα τῇ πατρίδι, ἢ ἑωυτέῳ, καὶ τοὺς ἄλλους δυνήσῃ σωφρονίζειν. αὖθις ἂν ἴσως κἀμὲ διδάξεις ἰατρικὴν ἀμειβόμ.

γνὸς ἔσῃ σπουδῇ περὶ τὰ ἀσπούδαστα φιλοπονούμενοι ὅ πρήσσειν τὰ μηδενὸς ἄξια πάντες ἄνθρωποι τὸν βίον ἀναλίσκουσι, γελώτων ἄξια διοικεῦντες. ἐγὼ δέ φημι. λέγε πρὸς θεῶν, μήποτε γὰρ διαλανθάνει ἅπας ὁ κόσμος νοσέων, καὶ οὐκ ἔχει ὅκου διαπέμψῃ πρεσβείην πρὸς θεραπείην. τί γὰρ ἂν εἴη ἔξω αὐτέου; ὁ δ' ὑπολαβὼν, πολλαί γε φησὶν ἀπειρίαι κόσμων εἰσὶν ἱππόκρατες, ὦ μὴ

dio) impendunt, qualesq; labores, laboriosa grassantes inertia, nequicquám exantlãt vt satagentes rerum suarum, res tamen plane nihili, nulloq; prorsus dignas numero agentes, vitam omnem inutiliter insumunt turpiterq; prodigunt, in negotijs omnino iocularibus semper immoriẽtes, ministrantes atque versantes. Ita ne tandẽ quæso te per deos vniuersus terrarũ orbis tibi (vt absit inuidia verbo) clanculũ ægrotat, neq; habet vnde medicum ad sui curã accersiat? Quid em̃ (nisi forte aliter visum fuerit Democrito) extra hunc ipsum mundũ esse poterit? Hic ille excipiens, multæ, inquit, Hippocrates mundorum infinitates, atq; adeo infiniti sunt mundi, generationi & corruptioni obnoxij. Proinde neque vllo pacto de diuitijs naturę maligne sentias,

neq;

neq; naturam plus satis alioqui locupletem tã quàm effœtam, mireq; parcã modis omnibus extenuans suggilles. Quod si isthuc nondũ cernas, cum res ipsa tot & tãtis claris argumẽtis signisq; luceat, vehementer sis cæcus oportet. Sed hæc alias (inquam) pluribus, atque tum commodius etiam fortasse ista me sua docebis oportunitate. Vereor autẽ ne qua fiat, si

διαμωδεῖτ᾽ αἶρε καὶ τὰ σμικρολόγει πλουσίην τὴν φύσιν ἐοῦσαν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔφην Δημόκριτε, διδάξεις ἐν ἰδίῳ καιρῷ. εὐλαβοῦμαι γὰρ μή πως δὴ τὴν ἀπειρίην διεξιὼν, γελᾶν ἄρξῃ. ἴσθι δὲ νῦν περὶ τοῦ σημείου γέλωτος τῷ βίῳ λόγον δώσων. ὁ δὲ μάλα ζανὸν ἀπιδών με,

vitem (vt vitare iam cogor) prolixitatem, & hasce illas tuas mũdorum infinitates paucis obiter transeam, solens more tuo, rursus mihi incipias ridere. Scias igit velim tibi de tuo isthoc risu olim naturæ ipsi pariter & vitæ reddendam esse rationem. Qui nubila admodum fronte, toruoq; vultu me intuens, scio, inquit, ita esse, & isthęc mihi rés solicitudini est. Cæterũ nihil minus tamẽ sentio, quàm quod tu suspicare. Audi igitur quantum tu tua opinione fallare. Atq; illud mihi imprimis ridendum iure esse video, quod risus mei duas dũ

taxat

δύο φησὶ τοῦ ἐμοῦ γέλωτος αἰτίας δοκέεις, ἀγαθὰ καὶ φαῦλα. ἐγὼ δὲ ἕνα γελῶ τὸν ἄνθρωπον, ἀνοίης μὲν γέμοντα, κενεὸν δὲ πρηγμάτων ὀρθῶν, πάσαις ἐπιβουλαῖς νηπιάζοντα, ὧν μηδεμιῆς εἵνεκεν ὠφελείας ἀλγέοντα τοὺς ἀνηνύτους μόχθους. πεί-

taxat causas arbitrare, bona videlicet ac mala. At ego vnũ, atq; adeo vnum hominem rideo, nempe ignorationis inscitiæq; plenissimum, vacuũ vero ab omnibus honeste recteq; actis: in ceptis suis omnibus, in dispendijs omnibus, in iacturis item omnibus, quas vt plurimas ita et acerbissimas nolit velit, nõ raro patiatur oportet, instar pueri agentem, imo media etiam ætate subinde omnino repuerascentem, nulliusq; respectu commoditatis prorsus inutiles atq; superuacaneos labores exantlantem. Cumq; ex his negotiorũ exierit labyrinthis, mox alijs sese molestijs immergit, obruitq;. Et cum id iam sit ætatis, vt omnia q̃ sua culpa acciderũt, deinceps accuratius merito prospicere deberet, (posteriores enim cogitationes (vt aiunt) sapientiores solent esse) nimisq; quàm incurius ne ob maxima quidem damna accepta resipiscit, neque adhuc in posterum sibi tempestiue satis prospicit atq; præcauet, vt non iniuria culpa illa,

bis & iterum ad eundem lapidem offendere, vulgari reprehēsa prouerbio fit. Præterea cū illi exposita sint omnia ad negotiandum maria, contentus his tam opimis prædis non est. Cernas enim insatiabili captū cupiditate, vldimos terrarū fines peruolitantem, necnō abditissimos telluris recessus penetrantē, & vt (ita dicā) quasi in ipsos abyssi sinus descendentem, & aurum & argentum multis sudoribus (vt taceā de mille periculis) indidem erutum,

ρατα γῆς καὶ ἀσείσους μυχοὺς ἀμετρίῃσιν ἐπιθυμίῃσιν ὁδεύοντα. ἄργυρον τέμνοντα καὶ χρυσὸν, καὶ μὴ παυόμενον τῆς κτήσιος ταύτης, αἰεὶ δὲ θορυβεύμενον περὶ τὸ πλέον, ὅκως αὐτὸς ἐλάσσο-

iterum atq; iterum liquātem, nunquàm tamē iam partis misereq; corrasis opibus fruentē. Cupiditates enim sunt insatiabiles, quæ non modo singulos homines, sed vniuersas familias euertunt, totam etiam labefactant sæpe remp. Ex cupiditatibus odia, diffidia, discordiæ, seditiones, bella nascūtur: in omnibusq; seculis pauciores viri reperti sūnt, qui suas cupiditates, q̄ qui hostium copias vincerent. Pertexe modo Democrite quod exorsus es. Democritus. Quid quæ postea præ tuendi ardore manent eum incommoda, vt sustinet

dij im-

dij immortales, sustinet autem imo vero contemnit ac pro nihilo ducit. Nunquam non tumultuat circa luculentas diuitias & hinc & illinc conuerrendas, nec id sane minore temeritate, quam cupiditate. Næ ille enim haud scit, hoc paululum lucri, quantum ei damni apportet. Vt hisce iam diuitijs sordide anxieque congestis, momento ipse sibi minor efficiat. Quo enim quisque magis abundat opibus, hoc est semper opum appetentior, hocque magis abstinet acquisitis & inhiat acquirendis. Dij boni vt nihil quicquàm pudesit, modo egregie beatus, egregieque fortunatus & dicatur & habeatur. Quę enim reuerentia legum? quis metus aut pudor est vnquàm properantis auari? cum interim manibus vinctorum, ergastulariorum, operarumque laboribus, specus, metalla, & abstrusiores terræ hiatus effodiat. Vbi enim animus semel se cupiditate deuinxit mala, necesse est consilia sequi consimilia. Quorum operarum alij quidem lapidibus cooperti intereunt, alij vero quoties terra, vel magnis quibusdam himbribus, vel alia ignota causa

ἔρ μὴ γένηται. καὶ οὐδ' αἰσχύνε) μὴ λεγόμενος εὐδαίμων. ὅτι χάσμα τῆς γῆς ὀρύσσεται διζόμενος χερσὶν, ἂν οἱ μὲν ὑπὸ ὁμ φῆς ὑπὸ πτῆσεως τῆς γῆς ἐφθάρησαν, οἱ δὲ

desederit, multisq; locis facta sit labes ob incidentem in eos harenā in cauernis etiamnū desiderātur. Alij multo iam tēpore in latumijs, in fodinis, in metallis hanc tantam necessitatem perferentes, ac cuius nescio punitiōis atque flagitij pœnas pendentes, tanquàm in aliquod pistrinū detrusi compactiq;, noctu neruis bubulis vincti custodiuntur, interdiu vero rursus in lapidicinas compediti conduntur, & ne quoquàm pedem efferant, diligēter obseruantur: atq; ita ibi nō secus ac in patria degentes, noctes atque dies ad saxa coguntur adhærescere. Profecto si suam quisq; conditionem seruitutemq; quamlibet alioqui clementem, miseram seq; indignā existimet, nemoq; sit quin vbiuis quàm vbi est esse malit, quamuis non pessime secum agatur etiam, quo tandem animo credamus esse hoc effossorū vulgus, omnium maxime calamitosissimū, quorum diuturna desperatiōe obduruit animus ad dolores? Quas porro ærumnas plusq̄ Herculeas nolint velint cogūtur perpeti, imo cōcoquere atq; deuorare, vt beati illi diuites sua scrinia vndique suffarcinata contemplentur? Quin & illud quoq; nō dici potest, quàm me

πολυχρονίως πάντων ἔχοντες τὴν ἀνάγκην, ὡς ἐν παιδίσι τῇ κολάσει τῶν ἀμείνους

commo-

commoueat, quàm concitet, quàm mea perpetuo quatiat subito ilia risu: Ab intimis vsq;

στημ. ἀργύρειον καὶ χρυσίον, ἴχνη κόνεως, καὶ ψήγματα ἐρευνώντων. ψάμμον δ' ἄλλην ἀλλαχόθεν ἐγειράντων, καὶ τῆς γῆς φλέβας ἐκτέμνοντες ἐς πλουσίην αἰεὶ βωλοποιεόντων ἐκ τῆς μητρὸς ποθὲ μὲν γῆν καὶ τὴν αὐτὴν ἐοῦσαν, καὶ θαυμάζοντες πα/

terrę fibris permagna optimi pondera argenti & auri gnauiter inquirentes, & perpulurulēta vestigia minutias omneis ramentaq; colligētes, ac sedulo psegmata rimantes, è quibus aurum conflatur excoquiturq;, harenā aliam aliunde coaceruant atq; accumulant, penitissimas terræ fibras intersecāt, vt magno & auri & argenti numero, nō sine magno negotio demum coacto, nec sine mille item periculis in apertum prolato opulentiores reddantur, & cito quoque reddantur. Quas nescio massulas è terra matre omnipara fortiter reuulsas erutasq;, alias super alias prope quotidie semper concinnantes, densantes atq; astringentes, in bene lautam supellectilem conuasant, in opulentiamq; abstrudūt. Quidnam tibi primum Hippocrates ait, quid postremū (vt dici solet) cōmemorem ex his quæ & pati & facere cogūtur

tur ij, quorum cupiditatibus nihil est satis, verum quo magis impleantur opibus, hoc magis inanes esse videãtur. An sit quisquàm qui possit non solum oratione fingere, verum etiam factis ipsis docere finem diuitiarum iuxta naturam haud longius proferri quàm ne esuriamus, ne sitiamus, ne algeamus? An non & illud monstri simillimũ est, quod vnam eandẽ q; nimirum existentem terram, nunc admirantur, ac tãtum non adorant (mira enim nimirũ auri natura, vt id vel eminus conspectum, mox magnete illicibilius, ita ad se mortaliũ adtrahit animos, itaq; eius desiderio subito exardescunt omnes, vt persæpe ob id propriæ salutis obliuiscantur) nunc eandem quoq; terram vt omnium despicatissimam pedibus prouoluunt, conculcãt atq; pessundant. Neq; enim vnquàm expletur nec satiatur cupiditatis sitis, neq; ea solũ quæ habent libidine augendi cruciantur, sed etiã amittẽdi metu. Nec indigni, qui in hũc ordinem adlegantur, qui sic ambiunt quippiã, vt si potiãtur optatis mediocre sit emolumẽtum, sin fallat spes, damnum ingens. Id quod frequenter vsui venit ijs qui scrutantur abditas terræ venas, qui vulgo dicuntur Alcumistæ, qui

τοῦτον. ὅσος γέλως ἐπὶ μόχθον, καὶ κρυφίης γῆς ἔρωσι, τὴν φανε-

stæ, qui frequenter certis consumptis, incertorum gratia quę se capturos sperabant non cæperũt, quæ vero habebant abiecerũt. Alij falsa spe ducti inanẽ sumũt operam, quod genus sunt ij, qui arte quam vocãt Alcumicam freti, sibi promittunt futurum, vt è stanno fiat argentum, ex ære aurum. Porro autem illud quanto risu exibilandũ est? (quę est enim stultior in hominum genere conditio, quàm eorum qui se natos ad opes accumulandas arbitrantur). Nullum est officium tam sanctum, quod non auaritia comminuere atq; violare soleat. An non pecunia omniũ dignitatẽ exæquat? Gloriam, honorem, imperium, bonus & ignauus æque sibi exoptant: Sed ille vera via nititur, huic quia bonæ artes desunt, dolis atque fallacijs contendit. Alij non parũ multa agrorum latifundia, finitimamq; regionem omnẽ circumscribentis sibi mercantur, sibi accensent, sibi cum puluisculo (quod aiunt) conuerrunt omnia. De terminis, indiuiduiq; liminibus agri disceptãtes, messoriãq; lineam (qua fines vtriusq; discriminent atque discernant) manibus tenentes, tandem de minimo termino maxime rixantur. Alijs hoc iuge studium est, vt magnos agri modos relinquãt. Nec tũ quamlibet immensis agris spem suarum possessionum terminant. Vt enim membrum sca

biosum semper opus habet frictione: ita cupiditas animi nūquàm satiatur. Alij horrea sua dilatant, sibiq; suauem ac mollē vitam in multos annos pollicentur, cum eadē nocte mors immineat, miseris semel ereptura quicquid illi tot annorū sudore congesserint. Sunt etiā diuites auari qui nec fruūtur ipsi suis opibus, & alijs inuidēt illarum vsum. Alij autē cum se non satis alant, tamen quæ est hominū insulsitas, hisce terræ frustulentis minutijs ac psegmatis canes emptos alūt, altosq; in summis habent delitijs. Alij equos percare redemptos, maximis pascunt impēdijs, nec sumptus vllos sibi sumptui esse ducunt, modo eos coloratiores iuxta ac habitiores videant. Plerią; omnes etiam volentes permultis dominari, ne ipsi sibi quidem satis recte vnq̄ aut prospiciunt aut consulunt, tantum abest vt alijs quoq; bene possint imperare. Quorsum tibi referam sponsos frondibus & sertis coronari solitos, & delicatius nitidiusq; coli nuptijs inhiantes, quibus nihil cordi est præter conuiuia, cytharā, choreā, talos, discum,

ρὴν ὑβρίζοντες. κύνας ὠνεῦνται, οἱ δ᾽ ἵππους, οἱ δὲ χώρην πολλὴν περιορίζοντες, ἰδίην αὐτὴν γράφουσι. οἱ πολλῶν ἐθέλοντες δεσπόζειν, οὐδὲ αὐτέων δύνανται. γαμέειν

scũ, parasitos, atq; id genus alias voluptatest

σπεύδουσιν, ἃς μετ᾽ ὀλίγον ἐκβάλλουσιν. ἐρῶσι μὲν, εἶτα μισοῦσι.

Dici etiam non potest, imo ne cogitari quidẽ, q̃ impotẽti animo, ducendarũ desiderio vxorum flagrãt, quàm intẽpestiue sępenumero eas ducũt, quàm deniq; stulta temeritate, & temeraria stultitia Stulta maritali porrectant ora capistro. Nec enim viri hoc spectãt, vt mariti sint quàm optimarum mulierum, neq; hę vt q̃ optimis viris iũctę sint. Si enim modo vita suauior esse commodiorq; videatur, nemo hercle nemo est qui cogitet, ne conducibilior, tutior atq; diuturnior non sit. Quemadmodum si quis in itinere malit ducem cęcum sequi quàm videntem & vię gnarũ. Perinde faciunt mulieres quę malunt dominari demẽtibus maritis, q̃ sanis ac prudẽtibus parere. Mulieres omnium fere calamitatum autores esse viris in cõfesso est. Testis bellum Troianum, testis Hercules à Deianira extinctus, testis Lemniarum mulierũ historia, testis Cleopatra. Quanquàm hęc magis conueniat stultitię virorum ascribere, qui tãtum indulgeant mulierculis, vt velut amẽtes amore in quoduis malum sequãtur, cum par fuerit, vt illis moderãtibus mulier natura stultior simul & imbecillior, minus desiperet.

Quod enim animus est corpori, id virũ opor tebat esse mulieri. Verum quemadmodũ vulgus sua vitia corpori imputat, cum ab animo proficiscatur, & stulti principes insanissimos bellorum tumultus imputant populo, quorum ipsi sunt autores, ita viri reijciunt in fœminas, si quid ipsi delirauerint. Nõne prorsus inhumanũ auelli repẽte ab ea posse vxorcula qua cum consueris, qua cum tibi vel arctissima intercessit necessitudo. Quas tñ vxores probe dotatas, summo genere prognatas, lepidissimas, paucis diebus quàm domũ deduxerint, vbi adeo iam illis nuncium remiserint, summa cum ignominia traductas atq; repudiatas, immerito suo turpiter eliminant domoq; exturbant, & quas alere curareq; deberent, neglectas esse patiũtur. Adeo nulla est voluptas, quæ non assiduitate sui fastidiũ pariat. Principio quidem si quas amant, amant impensissime, deinde paulo post suauissimam illam cum vxorculis coniunctionẽ, fastidiũt eas summoq; prosequuntur odio. Vt vasa initio quauis occasione dissoluuntur, at tempore commissuris cõpactis vix igni ferroq; dissecantur. Ita prima coniugatorum consuetudo leui momento dirumpitur, sin coaluerit, longe firmior est. Rursus alias in domum perducunt, q̃ moribus ac studijs sunt inter se discre

pantiores

pantiores, quàm vt spes sit aliquãdo inter eos necessitudinem coituram. Vt enim persæpe male posuerunt initia, sic & cætera sequuta sunt. Iam vero illud nõne æque ridiculũ est? magno tenentur desiderio vt liberos procreent, & cito procreent. Postea vero si cubi eos satietas matrimonij cœperit, aut proles amplius in oculis ferre desierunt, laboriosius quidem eductas, vt mancipia foras inuitas extrudunt ab se, domo exigunt, & semel abdicant. Filios extorres vrbe, domo prohibitos alios in perpetuum, alios in tempus relegant. Excluduntq́; eos solos quibus prope dicam solis supellectilem omnem relictã esse oportebat. Ita nulla res est quamuis honesta, in qua acquiescũt. At iam occupatũ coniuge, alius tumultus curarũ excipit, in orbitate proliũ desiderium, vxoris custodia, domus procuratio, ministrorum præfecturę, in contractibus damna, cum vicinis digladiationes, in foro concertationes, negotiationis pericula, agriculturæ labores, vnaquæq́; dies propriam venit ferẽs animi caliginem. Et noctes diurnas curas excipientes in eisdẽ phantasijs fallunt mẽtem. Quid multis? ea est perturbatio

μετ᾽ ἐπιθυμίας γεννῶσιν, εἶτ᾽ ἐκβάλλουσι πλεῖους, τίς ἡ κενὰ σπουδὴ καὶ ἀλόγιστος, μηδὲν μανίας διαφέ-

turbatio rerum omnium, vt suæ quenq; fortunæ maxime pœniteat, & suam quisq; conditionem miserã putet, & vbi quisq; sit ibi esse minime velit. Ecquod nam inane studiũ hoc ab rationeq; prorsus alienum? an tibi vlla ex parte videatur ab insania dissidere? Vt pueri inter sese pro leuibus noxis iras gerũt, quia eñ qui eos gubernat animus infirmum gerunt, itidem nunc sunt fermè vt pueri leui sententia, non raro vnum aliquod verbum per oscitantiam effutitum inter ipsos iram cõciet maximã. Odio inter se graui, & simultate diutina ad internecionem vsq; confligantur. Vt feræ mutuo laniatu viuunt, ita quisquis potẽtior malo inferioris ditescit ac crescit. Intestino laborant bello vel sanguine coniunctissimi, minimeq; diligunt tranquillitatem. Nec enim arbitror illos quicquàm peius odisse, q̃ publicam concordiam. Vt mulieres laborantes citta, aut stomacho nauseantes, malos q̃sdam cibos ingerunt, ac paulo post reuomũt: sic populus per stultitiam aut inopiam meliorum, quosuis etiam creat magistratus ac eosdẽ paulo post abijcit: vt nullius res tuta, nullius domus clausa, nullius vita septa, nullius pudicitia

ῥοῦσι. πολεμοῦσιν ἔμφυλον, ἠρεμίην οὐχ αἱρετίζοντες. αὐτεντ ῥεύουσι βασιλέας.

pudicitia munita, cõtra istorum cupiditatem & audaciam esse potest. Et quam putas ciuitatem pacatam esse, quæ locuples sit, & quam esse locupletem quæ ab harpyis istis, vulturijs istis, denicȝ lupis istis diu patiatur esse pacata? Sed hoc solum nobis relinquitur, ab improborum audacia telisq; vitam vt impune liceat defendere. Quid est aliud horũ tyrannorum & latronum, nisi vt commemorare possint, ijs se vitã dedisse quibus non ademerint? Quemadmodum à feris exorsi, didicerunt & homines iugulare: sic assueti inimicis malefacere, (quod iustũ existimatur) didicere paulatim erga quosuis eadem facere. Adeo nihil est tam scelerosum, nihil tam atrox, quod nõ probetur, si id commendet assuetudo. Vt qui in ludo versantur gladiatorio, cum ijsdem viuunt ac pugnant: ita vulgus hominum inter se dimicat, & alius alium spoliat vel amicissimum. Atq; adeo ne feræ quidem hoc pacto inter se dimicant, quo mortales. Neq; enim tigridi cum tigride bellum est, neq; leoni cum leone: at homo non in aliud animal æque sæuit atq; in hominem. Tum feræ non certant, nisi aut tuendi fœtus causa, aut fame in rabiem actę. Hominem inanis ambitio, ac tituli nescio qui leues & affectati, ad tam sanguinolenta bella concitant. Cui voluptas est dissensionẽ

conci-

concitare, is captat vbiq; rixandi occasionē. Vt in magna strage alius aliū trahit in ruinā: ita in publico errore alius alium secum trahit ad perniciem. Quo perniciosius de rep. merē tur vitiosi principes, quod non solum vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in ciuitatē: Neq; solum obsunt, quod illi ipsi corrumpuntur, sed etiam quod corrumpunt, plusq; exemplo quam peccato nocent. Quid hic tandem habes, in quit, quod ad hæc respondeas? Nihil inquam Democrite, quin tu pergis? Democritus. Cum bellum res sit omnium calamitosissima, tamē ad huius rumorem vulgo pleriq; mortales hi larescunt, nimirum sceleratissimum illud Carū genus qui malis humani generis aluntur. Quo est detestabilior istorum immanitas, qui lacerant omni scelere patriam, & in ea fundi tus delenda occupati & sunt & fuerunt. Quo nam risu exibilabo Satrapas istos, qui tametsi belligerari videtur magnoq; rerum tumultu conflictari, tamē ipsi clancularij inter se colludunt, hoc tantum agentes, vt suam vterq; plebeculam exhauriant, & imminuta reipublicæ autoritate suam constabiliant tyrannidē. Prætereo malos principes, qui rebus pacatis minus valēt in rep. atq; ob id identidem data opera, rerum motus excitant arte tyrannica, quo commodius suo arbitratu populū compilent.

pilent. Principes enim expilatores plebis, nul la non ex re vectigal exprimunt, vel ex lotio. Quemadmodũ cum aqua stat immota, nihil capiũt qui captãt anguillas, cũ vero sursum ac deorsum miscẽt ac perturbãt aquã, ita demũ capiũt: Sicquidã quibus tranquillo reip. statu nihil est emolumenti, seditiones gaudẽt exoriri, quo ciuitatis publicũ malum in suũ priuatum vertant commodum, quo'ue licen tius mulctent miseram plebeculam, & innocentissimorum ciuium fame, suam expleant ingluuiem. Principes & principũ optimates, & si auaritia sint inexplebiles, libidine corru ptissimi, crudelitate perniciosissimi, tyrannide immanes, verissimi reipub. hostes ac prædones, in publicam perniciem non solum armis & opibus instructi, verumetiam nouis artibus, quas nec Dionysius vnquam nec Phalaris reperit, tamen sic adhęrent, sic imminent, sic affixi sunt populo, vt nec ferri possint nec auelli. Vsq; adeo nullus est senatus, nullus magistratus, nulla reip. pars, in quam actis radici bus illi nõ penetrarint, ceu pestis per omneis corporis venas sparsa. Qui semper aliquam inueniunt rimam per quam elabantur, vt offi cium subterfugiant: si quando fides sit pręstã da, aliquo prætextu suffugiunt. Quod si con templeris illos qui procul insequuntur fortu

nam cur-

nam currentem, nec tamen assequuntur, nimi rum prorsus irriseris eum chorum. Sunt eñ hic oratores permulti, meretrices & scorta, & amicorũ proditores: sunt & homicidæ, & monumentorum perfossores ac rapaces cõplures, qui ne dijs quidem pepercerint, sed hos sacrilegio compilarint. Verum de his plus satis. Porro negotiatorum genus nihil habet sacrum, præter vnum pecuniæ lucrum, cui se totos ceu deo consecrarunt. Hoc pietatẽ, hoc amicitiam, hoc honestum, hoc famam, hoc diuina pariter & humana omnia metiuntur. Reliqua nugæ. Alij ex audacia inuerecũdiaq; sua lucrum atq; emolumentum ferunt, nam inutilem aiunt esse verecundiam viro egenti, cõpluresq; mortales videas, quibus magno bono fuerit, nihil omnino puduisse. Siquidẽ nullus vnq̃ rem ausus est adeo stultã aut absurdam, quę non inuenerit & fautorem & admiratorem, multoq; maxima pars mortaliũ, quæ stultissima sunt ea miratur maxime. Et videre est nõnullos inutili pudore præditos, qui corporis incõmoda celare malunt, quàm amicorum ope tolli. Sed eorũ multo maxima turba est, qui animi morbos & egestatem inutili pudore dissimulãt. Atqui his ferè accidit, vt post malo in apertum erumpente tum miserius, tum frustra erubescãt. Perpaucos admodum

modum reperies amicos, nisi quos mutua cõciliat vtilitas: & perinde vt in forensibus cõmercijs non dant beneficium, sed vendunt: quę mihi semper amicitia omnino sordida & cauponaria compensatio de manu in manũ visa est. Quidam non nisi compendij sui gratia colunt amicos, & pro quãuis exiguo officio multum beneficiorum expectant. Quidã pro summo beneficio summum remetiuntur maleficiũ. Sunt alij prorsus ingrati, qui simul atq; leuati sunt malis, desinunt meminisse beneficiorũ eius, cuius opera restituti sunt. Nũc enim ita est ingenium vulgi, vt fragilis sit beneficiorum memoria, iniuriarum tenax. Quidam se diuitibus ad quoduis obsequium submittunt, etiamsi sordidissimum sit. Adulator Polypi more omnium studijs se accõmodat, adeo vt qui paulo ante amicum philosophię deditum, prolixam barbam ac pallium gestarit, assidue versans in libris, nihilq; crepãs nisi numeros rectangulos & triangulos Platonis, si forte fortuna in amicum inciderit voluptatibus addictum, continuo mutata figura velut à Circe tranformatus Sardanapalus efficitur. Frusto enim panis conduci potest, vel vti taceat, vel vti loquatur. Videas & quosdã ad gratificandum quibusuis propẽsissimos, temereq; cuilibet inseruientes, sordidam nihilo

minus vicissim accipere compensationem, quos nihil pudet beneficia perdere, quæstusque gratia Gratias virgines prostituere. Plerique omnes præter meritum ad fœlicitatem atque opes euecti, pristinæ conditionis non meminerunt, sed præsenti rerum successu insolentius abutuntur: qui cum alijs tum fere mos est ijs qui ad nouas diuitias ex infima fortunæ conditione prouehuntur: non animaduertunt rerum humanarum celerem esse cōmutationem, neque in nobis situm vt res perpetuo secundæ sint, verum vtcunque fortunæ lubitum fuerit, ita vel secūdis rebus attollimur vel aduersis affligimur. Porro stultitiæ comes est infœlicitas, aut certe si quod incidit infortunium, id stultitiæ solet imputari. Itaque hi faciunt vt vere dictum videatur: Sui cuique mores fingunt fortunam. Tollit animos opulentia, quod si ad inscitiam accedat potestas, iā res ad insaniā vsque procedit. Plerique omnes propter opulentiā generosi & haberi & dici volunt, alioqui obscuri & humiles: pariunt enim nobilitatem, & opes non antiquæ solum, verum etiam vndecunque, & quomodocunque partæ. Solet autem hoc genus ferocius insolescere, quàm qui maiorū imaginibus clari sunt. Sunt alij quibus honos aliquis præter meritum additus à fortuna, tumorem & insolen-

solentiam (ita vt fere fit) conciliat. Felicitas enim & rerum successus qui contigerit imme renti, stultis vesaniæ causam præbere solet. Sunt etiam quidam inepte ambitiosi, qui cum re sint perquàm tenui, tamen affectant videri locupletes. Alij nõ veritate, sed fucis ac malis artibus properant ad honorem: quidam maiorum fumosis imaginibus & natalium antiquitate gloriantur. Quandoquidem moris erat apud priscos, maxime Aegyptios defunctorum cadauera ne putrescerent vnguẽtis perungere: idem mos & his temporibus apud principes, sicut alia pleraque gentilium magno stultitiæ argumento durat. Et mortui declarant impensis exequiarum, quàm ridiculæ sint res hominum, ne digitorum quidem crepitu dignę. An nõ diuites isti atq; prępotentes, quum nonnunq̃ stultissime loquantur, tamen freti opibus ac potentia pro oraculo volunt haberi quicquid dixerint? Videre etiam licet plerosque non tam natura liberales, quàm quadam gloria inductos, vt benefici videantur, facere multa: quæ videntur magis proficisci ab ostentatione quàm à voluntate. Et qui alijs nocent, vt in alios liberales sint, in eadem iniustitia, vt si in suam rem alienam conuertant. Illud stultius est quàm vt rideri debeat ambitiosas istas fuco-

fasq; amicitias in splendore duntaxat forensi constitutas, fructum domesticum nō habere. Notos tibi opinor mores amicorū vulgarium, qui hirūdinum ritu, pro ratione temporum aduolant ac deuolant: aduolant vbi res secundæ, deuolant ingruente rerum tempestate: diuitiæ enim conciliant amicos, paupertas nec habet amicos quos natura coniunxit. Tantum valet vita, cuius momentum oportuit esse leuissimum, si res non ex nostris cupiditatibus, sed ex vsu metiremur. Est in quo illi mihi stomachum magis quàm risum mouere solent. Hippocrates: Omitte inquam illa vetera. Democritus: Diuitum vulgus haud aliter ministris vtit̄ quàm equis & canibus, aut paulo etiam inhumanius: dum vsui sunt alliciunt, vbi senuerint, reijciūt. Seruis in pistrino laborantibus machinam rotundam circa ceruicem addunt, ne manū ori liceat admouere, id factum ne deuorarent farinā: quod bubus non faciebant Iudæi, hoc illi nō verentur hominibus facere. Maiores quidem nostri nullā ne priuatam quidem rem agere fœminas sine autore, voluerunt in manu esse parentum, fratrum, virorū. Nos (si dijs placet) iam remp. etiam capessere eas patimur, & foro prope, & concionibus & comitijs immisceri. Haud paucos videas mortales, qui cum ipsi ob mentis ino-

tis inopiam nequeant dispicere, quid facto sit opus, dictu mirũ q̃ sint præfracti, quamq; nõ admittant aliorum consilium. Non intelligũt in hisce rebus, in quibus si semel erratum fuerit, non est quod in posterum sarcias. Cautim ac circunspecte agendũ puta de bello, de matrimonijs, deq; id genus alijs, quę si temere fuerint instituta, non est quo priores cogitationes posterioribus (vt aiunt) melioribus emendes. Nec intelligunt haud temere mutandam conditionem, ne in melius quidem: verum vnicuiq; tuendum id vitæ genus, ad quod vel institutus à natura videtur, vel in quod casu incidit. Est & hominũ genus morosum & iniucundis moribus, cum quibus nulla ratione possis agere, citra litem: nonnulli rixarum autores, quocũq; se vertunt, iurgia suscitãt, deos incusant quod negligant res mortalium, sinẽtes eas veluti prono flumine quolibet ferri. Quidam ijs sunt moribus, vt assidue simultatem cum aliquibus suscipiant, easq; pertinacissime exerceant. Sunt qui de ciuitate malũt quàm de sua sententia dimoueri, quidã nimis magnum studium multamq; operam ad res obscuras atq; difficiles conferũt, easdemq; nõ necessarias. Omnium autem ineptiarum quæ sunt innumerabiles, haud scio an vlla sit maior quàm illorum qui solent quocunque in loco,

quosq; inter homines visum est, de rebus aut difficillimis aut nō necessarijs argutissime disputare. Quidam sibi mutuo assentantur & colludunt in disputatione, veluti quum Peripateticus respōdet peripatetice, Stoicus stoice, Academicus iuxta decreta Academicorū, vt non quæratur veritas, sed theatrica quædam fabula peragi videatur. Nō parum multi sibi alienæ industriæ laudem & magnā gloriam alieno labore partā, verbis in se transmouent. Alij auidi gloriæ aliena pro suis ædunt, cum ipsi de suo nihil possint egregium ædere, nonne hæc vel maxima nugamenta? Hippocrates. Sane videtur & quidem merito, nō iuxta deliramenta quæ vocant anicularum, sed vltra maximas nugas. Democrit. Si quos modo recensui iure ridiculi sunt, quid est quo minus habeantur & isti qui peruerso nati ingenio cum ipsi non sapiunt, nolunt tamen bene consulentiū monitis obtemperare? Hi sunt etiam vltro, quo tendunt impellendi, vt vel malo docti, tandem agnoscant stultitiam suā. Sunt qui somniorum interpretes consulūt, à quibus nōnulli hoc quoq; requirunt, vt quid somniarint conijciant, quasi parum sit si interpretentur. Ad eum modum ægroti quidā impudenter à vobis medicis expectant, vt viso duntaxat lotio diuinetis & sexum, & ætatē,
&

& omnem morbi naturam, vbi & vnde acci derit, quid sentiant, ac propemodum quid in febri somniarint. Qui mali sui causam imputant nõ ipsi autori, sed alteri cuipiã: quemadmodum qui iracundiæ vitium iuuentæ non stultitiæ attribuũt vnde proficiscitur: hos arbitror perinde facere, vt solent canes sæuientes in lapidem, eo qui iecit omisso. Nonnulli sibi perpetuam malorum impunitatẽ pollicẽtes aspernantur salubrẽ admonitionem. Iam hoc quoq; prope iniquissime comparatũ est, quod in morbis corporis vt quisq; est difficilimus: ita medicus nobilissimus atq; optimus quæritur. In periculis capitis vt quæq; causa difficillima est: ita deterrimus obscurissimusq; patronus adhibetur. Quid hic attinet perditissimos incessere aduocatos, apud quos lis in longum profertur extrahiturq;, nec vnquàm explicatur, quibus mos est, vt subinde nouã reperiant causam producendæ litis, quo plus nummorum extorqueant à litigatoribus. Nosti legatos istos λυμνβόρους q purpurati omnia cõuertũt in fiscũ suũ, & quocunq; se conferunt abradunt aliquid. Nec verentur vnũquemlibet innocẽtem iudicio capitis arcessere. Qui ob immodicã & præproperã auiditatem quo pusillũ lucelli faciant sibi, damnũ ingens alijs inferũt. Tutores rem nacti pupillorũ manus

iniiciunt, interq; se partiri sibi vindicant, sed hęc priuatim. Nunc quid publice: In creandis magistratibus vendũt sua suffragia, eoq; quæstus gratia sedulo versantur in comitijs. Olim à populo conuitio notati sunt, qui magistratuum ambienti fauebant accepta pecunia: Nunc palam donantur ingentia præmia qui suffragantur in creandis reipub. proceribus & orbis monarchis. Quin & ipsi principes quidem simpliciter vendunt magistratus, & mirantur collabi ciuitatum disciplinam: alij intantum stupent ac demẽtes sunt, vt plerũq; bonis viris præteritis quorum oportebat haberi rationem, locupletent indignos, ac ne id quidem constanter, sed tantisper donec rursus pari qua dederunt temeritate eripiant donata. Videre licet alios tanta leuitate & iactatione, his vt fuerit non didicisse melius, alios pecuniæ cupidos, gloriæ nonnullos, multos libidinum seruos: vt cum eorum vita mirabiliter pugnet oratio. Prętereo mundanis addictos voluptatibus, qui dum his veluti temulenti fruuntur, egregie felices sibi videntur. Verum simul atq; resipuerunt, iam velut experrecti intelligunt omnia illa nihil fuisse, nisi mentis non admodum sanæ somnium. Qui prudens intemperantię vitio noxia sequitur, haud quaquàm ignorans quid sit optimum, is lon-

is lõge insanabilior est eo, qui falsus opiniõe non expetēda expetit. Qui voluptatibus student magis quàm famæ, vnum hoc curant, vt cutis summa niteat, eaq; gratia lautioribus epulis, balneis, somno, conuiuijs, alijsq; id genus delicijs semper vtūtur. Si miseri sunt qui duros nacti sunt dominos, quāto infeliciores qui dominis seruiunt vitijs, à quibus nõ possunt aufugere? Qui cupiditati, ambitiõi, reliquisq; id genus affectib⁹ addicti sunt, ijs illud euenit, vt quo intēperantius explēt sese, hoc magis magisq; sitiāt esuriātq;. Auaritia vero senilis quid sibi velit, nõ intelligo: potest enim quicq̃ esse absurdius, quàm quo minus viæ restat, eo plus viatici quęrere? Profecto inquā nihil prorsus. Dij meliora q̃ vt ista cogitarint silicernia ista, homines intractabiles, aspero ingenio, & sibiipsi inæquales parumq; secum constantes: modo loquaciores quàm par sit, modo impendio taciturni, interdum pueriliter inepti, interdum Catone seueriores, nonnunquàm profusi, nonnunquàm sordidi. Democritus: Inter innumera deridicula quę passim designantur à mortalibus, mihi non videtur illud silentio prætereūdum, quod pleriq; non habita ratione morborum eadem remedia admouēt omnibus: hoc est iuxta prouerbium, eodem calceamento calceāt omnes, cū

diuersa mala diuersam curationē desiderēt. Sunt alij qui cum sint inepti ridiculiq́;, tum apud ægrotos ipsa nouitate habentur in precio anilibus fabulamentis, atq; portentosis simul & prodigiosis mendacijs commemorādis. Nescio si vel Crassus ipse quem semel tantum risisse commemorant continere se possit à risu quoties harum recordaretur affaniarum. Alij sunt rabiosæ loquacitatis petulantissimæq́; maledicentiæ. Homines auidi lucri, sæpenumero dicunt non quæ vera sunt, sed quæ vtilia. Quidam ridicule insani quorum studio tenentur, omnibus ad insaniam fauent. Alij alios quærunt quibus centones farciant, id est, quos gloriosis mendacijs & consarcinatis fabulamentis expleant. An non fit persæpe dum vecors prędicat claritatem generis, declaret suum ipsius vitium minus esse venia dignum? Causatores ac tergiuersatores nulla in causa tot fidei vinculis astringi possunt, quin aliquid inueniant quo elabātur. Quidam semper aliquam inueniunt rimam per quam elabuntur vt officium subterfugiant: si quando fides sit præstanda aliquo prætextu suffugiunt. Et sicut temeritas non solum stulta, verum etiam infelix plerumque est, ita versutia nonnunquàm ad summum discrimen adducit. Hęredes veros de possessione de-

ne deijciunt, et quasi in suam possessionem venerint, profligant inquilinos nulliusq; miserti vndecunq; possunt auellũt, vel ab ipsis mortuorum statuis. Bonis viris calumnias struũt, atq; hoc tam fœdo quæstu parant rem. An eorum seruitus dubia est, qui cupiditate peculij nullam conditionem recusant durissimæ seruitutis? Hæreditatis spes, quid iniquitatis in seruiendo nõ suscipit? Quem nutum locupletis orbi senis non obseruat? loquit ad voluntatem, quicquid denunciatũ sit, facit, assentatur, assidet, miratur. Sũt qui simulatiõe & inani ostẽtatione, & ficto nõ modo sermone, sed etiã vultu, stabilem se gloriam cõsequi posse rentur. Trãseo philosophos qui sub prętextu philosophiæ, libidini suæ seruiũt, sordidantur aũt puluere frigidaq; lauãt, attollunt supercilia, ac philosophari sese prædicãt, & foris sobrij sunt, deinde clanculum Veneri indulgẽt. Sub philosophiæ nomine maxima in plerisq; vitia latuerũt, nõ eñ virtute ac studijs vt haberent philosophi laborabãt, sed vultũ & tristitiã, & dissentientẽ à cęteris habitũ pessimis moribus prætendebãt. Sũt qui barba pallioq; philosophos se profitẽtur, quũ cætera cultui non respondeãt. Neq; enim alere barbam aut gestare vile pallium philosophũ facit. Adhęc cũ nondũ ipsi se satis probe cognoscãt, nõne ridiculum

ridiculum sit, & ea quae subter humum sunt, & ea quae supra coelos sunt contemplari. An vllum hominum genus possit esse insanius, q̄ qui sub pietatis prętextu sunt impij in religionem, titulo cultuq; profitentes viuunt irreligiose. Quidā magnates effœminati naturaq; alioqui nobilissimi prolixa barba gestamine non admodum apposito, adhaec vultus vestiumq; seueritate, vitae continentiam pręferūt. Alij simulata mansuetudine perueniunt ad tyrannidem. An non hosce ceu tragicas simias merito incessemus, qui funguntur honoribus, opibusq; pollent alioqui indigni, quiq; cū sint nequissimi, splendidis verbis probos ciues agunt, vultu habituq; sanctimoniam prę se ferētes alioqui improbissimi. Qui in initio quędam recte faciunt, deinde quāuis leui de causa benefacta malefactis subuertunt. Quidam spe magnarum rerum allecti in principū aulas se conijciunt, & adeo deliniuntur aulae delicijs, donec imprudētes eo redigantur, vt nō possint etiamsi velint in suum ocium sese recipere. Chamaeleon quoniam aura pascitur nō cibo, semper hiāti est ore: Ita qui gloriolis & auris alūtur popularibus, semper aliquid captant quod famā augeāt. Quosdam aura popularis alit, neq; quicquam captāt praeter inanes laudes & gloriā. Quid ego tibi illos enu-

merem

merem qui gloria flagrant, ardẽt cupiditate iusti & magni triumphi? quid tandem habet ille currus, quid vincti ante currum duces, quid simulachra oppidorũ, quid aurum, quid argentũ, quid legati in equis & tribuni, quid clamor militum, quid tota illa pompa? Inania sunt ista mihi crede delectamẽta pene puerorum, captare plausus, vehi per vrbem, cõspici velle, quibus ex rebus nihil est quod solidũ tenere, nihil quod referre ad voluptatẽ corporis possis. Eorum quoq; stultitiam taxabat qui mancipia ad ostentationem alunt ociosa, & seruos socios ac ministros voluptatum habere malunt, quàm frugiferis operis occupatos. Et vrbes & prouincias & aulas purgandas esse censebat hominibus non necessarijs, dicens malos esse imperatores qui ex visceribus prouincialium homines non necessarios, nec reipublicę vtiles aleret. Nam & illud multis vsu venit, vt dum sectantes ocium fugiunt honestã industriam, incidant in turbas inexplicabiles. Grauiter taxabat & principũ ambitionem, qui sumptuosis ac splendidis legationibus exhauriunt ærarium, quum vnus vir cordatus possit totum hoc pręstare quod reipub. interest. Taxabat & in hoc hominum insaniam, quod res pretiosissimas minimo emerent, venderentq; vilissimas plurimo. Statuam

tuam enim tribus nummũ milibus emi, quũ farinæ chœnix duobus æreis væniret. At sta tua nihil opus ad vitã, sine farina viuere non licet. Cõueniebat igit farinã multo statuis esse chariorem, pretia rerum æstimabat vsu naturali, vulgus æstimat stulta persuasione. Aiebat se mirari, quod quum statuarum artifices id summo studio conniterentur, vt lapis quàm simillimus homini redderetur, non pariter hoc curarent, ne ipsi lapidibus similes & viderentur & essent. De coitu Venereo ita existimabat, partẽ esse quandã morbi teterrimi, quem nostri comitialẽ dixerunt. Quæ vulgo bona appellantur, valetudinem, pulchritudinem, vires, diuitias, ingeniũ, etiam imperium non recte prorsus ita appellari cẽsebat, sed si iuncta cũ iustitia fuerint, optima erũt, si cum iniuria, pessima. Neq; enim homo qui bene valet aut diues potẽsq; est, fœlix esse cum iniquitate & contumelia potest, sed plane miser est, licet pulcher, & viribus corporis præstans, sed iniustus, sed cõtumeliosus moleste, anxie, turbide vitam agit. Posteaquàm hæc audieram animus nimirum risu efferbuit. Tũ ille: Qui semel inueterauit in vitijs raro fit vt ad bonam mentem redeat. Hic ego: Memini vetus est, de scurra multo facilius diuitem q̃ patrẽfamilias fieri posse. Ibi tum Democri-

tus:Vt diuites quibus ampla res domi est,lar ge profundũt:ita milites nõ parcũt opibus ali enis, sed prodigũt gnauiter, & scelere parta perdunt sceleratius. Summa autem profusio ne ac celerrima paternam deuorant substan tiam,sicq; paucis diebus absumunt omnia,vt nusquàm appareat vestigium. Implẽtur cibis sumptuosis,fruunturq; velut ex hostili regio ne raptis,ampliter se cibo onerantes. Quidã adeo natura miseri sunt,vt non patiantur bi bi vinum; nisi posteaquàm vel acuit vel va puit. Quidam sordide magnifici, sic conui uas suos tractant, vt accumbentes in conui uio ,spectatores duntaxat eorum quæ appo nuntur, incœnatos patiuntur abire. Alij res necessarias temere, nec in tempore profun dunt,aliquando futuras vsui, si seruarentur. Apud alios videas stulta liberalitate quan taslibet opes exhauri,vel effluere potius,scis enim iuxta prouerbium: largitiõem fundum non habere. Alii profusiores quàm par est, qui parta prodigere norũt, quęrere aut quæ sita seruare non norunt, qui'que tãtum pro munt, ad inopiam velis equisq; properant. Id quod vulgo factitant adolescentes,qui fa cultates patrias stulte prodigũt in iuuẽta,qui bus sustinẽda fuerat imbecillitas senectæ. At q̃ties sumptus superat quęstũ nec morbus iã decedit

decedit in naturam versus, quid superest nisi vt ad malas artes vertant sese, quo luxui semper gliscenti suppeditet pecunia. Alij cauponam exercentes in ea quęstuaria corpora habent. Alij scortationibus ac lustris indulgent & lenocinium exercent, qui quæstus hodie multo vberrimus: alij æs alienum nō negotij gerēdi causa, sed libidine satiāda contrahūt. Quid vero illum quem libidinibus inflammatum & furentem videmus omnia rabide appetentem, cum inexplebili cupiditate quoq; affluētius voluptates vndiq; hauriat, eo grauius ardentiusq; sitientem, nōne recte ridiculum imo miserrimum dixeris? Quemadmodū adulteri alienas vxores adamant, suas contēnunt: sic quidā aliorum bonis magis delectātur, sua eleuāt aut etiam negligunt: fundum alienum arant, suum incultū deserunt. Quantus est error dij immortales, qua frequentia, quo studio, qua virtute ad communem dignitatem salutemq; senciunt. Quidam alienas picturas statuasq; diligenter aspiciunt ac singula excutiūt per ocium, sua neglectim. Quidā nihil certi propositū habent quod sequantur, & ad quod instituti, consilijq; sui rationes referant. Quidam quum tutū est gloriosa loquuntur, vbi pręsto periculum tergiuersantur. Sed fugiendum etiam illud, nę offeramus nos periculis

riculis sine causa, q̄ nihil potest esse stultius. Videmus hoc vsu venire vulgo, vt q sunt audacissimi & magniloquentissimi, priusquàm appareat periculum, vbi res virum postulat, ibi nullius sunt animi. Plerunq; inuenias qui bello aliјs sunt superiores, atq; iјdem tamē muliercul is misere famulantur. Pleraq; homines quum nihil refert pudent, vbi pudendum est, ibi pudor eos deserit. Pleriq; in minoribus rebus, ne pro vita quidem dicunt esse mentiendum, hi tamē pro deo quem optimum maximum (vt est) vocant, non audent verum fateri, qui etiam in recte factis sæpe fastidiūt. Iam vero qui sibi comparatione deteriorum bonus videatur, nōne perinde facit, ac si quis ad claudos respiciens suam miretur velocitatē? Qui modū igitur vitio quærit similiter facit, vt si posse putet eum qui se è Leucade præcipitauerit sustinere se cum velit: vt enim id nō potest: sic animus perturbatus & incitatus nec cohibere se potest, nec quo loco vult insistere omnino. In circulis platearum quotidie fictus hariolus stultorum nares verberat, & obtorto fuste dentes mordētium quatit, nec tamen deest, qui semper possit induci. Circulatores per summas hastarum & gladiorum cuspides ingrediuntur, nec ex aliorū malis ipsi rebus suis cōsulunt. Ha ha he, defessus, inquit,

iam sum insulsos atq; ineptulos istos ridendo. Tum ego: Quæso, inquam, quid est o Hippocrates, tantum'ne ridiculorum, tantum'ne stolidorum? Et ille. Quid mirum inquit, in hoc loco, & hoc seculo? ibi ego: Haud est quicquam quod iniquiore acceperim animo, quàm hãc mortalium insulsitatem. Quis animo æquo videt eum, quem impure ac flagitiose putet viuere? Qui mira quidem charitate filios prosequuntur, sed eosdem indulgẽtia delicijsq; corrumpunt? Qui errata castigãt incessuntq; aliena, intercutibus vitijs ipsi madẽtes? illud quoque non dici potest, quàm moueat & excitet mihi risum, qui sibi semitam non sapiunt, alteri monstrant viam. Alij pecorum ritu sequuntur antecedẽtium gregem, pergentes nõ quo eundum est, sed quo itur: philosophicis præcepts laqueũ mandantes, suo viuunt more. Alij de vita, alij de gloria & beneuolentia ciuium in discrimen vocantur. Age vero cæteris in rebus quali sint stulticia, consideratq mi Hippocrates. Stultorum ne deridicula pariter & ingrata sunt, dijs quæ faciunt omnia? Hippocrates. Sunt profecto, nam per sapientiam sanati sunt, quicũq; placuerũt Apollini nostro, cæterisq; dijs omnibus. Democritus. Huc nos prouocat ætas omnis, dum posterioribus studijs grauioribus, vtinam etiam melioribus, priora

priora leuitatis condemnamus. Negligimus pueri infantię crepundia, ridemus adolescentes pueritiæ ludicra, iuuenes adolescentiæ inconsulta consilia, & insanos repudiamus affectus, viri iuuentutis dolemus, tum pręcipitātiam, tum intemperantiam, senes superiorum ætatum & vitia gemimus, & quum sera iam pœnitentia est, mutata cupimus. Atq; adeo in eisdem sæpe ætatibus affectus affectu, voluptas voluptate, libido libidine, ceu clauus clauo, paxillus paxillo (quod aiunt) pellit̃. Quin igitur quum suapte vanitate cuncta fastidiũ nobis sui pœnitentiãq; subinde pariãt, quũq; ætas omnis ad sapiẽtiam properet, in tempore potius rebus nostris salutiq; consulentes, lu dentis nos stultitiæ caliginem abstergamus, in frugiferisq; mundi laboribus, longa quantum licet salute dicta potioribus incũbamus, atq; ita potioribus vt pręcipuis, ita pręcipuis vt solis, redimẽtes opportunitatem, quoniã dies mali sunt. Sufficit enim sua diei afflictio, sufficit item sua cuiq; rei studioq; vanitas. Hippocrates. Pertexe quod exorsus es. Democritus. Alter alterum postq̃ impressionẽ atq; impetum senserit ex aduerso factum, astuta malitia, & malitiosa astutia conantur opprimere. Reges clancularijs insidijs adoriuntur, & per summam iniuriã fortunis omnibus mo-

liuntur euertere. Vt qui tempestate confugiunt sub arborē, serenitate facta ramos illius vellunt fugientes: sic in rebus afflictis vtuntur prçsidio quorundā, quos eosdem per inuidiam affligunt in rebus prosperis. Vt hedera adhærens arborum ramis, ope aliena in altū erigitur: sic obscuri isti consuetudine potentium crescunt, deinde prçfocant eos à quibus sunt eue cti in altum. Quæ est peior in hominum genere natura, q̄ eorum qui se natos ad homines spoliandos, atq; fortunis omnibus exuēdos arbitrātur? Principes enim ferè præter ius in alienas fortunas iniiciunt manum. Quantam (malum) fenestram nobis ad risum subaperit atq; patefacit prodigiosa illa mortalium auaritia, vitium non solum maximū, sed vitiorum etiam omnium reliquorum caput. Auarus quo magis accedit ætas, hoc magis cruciatur habēdi studio, & minus potest vti partis. Terram penitus effodientes, rimantur argentum, argēto inuēto, tandē & ipsam quoq; terrā volūt emere, vbi terram emerint elocant, prouētus reditusq; diuendunt: vbi reditus diuenderint, &

ἀνδροφονοῦσι. γῆν ὀρύσσοντες, ἀργύρειον ζητοῦσιν. ἀργύρειον εὑρόντες, γῆν ἐθέλουσι πρίασθαι. ὠνησάμενοι γῆν, καρποὺς πιπράσκουσι. καρποὺς ἀπ-

rursus

δεχόμενοι, πάλιν ἀργύ-
ριον μεταλαμβάνου-
σιν. καὶ ὅσαις μεταβο-
λαῖς εἰσίν. καὶ ὅσοι και-
νὴν οὐσίαν μὴ ἔχοντες,
οὐσίαν ποθέιστον, ἔχον-
τες, κρύπτουσιν. ἀφα

rursus argentum accipiunt. Deum immortalem quot quantis prauarum opinionũ mutationibus, atq; conturbatiõibus, & ipsarum inter se repugnãtijs vndique perturbãtur, in quantaq; itẽ versantur vitiositate? Democr. Simili socordia fit, quod maiore delectu pleriq; potẽtes eligũt quibus cõmittant equos suos alendos, quàm quibus liberos educandos. Principes sæpe negligentiore cura committunt magistratum q̃ aucupium. Qui per animi socordiã inertiamq; nihil egregium, nihil arduum audent aggredi, quiq; periculi nutu à magnis abstinent negotijs, cum insignis gloria non nisi magnis periculis contingat: neq; triumphum egit quisq̃, qui non sit ausus Martis euentũ experiri. Qui præpostere sunt sordidi, parcissimi in rebus minutissimis, in magnis negligentes. Poteris ne igitur ex huius temporis hominibus proferre quempiã q hactenus expetit possidere pecuniã, quatenus satis est ad suppeditandũ corporis necessitatibus? Quod si secũ vna reputarẽt finem diuitiarum iuxta naturã haud lõgius proferri, quàm ne esuriamus, ne sitiamus,

mus, ne algeamus? Et hactenus expetendas esse diuitias, quatenus satis sit ad suppeditandum corporis necessitatibus. Sexcenta sunt & alia quae memorem, si sit ocium: sed vt ad pauca redeam ac mittam insulsitatem hanc. Est & illud aliorum praeclarũ scilicet studiũ, Opulẽtia destituti, eo velis equisq; contendũt, & id vnum eluctantur, vt diuitias habeant, quae vbi sub manus successere, haud incontãter eas obscurant, occulunt, abstrudunt, & id quidem mille locis. Quemadmodũ enim mus pusillus quidem, sed sapiens bestia aetatẽ vni cubili nunq̃ committit suam, quasi vnũ obsideatur aliunde perfugium gerat: sic vbi vnũ saltum vident obseptum, conantur alterũ adire. Haud possum me cõtinere quin rideam, & quidem nõ iniuria, eo q̃ suapte sponte prorsus calamitosi sunt, simul ac infelices mortales omnes, & quicquid item tentant semper inauspicato aggrediuntur. Artem diuinandi professi, alijs sua mala praedicunt, ipsi suũ malum nõ possunt praeuidere. Sine hoc loco Hippocrates praeterire me perfatuos quosdã, qui prudentes ac scientes semet in praeuisum periculum inijciunt, bouis in morem, qui sibi patitur inijci vincula, quibus ad caedẽ ducatur.

νίζουσι. καταγελῶ, ἐφ' οἷς κακοπραγέει

Quibus

Quibus hæc vita grauis est, idq; ipsorum culpa, quod animi vitio, quæ per se molesta non sunt, molestiam adferre videantur. Quod si adsit mens à stultis affectibus immunis, quicquid acciderit voluptati futurum est. Intendoq; risum ob ea maxime in quibus irata fortuna infeliciter agunt omnia. Naturæ etiam mira, religiosasq; veritatis leges, et sacrosancta bene viuendi instituta transgrediuntur, atque præuaricantur. Leuia sunt hæc in his legirupis, mutuis inter se dissident inimicitijs. Quidam pro leuiusculis noxis plusq muliebriter rixantur, pleriq; omnes cum ciuibus, cum fratribus, cum parētibus, breuiter cum nemine non capitale habentes dissidium de re nihili, tanquàm pro focis & aris digladiantur. Ne feræ quidem hoc pacto inter se dimicant, quo mortales: neq; enim tigridi cum tigride bellū est, neq; leoni cum leone: at homo nō in aliud animal æque sęuit atq; in hominem. Tum ferę non certant, nisi aut tuendi fœtus caussa, aut fame in rabiem actæ. Hominem inanis ambitio ac

σιν· ἐπιτείνω τὸν γέλωτα, ἐφ' οἷς δυστυχοῦσι, θεσμοὺς τ' ἀληθείας παραβεβήκασι. φιλονεικοῦντες ἔχθραν πρὸς ἀλλήλους δεινὰς ἔχουσι, μηδὲ δ' ἀδελφῶν τε γονέων καὶ πολιτῶν,

tio,ac tituli nescio qui,leues & affectati ad tā sanguinolenta bella concitant. Incredibile dictu,quos subinde tumultus excitant,quoties quàm leuibus de causis procurrunt ad arma, ne suis quidem principibus satis obtemperātes. Non piget perfodere montes, vt in putri terra reperiant aurum & argentum, & piget aliquid deuorare tædij in literæ superficie,vt ad thesauros veniant lōge pretiosiores auro & argēto. Et hasce quidem tragœdias ferè videas passim excitari, ob quas nescio facultatulas,ac eas quidē possessiunculas quarū ne vnus quidem à morte sua domin⁹ vel est,vel fuit,vel erit vnq̄. Certa amittunt dum incerta

καὶ ταῦτα ὑπὲρ τοιούτων κτημάτων, ὧν οὐδεὶς θανὼν δεσπότης ἐστὶν, ἀλληλοκτονέουσιν. ἄθεσμα βίᾳ φονεῦντες. φίλων καὶ πατρίδων ἀχρείην

petunt, atq; hoc euenit in labore atq; dolore vt mors interim obrepat. Verū quid ista præ his quæ alia super alia prope quotidie designant eduntq; facinora? nondum audisti Hippocrates,quod est atrocissimū. Tum ego: An quid est etiam atrocius? Certe est (inquit ille) plus audent quidam quàm vt tolerari ignoscię; possit. Vterq; alterū clancularijs iugulant insidijs, non parum multi robore freti fretiq; potentia,

potentia, præter semper honorāda naturę iura, pręterq́; nunq̄ satis venerādas maiorū sanctiones, mutuo se trucidant, & quidem impurissime. Amicorum gentilium patrięq́; inopiā tantum abest vt instaurent, sarciant, atq́; locu pletent, vt vtrunq́; exæquo spolient, fastidiāt & aboleant. Loco congerendarum diuitiarũ, prorsus indigna custodia, nempe fluxa, euanida, inaniaq́; comparant, comparata adornant, adornata reponunt, reposita diligenter asseruant. Domum aut villā extruere, eāq́; signis, aulæis, aliisq́; operibus exornare, & omnia potius quàm semet visendum efficere, id est nō diuitias decori habere, sed ipsum illis flagitio esse. Effigies maiorum cum titulis suis idcirco in prima ædium parte poni solebant, vt eorum virtutes posteri non solum legerent, sed etiam imitarentur: at nunc hoc vt omnis dignitatis gradus antiquatus est. Apud priscum vero seculum in ædibus nihil splendidum, nihil admirandum fuit, præter ipsos inquilinos: at hodie omnia sunt præter quàm nos ornati simul & exculti. Vt Colossi foris insi-

ὑπερορῶσι. πλουτίζουσι τὰ ἀνάξια καὶ τὰ ἄψυχα ὅλης τῆς οὐσίης. ἀνδριάντα ὠνέονται, ὅ δοκέει λαλεῖν τὸ ἄγαλμα. τοὺς δὲ ἀληθέως λαλέοντας,

insignes deum aliquem representant, intus pleni luto, clauis, sordibus: Ita potentiores qui dam equis, auro, satellitio, tricliniis magnifici, in animo nihil habent preter sordidos affe ctus & inscitiam. Vt pueri quidam admirant ac fœlices iudicant nebulones miseros, cum in scena saltant, aureis induti: sic stulti felices existimant diuitiis onustos. Vtq; imperiti statuarii pulchrã existimant statuam quæ sit va stissima mole: Sic reges nonnulli fastu & aspe ritate se egregios principes videri putant, vniuersum patrimonium & bene lautam supellectilem in cõparandas viriles statuas impendunt, imo prodigunt: non alio nomine q̃ quod vt stupidis quibusdã ingeniis falso appareant, sic & reuera loqui eas credãt. Homi nes autem qui vere loquũtur, & cordate loquuntur, odio prosequũtur. In summis tectis ædium fastigiisq; ædificiorum imponũt quas nescio imagunculas vndiq; inauratas, vulgo cæcas & claudas appellatas, quod nec ambu lent affixæ, nec cernant. Merito enim excludũ tur quæ videtur in hoc surrectæ, vt indignos excludant. Et huiusmodi imagines etiam in templorũ tectis affiguntur foris, quum ipsum templum nunquàm ingrediantur. Iam nimis multos audio Corinthi & Athenarum ornamenta laudantes mirantesq;, & ante fixa fi-

ctilia

ctilia deorum Romanorũ ridentes. Hos ego malo propitios deos, & ita spero futuros, si in suis manere sedibus patiemur. Principes vulgus spoliant omnibus fortunis, ac sedibus eijciunt, euertunt, exturbant, publicam dilapidant pecuniã, ærarium exhauriũt. Quid etiã stultius, imo insanius quàm quod stulti reges regaliter insanientes, operam populi ac pecuniã in substruendis pyramidibus consumũt, quæ nihil habent præter stultam & ociosam ostentationem, cum idem in rebus vtilibus fieri potuerit, atq; adeo debuerit? Reges satellitium ex barbarorum fece conductum, nõ ad custodiam corporis adhibent vt olim tyranni, sed magis fastus quàm tutelę gratia alunt, vt astent modo, nihil etiã loquantur. Vt exoculatus manus quoquo versum porrigit, nullo certo scopo: Ita princeps cui desit prudẽtia, quiduis aggreditur ingenti rerum tumultu, sed nullo iudicio. Quidam elaborant in difficilimis, cæterum in frugiferis, hoc ipsum præclarum existimãtes, quod in laborioso negotio versantur. Quidam in alijs id genus insanis substructionibus nemini non ridicula cõcitant, suamq; stultitiam denobilitãt. Dictu vero mirũ quàm attente alienis inhient opibus, bonaq; nõ sua semper appetãt, atq; discupiãt. Incredibile etiam relatu, q̃ nusquàm sibi constent,

ſtent,ſed nunc huc,nunc illuc impelluntur. Diuerſeq; trahunt animū in contraria curę. Nunquàm non tumultuantur,eunt huc,hinc illuc, cum illuc ventum eſt,ire illinc libet:incerte errat animus præterpropter vitā viuitur. Sunt ne illi miſeri, qui nusq̄ bene queunt cōſiſtere? Si domi ſunt foris eſt animus:ſin foris ſunt,animus domi eſt,ſed nec propria cordi ſunt. Nā qui in continente habitant, mare deſiderant: rurſus inſulani continentem,& qua ſunt in cōſtātia in inſulis obuerſantes,mox rurſus nihil prius habent, quàm adeſſe continenti. Nondum ſatis pernoſti etiam,quales ſunt & quot item ſunt, qui in ſuam ipſorum commoditatem atq; deſiderium explendum conuertunt referūtq; omnia. Omnes enim ſibi melius eſſe malunt quàm alteri. Adijciā & aliud quiddam æque ridiculum, ne tibi videar Hippocrates in deridendis inepte ſtultis mortalium ſtudijs iniuria occupatus. In omnibus præpoſtere ſeſe gerunt, ibi feroces vbi nihil erat opus, ibi fugaces vbi res poſcebat virum: in ſuos

μισεῦσι. τῶν γὰρ μὲν ῥηϊδίων ἐφίενται, καὶ οἱ ἤπειρον οἰκεῦντες, θαλάσσας ποθέουσι. καὶ πάλιν οἱ ἐν νήσοις ἐόντες, ἤπειρον διζήονται. καὶ πάντα διαστρέφουσι ἐς ἰδίην ἐπιθυμίην. ὃ δοκέ

ſuos quidem ſæui,non itidem audent aduerſus inimicos.In pace ad vexandos ciues acerrimi,in bello ad expugnãdas hoſtes inertiſſimi. In bello quidẽ magnopere volunt videri fortitudinem deprædicaſſe, cum interim quotidie, vel potiùs in dies ſingulos vincantur ab intemperantia, vincantur ab auaritia, vincantur deniq; ab omnibus illis ſuis inſanis quibus tenentur obnoxiȷ affectionibus: nemo tamen eſt qui quàmuis inſaniat, ob amorem ſui ſuam perſpiciat amentiam. Vt difficilime ſanantur qui ſui ſenſũ carent in morbo velut lethargici ac phrenetici:ita difficilime reuocantur ad bonam mentem, qui non agnoſcũt vitia ſua. Caput aũt illud eſt, naturę Therſitæ ex æquo ſunt omnes,hoc eſt monſtra,& quidem monſtroſiſſima,vt qui præter humanam figuram nihil habẽt aut hominis,aut rationis.Sed mõſtra tam ex contrarȷs diuerſiſq; inter ſe repugnantibus naturæ ſtudȷs cupiditatibusq; cõflata valere ſinamus. Quemadmodum enim cõſtat Therſiten omnium qui ad Troiam venerunt

ουσι μὲν ἐν πολέμῳ ἀνδρείαν ἐπαινεῖσθαι. νικῶνται δὲ καθ' ἡμέραν, ὑπὸ τῆς ἀσελγείας, ὑπὸ φιλαργυρείας, ὑπὸ τῶν παθέων πάντων νοσέουσι. θερ σῖται δ' εἰσὶ τοῦ βίου

nerunt fœdissimum fuisse. Ita si totum hominem à capite (quod aiunt) vsq; ad pedes graphice depingas, & corporis vitia & animi morbos, non immerito dicas pessimum ingenium in domicilio se digno habitare. Quamobrem igitur Hippocrates hũc meum risum suggilasti? Ego illos non irrideam? Quãdoquidem non ipsi modo, vel inuiti suam produnt vecordiam, sed & alius alium quoq; deridentes stultitiæ suæ quàmplurimos testes domestico præconio colligũt. Alij cum sibi fortasse solis pulchre videãtur esse abstemij sobrijq;, ludibrio habẽt (vt merito maxime habẽdi sunt) ebriosos, ipsimet interim ipsa ebrietate ebriosiores. Alij autẽ q̃ sunt impudentia, non verentur irridere admodum adolescentulos, ita vt fere fit lubricis illis annis, captos amore, paululum aliquid lasciuire, imo insanire, cũ & ipsi decurso ætatis spacio, vergente iam ætate, exactaq; perpetuo lõge molestiore ac fœdiore diuexẽtur ægritudine. Fit enim nescio quo modo vt in alijs cernamus

πάντες. τί δὲ οὖν ἐμὸν ἱππόκρατες ἐμέμψω γέλωτα; οὐ γὰρ αὐτοὶ τῆς ἰδίης ἀνοίης, ἀλλ' ἄλλος ἄλλου καταγελῶντες, οἱ μὲν τῶν μεθυόντων, ὅταν αὐτοὶ δοκέωσι νήφειν. οἱ δὲ τῶν ἐρώντων, χαλεπώτερην νόσον νοσέοντες αὐτοί. οἱ

namus magis magisq; deteſtemur q̃ in nobis metipſis, ſi quid delinquitur. Suis quiſq; cupiditatibus blandiẽs, putat ſibi licere quod val de liber, & rectum ducit illud concupiſcere q̃ frui dulce ſit: ſuis ignoſcẽtes vitiis aliena mordaciſſime inſectantur omnes. Eſt aũt hoc fere mortalium ingeniis inſitum, vt ſibi quiſq; plurimum tribuat, aliis parcius: atq; id vitii magis adeſt rudibus aut paululum modo progreſſis, q̃ exercitatis & abſolutis. Alii alios circa rem nauticã fortiter verſantes: alii vero circa agricolationem gnauiter ſe occupãtes ſæuis dictis ſuis proſcindunt? lant & inceſſunt. Scis ẽm ipſe vt nec artibus artifices, nec opificiis item opifices ipſi ſibi ſatis probe inter ſe conueniunt atque conſonant, ſed præ ſe quemuis alius faſtidit, & alter alteri ſubinuidẽs niſi quod ipſe facit, nihil rectũ fieri putat. Adhæc nemo fere eſt cui id quod alteri placeat, & plerunq; ab aliis diſſident, nõ vt melius ſed vt aliud ſequantur. Cupit enim quiſq; ſuum eſſe quod probat, & probat quiſq; maxime quod ſuum eſt, hoc eſt, quod naturæ ſenſibusq; ſuis eſt accommodatiſſimũ. Nec mihi ſilentio prę tereundos

οἱ τῶν πλεόντων. ἄλλοι οἱ τῶν περὶ γεωργίαν ἀσχοληθέντων. οὐ συμφωνοῦσι δ', οὔτε ταῖς τέχναις, οὔτε τοῖς ἔργοις.

tereũdos esse crediderim philosophos quosdam, eo nomine indignos, qui dissidium ac factionem concitant inter auditores quo nimirum hac occasione celebres reddantur: maluntq; publico omnium malo nobilitari quã inglorii viuere. Frequenter etiam accidit vt habeant pugnas philosophi maxime sophistæ, non ob desiderium veritatis, sed ob iactãtiam glorię, dum apud eos qui audiunt docti volunt æstimari, aut certe ex hoc rumusculo turpia sectantur lucra. Qui sibi scopum hunc proposuerunt, vt paradoxa quepiam ac noua proferãt, quo sint admirationi populo semper inanium rerum admiratori, quiq; sub prętextu philosophiæ libidini suæ seruiunt. Sordidantur autem puluere frigidaq; lauant, attollunt supercilia ac philosophari sese prædicant, & foris sobrii sunt, deinde clanculũ Veneri indulgent. Quid etiam stultius imo perniciosius quàm studiorum professoribus inuicem sese lacerãtibus collabi omnes honestas disciplinas. At sine his vita hominum non est hominum, sed ferarũ.

Ego certe quidem (inquam) Democrite vera bonaq; sunt hęc quę narras omnia, & haud

ἐγὼ δὲ ταῦτα μὲν ἔφην κήρυγμα Δημόκριτε. ὁ δὲ ἄλλος τις.

scio, an vlla alia oratio vel ad describendam

vel ob

vel ob oculos ponendam mortalium cæcutientiam miseriamq; cõcinnior, aut instructior etiamnum possit adferri. Verum moderãdus est

ἂν εἴη λόγος ἁρμοδιώτερος διεξελθεῖν ταλαιπωρίην θνητῶν. ἀλλὰ πρήξιες νομοθετοῦσι τὴν ἀναγκαίην. οἰκονομίης τε εἵνεκα, καὶ ναυπηγίης, καὶ τῆς ἑτέρης πολιτείης, ἐν ᾗ χρεὼν ἐστὶν εἶναι τὸν ἄνθρωπον. οὐ γὰρ εἰς ἀεργίην αὐτὸν ἡ φύσις

risus tametsi iustissim⁹, præsertim cũ insulsitas mortalium vix ingenti volumine possit (vt par est) explicari. Vnũ illud etiam atq; etiam admonendus es, quod res ipsæ nonnullam omnis generis necessitatem hominibus præscribunt. Siue causa rei domesticę gnauiter accurandæ, siue nauis probe compingendæ, siue reliquarum reip. functionum fideliter administrãdarum. In quibus sane negotijs multis & magnis, hominẽ occupari non prorsus inutile fuerit, adeoq; nolit velit non raro in his totum distineri omnino necessum est. Nõ enim ad ocium segnitiemq; natura hominẽ progenuit, sed laborem, nõ aliter quàm aues ad volatum, quo corpus spõtaneis laboribus exerceat, vt necessarios perferre queat, & laborũ præsidio paret, quo se suosq; modice pascat. Neq; hoc dissimulandum est quod obscurari

non poteſt,ſed prę nobis ferendũ. Trahimur omnes laudis ſtudio,& optimus quiſq; maxime gloria ducitur.Ipſi illi philoſophi etiam in illis libellis quos de contemnẽda gloria ſcribunt, nomen ſuũ inſcribunt:in eo ipſo in quo prædicationem nobilitatemq; deſpiciũt,prædicari de ſe ac nominari volunt.Fallit nos ingenitus honeſtis animis glorię amor,ſpes nobis perpetuę laudis imponit.Honoris ſtudiũ & ambitiõis morbus generoſis & erectis ingenijs maxime ſolet innaſci,quẽ vix ægreq; ex animis hominum reuellas . Etſi enim nihil in ſe habeat gloria quur expetatur,tamen virtutem tanquàm vmbra ſequitur. Porro cũ vix inueniatur,qui laboribus ſuſceptis,periculisq; aditis nõ quaſi mercedem rerum geſtarum deſideret gloriam, quid mirum ſi ab hiſce quasmodo dixi functionibus fideliter obeundis, profectus imo omnibus infuſus,

ἐγένετο ἐκ τουτέων δὲ πάλιν φιλοδοξίη χυθεῖσα, ἔσφηλε πολλοὺς ὀρθογνώμονας ψυχάς. σπουδαζόντων μὲν ἁπάντων, ὡς τὴν ἀδιάπτωσιν. ἢ μὴ κατ᾽ εὐπνοούντων δὲ τὴν ἀδηλότητα προ

iuxta ac cognatus gloriæ amor,ambitio'que perfacile in optimi cuiuſque pectus irrepit, & multorum animum recte alioqui dijudicantium

dicantium trāsuersum agit, penitusq; labefa-
ctat. Quippe qui hoc vnum studēt, & ob hoc
nihil non & faciunt & patiuntur, vt honorē
assequantur, quem velut scopum omnium eo
rum quæ moliūtur habent. Pendemus ex lau
de, atq; hāc laboris nostri ducimus summam.
Scis tu quidem ex omnibus præmijs virtutis,
si esset habenda ratio præmiorum, amplissi-
mum esse pręmium gloriam: esse hanc vnam
quæ breuitatem vitæ, posteritatis memoria
consolaretur: quę efficeret, vt absentes adesse
mus, mortui viueremus: hāc deniq; esse cuius
gradibus etiam homines in cœlum videātur
ascēdere. Vt leuitatis est inanem aucupari ru-
morem, & omnes vmbras etiam falsæ glorię
consectari: sic leuis est animi lucem splendo-
remq; fugientis iustam gloriā, quę est fructus
veræ virtutis honestissimus, repudiare. Nec
à destinato sibi semel scopo hoc, vnq̄ se posse
aut excidere aut aberrare in animū inducūt
suum, neq; etiam homines se esse meminerūt,
ea lege natos, vt omnibus telis fortunæ pro-
posita sit vita ipsorū. Atq; hoc est in causa, cur
sibi falso persuadeāt se semper auspicato sem
perq; inculpate cūcta administraturos, & ita
administraturos, vt ne vlla eos prorsus inter-
turbēt aduersa, verū ex aī sententia accidant
omnia, vt perpetuo (si dijs placet) sine vllo in-

commodo sint victuri. *Suæ* quisq; spei blandiens, ex quamlibet leuibus argumentis diuinat futurum quod optat, hos si vtcunq; cõsistãt, nullus (vt putãt) è vestigio poterit educere. Securi igitur periculi omnis, in vtrunq; oculum ociose conquiescunt atq; dormiunt, dormientibusq; cuncta sibi prospera credũt confecturos deos. Deinde iã non amplius aut animũ intendũt, aut taciti secum repetũt mire variã rerũ omniũ incertitudinẽ, mireq; incertã fortunę vicissitudinẽ, in quã & ipsi fortasse citius opiniõe possint turpiter impingere, versutior enim est fortuna, q̃ rota figularis. Paratũ est videre q̃ sit conditio rerũ humanarũ, vtq; rota quædã negotiorũ humanorũ cursu circũagatur, nunc his nunc illis florẽtibus ac marcetibus, dũ neq; prosperitas, neq; aduersitas vt aiunt nobis cõstat, sed q̃ ocyssime in diuersum mutat ac trãsilit, vt auris ac literis aquæ inscriptis fidere liceat citius, q̃ humanę fœlicitati. Quotusq; est etiã, qui fideliter admonet id q̃d imprimis admonitũ oportuit, nẽpe vt sint semper oĩa homini hũana meditata, nimirũ hæc est illa præstãs & diuina sapia, & perceptas penitus & ptractatas humanas res habere, nihil admirari cũ acciderit, nihil anteq̃ euenerit nõ euenire posse, arbitrari. Vt sapiẽs gubernator in tranqllitate tẽpestatem ex-

tem expectat:ita in rebus trãquillis ad dolorẽ aliquẽ pparãdus est animus. Scitũ est enim eiusmodi parare in aĩo cupiditates, q̃s cũ res aduersę sint, paulo mederi possis. At nunc nemo Hercule nemo est Democrite, qui vxorẽ ducẽs, futuræ aliquãdo vel ei⁹ ab ipso, vel ipsi⁹ ab ea, vel vtriq; forte simul diuortium separationem'ue aut mortem deniq; prius expectarit, quàm obnunciaretur. Quis enim parẽtum pueros educãs, ac enutriens ad cogitandũ pręcoquũ eorũ interitum, animum instituit vnquã? Cui infortunium, cui exiliũ, cui latomiæ prius ob oculos versantur, quàm cum iam serum sit in ea inciderint incommoda, & illic ipsi sese iã impedierint in plagas, vnde nequeunt rursus expedire? Sed nec in agricolatione, nec in nauigatione, nec in re nautica, nec in imperio, nec in exercitu, in summa nec in cæteris id genus rebus omnibus, quæ in vnaqualibet mortalium vita per vniuersum terrarum orbem transigũtur, ne vnus quidem secum re-

ἐνθαῦτα. εἶπον γάρ τις ὦ Δημόκριτε γαμέων, ἢ χωρισμὸν ἢ θάνατον προσεδόκησεν. τὶς δ' ὁμοίως παίδων τροφέων ἀπώλειαν; ἀλλ' οὐδ' ἐν γεωργίῃ, καὶ πλοίῳ, ἐν βασιλείῃ, ἐν ἡγεμονίῃ, καὶ πάνθ' ὅσ' ὑπάρχει κατὰ τὸν

putat animo,ſe ſua ſpe aliquando tandē poſ-ſe fruſtrari,ab eaq́; ſemel cōcepta prorſus ex cidere.Cum tamen nemo neſciat, nihil tā cer tum ſperari,neq; tā eſ-ſe vicinū quod non re pētinus aliquis caſus queat interuertere, a-deoq́; non eſſe tutū fu turis fidere, vt vix eti am illa ſint certa, quæ manib' tenemus. An quiſquam eſt mortali um,maxime iſtorū Sa-traparū,beatorūq́; di-uitum, qui nō ſemper bonis paſcatur ſpe-bus,peiorum autem, acerbiorumq́; caſuū,ac malorum quæ ad manum ſunt, & (vt inquit Heſiodus) cumulo liceat accipere ne memi-nere quidem.Nonne igitur immerito videris iſta ridere, riſusq́; iſtos tuos cū alijs omnibus tum præſertim huic hominum generi pror-ſus intolerabiles eſſe agnoſcis? Democritus admodū terribiliter acriterq́; & Titanico me intuens vultu, & mecum quoq; retrorſum li-berius aliquanto expoſtulās aiebat: Quanq̄ ſentio quanta hoc cum offenſione dicturi ſu mus,dicendum tamen.Aſperior fortaſſe vide bor,

αἰῶνα. οὐδεὶς γὰρ προὔλαβεν πταῖσαι, ἀλλ' ἀγαθοῖσι μὲν ἕκαστος τῶν τεῶν ἐλπίσι φέρβεται, τῶν δὲ χειρόνων οὐδὲ μέμνηται. μήποτ' οὖν ὁ σὸς γέλως τούτοις ἀνάρμοστος. ὁ δὲ Δημόκριτος, μάλα ἐφηνωθεὶς τὸν νόον

bor, sed non possum lenire parietem lapsantem. Sapientissimum esse dicunt eum, q quid opus facto sit, ipse possit ꝓspicere, proxime accedere illum, qui alterius bene monitis obtemperet: In stultitia contra est. Minus enim stultus is est, cui nihil venit in mẽtem, quàm ille, qui quod stulte alteri venit in mentẽ com probat. Admodum tardo es ingenio, nec adhuc quam personam teneas, aut quid profitearis intelligere potuisti homo sapientissime, tantumq; abes à perfectione reconditioris rerum naturalium cognitionis, atq; maximorum in re medica experimẽtorum, vt fundamenta eorum quæ cogitas nondum ieceris. Haud mediocriter tua à mea dissidet opinio Hippocrates, impꝛospecte colligis & cõiũgis imprudẽter, imperite nimium tranquillitatis atq; perturbationis modum æstimans in hac quidẽ parte nõ tuo subscribo iudicio, etiamsi alias eruditissimo pariter ac diligẽtissimo viro tibi libẽs assentior. Nonnihil equidẽ Hippocrates etiã aliorum, sed multo magis hic tuam prudẽtiam desidero, quod homo cum ingenio tũ etiã do

ὑπάρχεις, καὶ μακρὰν
γε τῆς ἐμῆς γνώμης
ἀπόδημος ἱππόκρα-
τες, ἀταραχίης τε
ταραχῆς μέτρα μὴ
ἐπισκοπέων, δι᾽ ἄ-

ctrina excellēs diſcrimē hoc perturbationis atq; qetis non videris. Nā ſi vidiſſes, q̄uis pacto quàm iſto modo reſpōdere maluiſſes. Ita q; periculū eſt niſi quid in vtraq; re diſcriminis ſit docuerim', ne quis error tibi offundat. Quod ſi ea quæ magno alioqui animi impetu exorſa fortiter pertexunt, eadem hęc prius quoq; prudenti administrarēt cogitatione conſilioq;: minimo ſane negotio, & ipſi liberarentur à quibus identidem angunt miſeris, meumq; omnino riſum leuarent atq; repellerēt. Nūc vero tanquam ob res cum primis præclaras vitæq; commodas, & hominū generi perneceſſarias, emota mente labefacti animoq; læſi ſuperbiunt, atq; quemuis præ ſe faſtidiunt. Omnibus enim nobis vt res dāt ſeſe, ita magni, atq; humiles ſumus. Quamobrem vt inconſiderata iuxta ac tumultuaria, ſic & inordinata, & erronea temerarij atq; p̄cipitis impetus amētia, perſæpe magno ſuo malo infeliciter edocti, tota aberrant via. Temeraria enim incōſiderataq; audacia plerunque in

γνῶναι. ταῦτα γὰρ αὐτὰ, διανοίῃ φρονήρει διοικέοντες, αὐτοί τε ῥηϊδίως ἀπήλλαξαν, καὶ τὸν ἐμὸν ἐλάφριον γέλωτα· νῦν δ' ὡς ἐπ' ἀρηρόσι τοῖς γε τοῦ βίου φρενοβλαβέες πτύφωνται.

que infelix esse solet, & in maximum malum aliquando adducere. Est autem hæc vna præcipua pestis vitæ mortalium, quod non perinde discimus cauere malū, atq; admisso mederi. Non huc incūbimus pleriq; ne committamus iniusta, sed vt posteaquam fecerimus medeamur. Atqui nimio satius est non admittere malum, quàm admisso mederi. Sūma pro fessio stultitiæ est non ire obuiam sceleribus cogitatis, sed manere opeririq;, vt quum admissa & perpetrata fuerint, tū deniq; vbi facta sunt, infecta fieri non possunt, puniantur: qui tamen aliqua ex parte his incommodis mederi haud dubie potuissent. Quo in genere nō est incommodum quale quidq; eorum sit ex alijs iudicare; vt si quid dedeceat illos, vitemus & ipsi. Fit enim nescio quo modo vt magis in alijs cernamus, quàm in nobismetipsis, si quid delinquit. Nec res est ita magni laboris, abunde satis magna ipsis sufficiensq; (si qd modo possit eiuscemodi stupidissimis ingenijs esse satis) esse potuit admonitio earum, quæ nusquam non accidit rerū omniū vicissitudo, quę subi-

ἀλλ' ἀσυλλογίστῳ διανοίᾳ τῆς ἀτάκτου φορᾶς διαδιδάκτοι. νουθεσίῃ γὰρ αὐτάρκης ὑπῆρχεν ἡ τῶν ξυμβάντων μεταβολή. ἐξεῖναι φοιτῶσιν ἐμ-

ſubitaneis inuerſionibus, derepente præter expectationẽ omnem incidens, & celerrimũ rotarum curſum, inſtabilemq; fortunæ volubilitatem ſecum voluens, circũrotat & verſat omnia. Illi vero q̃tquot ſunt ad vnũ oẽs, tanquam in fundo bene ſolido, firmoq́;, vnde (vt arbitrant̃) ægre quidem poſſent exturbari, hærentes atq; conſtituti, variorum caſuum prope quotidie aliter atq; aliter incidentiũ prorſus obliuiſcuntur. Quid magis ridiculum dici poteſt, quod neq; de deligendo vitæ genere, neq; de loco quærendo cogitant, cum tamen hinc præcipua hominis pendeat felicitas, ſi inſtitutũ ingenio commodum, iudicio non caſu ſumat? Alij pecorum ritu ſequuntur antecedentium gregem pergentes non quo eundum eſt, ſed quo itur. Nec quiſquam eam vitæ rationem capeſſit ad quam natura ſit appoſitus. Sed vt oſcitant permulti quod oſcitantem conſpiciunt, & micturiunt quod meientem viderint: ita

πίπτουσα. αἰφνιδίων τροχηλασίην παντοίην γινοῦσα. οἱ δὲ ὡς ἐπ᾽ ἀρηρείῃ καὶ βεβαίῃ ἐκλελησμένοι παθέων κατὰ τὸ ξυνεχὲς ἐμπιπτόντων, ἄλλοτε ἄλλως τωθευόντων τὰ λυπέοντα, διζήμενοι τὰ μὴ ξυμφέροντα, γινόμενα, καλινδεῦνται πολλῶν

ita quidam nullo certo iudicio ad instituendam vitam permouentur, sed quiduis in alijs imitantur ac referunt. Qui nauseant inter nauigandum existimant se melius habituros, si ex scapha in liburnum aut triremẽ demigrarint, at nihil agunt, cum secum circunferant timiditatem ac bilem: ita frustra vertunt genus vitæ qui morbos animi secum adferũt. Vt quædam feræ etiam domitæ, tamen subito ad feritatem natiuam recurrunt: ita nunq̃ bona fide quorundam vitia mansuescunt. Sunt qui se præcipites dant in vitæ rationem priusquam ipsi sibi noti sint, & sunt è diuerso quos cunctantes & deliberantes mors occupat. Quid tibi hic commemorem, quàm solicite expetant ea, q̃ non sine magnis & multis negotijs iam demum parta, vehementer eos affligent atq; contristent. Prætereo iidẽ vt perquisitius inuestigent, vt accuratius solicitent, nihil omnino conducentia, & proinde multis inuoluti calamitatibus torquẽtur, & quidem acerbissime. Equidem si primum nihil non diu consideratum faceret, deinde si in omni opere priusquam aggrederetur, diligentem adhiberet præparationem, tũ si res duas in omni actu spectaret, quid deceat, q̃d expediat, postea si deliberando quæ accidere possint præuideret, præuisa põderaret, at

que

que metiretur,ac quàm in his solers fuit,tam in illis gerendis audax,& inuictus foret,pro fecto plane tranquillam,& nullis expositam casibus vitā viueret,eāq; perdiu seruaret incolumem,simul & incōcussam. Aperta enim res est,& ipsa nos quotidie natura admonet quàm paucis,quàm paruis,quàm deniq; vilibus egeat. Postremo vt semel finiā, si sua ipsius natura penitius introspecta, ipse sibi probe cognit⁹ esset homo, & ꝑfectū à se consiliū, iudicium, collationēq; sup aliis, aut adhibitā, aut adhibendā perspexisset, & ad liquidum confessumq; manifeste perduxisset: nec assiduam, & vehemētem circa cupiditatem magna cum voluptate occupationem poneret, eandēq; in immensum propagaret, sed naturam optimam recte viuendi ducem sequeretur,miram rerum omnium exuberātiam afferentem,imo omnium nutricem & quidem indul-

σι ξυμφορῆσιν. εἰ δὴ ἐμβριμήειξεν καὶ τὰ δύναμιν ἰδίην, τὰ ξύμπαντα ἔρδειν, ἃ διὰ πλάσσων ἐφύρεε ζωήν, ἑωυτὸν ἐξεπιστάμενος, ὁ ξύγκρισιν ἰδίην σαφῶς κατανοήσας, καὶ μὴ τῆς ἐπιθυμίης τὴν σπουδὴν ἀόριστον ἐκτεῖν. τὴν δὲ πλουσίην φύσιος καὶ πάντων ἰθυνὸν, δι' αὐταρκείης ὀξέως.

indulgentissimam existentem, non ita opes opibus accumularet, nec ad amplissimas fortunas anhelaret. Non sic perpetuis pene bellis tumultuarentur vndiq; mortales, non tam insano studio per phas nephasq; congerēdi diuitias feruerent omnia, non tot litibus vbique perstreperēt sacra pariter ac prophana. Vt enim qui febri laborant ē diuersis diuersa capiunt, hoc est à calidis frigescunt, à frigidis calescunt: sic & diuitiæ molestiam afferūt stultis, & paupertas gaudium sapiēti. Vt qui morbo laborant cibos purissimos & lautissimos fastidiunt & recusant si quis edere compellat: ijdem restituti bonæ valetudini caseo quoq; aut cepe libenter vescuntur: ita stultis magnifica fortuna iucunda, sapientibus autē humilis ac tenuis fortuna suauis. Et quemadmodum in bono habitu salubriq; prosperæ valetudinis temperamento, sane q̄ manifeste solet esse affine ægrotationis periculum: sic iidem periculosior est non vulgaris rerum fortuitarum accessio simul & magnitudo. Vt athletarum ad summum ꝓgressa bo-

καθάπερ δὲ τῶν παθέων γὰρ εὐεξίῃ κίνδυνος πρόδηλος, οὕτω δ᾽ μέγεθος τῶν εὐτυχημάτων σφαλερόν ἐστιν. ἀείσημοι δὲ γὰρ τοῖσι καὶ κακοδαιμονίῃσι ξὺν

sa bona corporis habitudo,tum obnoxia periculo est,tū facile in diuersum mutabilis. Neq; enim recipit accessionem, eo quod ad summum peruenit,tum ex eo quod eodē in statu consistere nō potest, nihil restat,nisi vt vergat in deterius. Et vt periculosa est fallaxq; summe bona corporis valetudo: ita rebus maxime prosperis metuenda diuersa fortuna. Quemadmodum in palustri solo posita, nec terræmotu quatiuntur, nec hiatu absorbentur: ita humilis fortuna non est maximis malis obnoxia. Enuero præter alia mira miror maxime, Sunt etiam qui maiorem in modum execrantur super flagitijs quæ ab impuris & importunis sycophātis istis alia super alia,eaq; semp odiosiora prope quotidie designari vident & egerrime ferunt,inspicientes tanquam in speculum vitas hominū,ab alijs sumunt sibi exemplum in alienisq; infortunijs ac insanijs resipiscentes, ipsi sibi prospiciunt,consulunt & auxiliātur Scitum est enim periculum ex alijs facere tibi quod ex vsu siet. Qui alienis fruuntur malis, ipsi in tuto consistētes. Nulla enim voluptas minoris cōstat neq; vlla solet esse iucundior. Alij autem passim obuias teterrima vicinorum facinora,non videntes,aut si

θεωρεῦνται. ἄλλοι δὲ τὰ τῶν πέλας ὡς μὴ ἰσο-

vide-

ῥέοντες, ὑπὸ τῆς ἰδίης κακοπραγίης ἀπώλλοντο. τὰ δῆλα καθάπερ ἄδηλα μὴ προθεωρεῦντες, ὑπόδειγμα τὸν μακρὸν βίον ἔχοντες, γινομένων δὲ μὴ γινομένων. ἐξ ὧν δὲ τῶν ἐσομένων ἐχρῆν κατανοῆσαι.

maxime viderint, ad ea conniuentes, nec satis accurate (vt cõsentaneum erat in hisce contemplantes) ꝓ merito suo ob ꝓpria periere malefacta. Plerique etiam omnes nota tanquã ignota causantes, & manifesta tã quam non manifesta cẽsentes, haud satis ꝓspecte (vt par erat) in hisce contemplantur. Ad extremum, cum vitam bene prolixã habeant, nimirum & indicem & exemplar eorum quæ iam olim vel facta sunt, vel non facta fuerunt, ex his euidentibus argumentis, perspicuisq; indicijs, id quod tandem aliquã do futurum erat, animaduersum oportuit. Hæc opinor abunde facient satis, qui sibi fieri satis vllo modo patientur. Cæterum qui sibi obturant aures ne cognoscant, qui occludunt oculos ne cernant, frustra canitur hęc fabula. Viator qui semel in saxum impegerit, aut gubernator in rupem, non solum horret eadem, verumetiam similia. Sic qui vitium agnoscunt suum etiam à confinibus cauent. Mirum est eos acceptis tot damnis, visisq;

ſisq́; tot aliorum inſanijs nõ admoneri, vt ex aliorum erratis ipſi cautiores efficiantur, & alienis periculis reddanť prudentiores & aliorum deſipientia illis ſapiẽdi præbeat occaſionem. Optimũ eſt vt vulgo dixere aliena inſania frui. Et bellum eſſe conſtat, ex aliorum erratis ſuam vitam in melius inſtituere: ac feliciter ſapit q alieno periculo ſapit. Hæc aliaq́; id gen' innumera meum mihi illum mouẽt riſum, merito igiť ſtulti & inſani hoïes dant pœnas ſuę improbitatis, auaritiæ, inſatiabilitatis, inuidentiæ, inimicitiarum, calumnię. Verũ alias fortaſſis vt cõmodius, ita & copioſius de his dicemus, nam omne malorũ genus, examen & commentum, perquam mihi difficile iam fuerit in vniuerſum recenſere. Infinita enim malarum cupiditatum colluuies atque multitudo eſt, Quonam (inquam) iſthuc modo? cur iſthuc mi Democrite ex te audio? Tum ille: Eo (inquit) quod nulla ſic reperinde mouear ad ridendum, quàm quotquot ſunt homines minime ſimplices, & ſynceri,

ταῦθ' ὁ ἐμὸς γέλως. ἀφρόνων ἀνθρώπων, πονηρίης δίκας ἐκτεινόντων, φιλαργυρίης, ἀπληστίης, ἔχθρης, ἐνεδρίης, ἐπιβουλίης, βασκανίης. ἀργαλέον γὰρ ὑπὲρ πολυμηχανίην κακῶν. ἀπ

ceri, sed plusquam fucati animi, eiusmodi dolosis inter se versutijs, & versutis dolis, technis sutelisq;, mutuo decertant. At praestiterit vt quisq; veris rationibus agat, si velit esse tutus, nec fidat callidis quidem & inhonestis consilijs. Nullus enim tam instructus dolis vt perpetuo fallat, sed tandem casus aliquis in apertum profert dissimulatam malitiam, apud quos proinde virtus in postremis habeatur necesse est, pessimeq; audiat, quod improbos iuxta ac prophanos mores pro virtutibus suspiciant, atq; depraedicēt. Nā qui se voluptatibus dicarunt, & se vitiorum illecebris et cupiditatum lenocinijs dediderunt, missos faciunt honores nec attingūt. Age vero ne te longis ambagibus vltra quàm satis est morer. Deinceps quae restāt quàm possem breuissime simul & clarissime absoluero. In primis mihi videtur esse deridiculum, pestilens hoc hominum genus, neminem non temere dijudicans. Vt enim quisq; est vir pessimus, ita facilem esse alios improbos suspicaē. Quemadmodum stultus est qui equū empturus, nō ipsum inspicit sed stratum eius ac fre-

εἴη γὰρ' ἴσως . καὶ ζυτέοις δολοπλοκίαις αὐθομιλεῦντες σκολιόφρονες. ἄριστ' ἐπὶ' αὐτέοις φρονεῖν

h nos:

nos:sic stultissimus est qui hominem aut ex visu aut ex conditione quæ visus modo nobis circūdata est æstimat. Alij suo ex ingenio mores alienos probant,& vt ipsi sunt,itē censent omnes esse. Pudet me pigetq; simul quoties mihi in mentem veniunt, veniūt autem sæpissime,tristes isti & superciliosi alienę vitę cēsores,qui non verentur tanto supercilio censere viros, vt omittamus virtutem,infinitis partibus eruditiores, indigni profecto qui talibus matulam porrigant. Vt enim facile est demoliri q̄d alius exstruxit,at difficile idem aut melius aliquid exstruere:ita aliorum dicta,facta,orationesq; reprehendere in procliui est:at eodē modo melius've dicere facereq; non perinde facile est.Iam hoc quoq; stultissime comparatum est,amicos nonnullos detestari saxum aut canem incurrentem qui eos dirimat,& non execrari homines caninos q̄ canina illa sua maledicentia dirimūt necessitudinem mutuamq; beneuolentiam.Quid autem dicam de ijs qui classe præteruehuntur ignota litora,& ciuitates nihil hostile expectantes diripiunt ac vastāt?Huius generis facinora quo tandem titulo celebrātur?Hippocrates: victorię dicuntur.Democritus:Atqui tales victoriæ apud nos non merentur laudem, quum de improuiso opprimuntur qui

bus

bus bellum indictum non est. Hippocrates: At fauebant inimicis. Democritus: Hæc causa demũ affertur subuersis oppidis. Aliȷ nihil etiam prius habent, q̃ egregie impudent mẽtiri, falsisq; calumnijs immerẽtes fortiter opprimere. Qui enim semel verecundiæ fines transierit, eum bene, & gnauiter oportet esse impudentem, quo mentiendi calumniandiq; desiderio, posthabitis honestatis atq; veritatis legibus, non aliter delectãtur, ac vnaquauis mundi huius voluptate, nihilq; est quod vt illis potiantur illecebris, nõ parati sint & ferre & perpeti. Hisce igit deliniti illecebris, ne legibus quidem dicto audientes sunt. Ridendum hoc quoque non deesse qui magnatum beneuolentiam simulato commendationis officio per occasionem familiaritatis precio diuendant. Simia dum hominem imitari conatur, sæpe capitur. Ast adulatores idẽ facientes alios capiunt ac alliciũt. Multi sunt hoc ingenio, vt fastidiãt quicquid est multorum commune, & quicquid insolitum est, idẽ existiment esse pulchrũ. Aeque ludicrũ hoc, atq; illud, q̃d mõ dixi. Alius quispiã istorũ, alie-

ἐστὶ, τὸ χείρειον. φιλοψευδέειν γὰρ ἀσκέουσι. φιλαπεχθείην κορεόμενοι, νόμος ἀπειθεῦντες. ὁ δὲ αὐτί-

h 2 nam

nam suggillans temeritatem, dãnat vnumquemlibet improuidẽtiæ pariter ac cæcutientiæ, cum tamen interim neq; visus, neq; auditus ipse satis alioqui particeps sit. Sola enim sensus cõmunis potentia inest illis, sensorijs organisq;, & sensuum nuntijs dũtaxat vtuntur, & qcquid ab his pręsentibus oritur, id omne modo cernũt eoq; commouẽtur, hoc est, innatum ferme omnibus de rebus iudicium tantũ habent. Cæterum vera sensus perspicientia, qua non solum quod pręsens est & ob oculos versatur, sed quod adhuc longe futurum est, & solo comprehenditur intellectu, carẽt. Istuc enim est sapere, non quod ante pedes modo est videre, sed etiam illa quæ futura sunt, prospicere. Est etiam sapientis quicquid homini accidere possit id præmeditari ferendum modice si id aduenerit esse. Maioris est omino consilij prouidere ne quid tale accidat: Sed animi non minoris fortiter ferre si euenerit. Præmeditatio futurorum malorum, lenit eorum aduentum

ων κατακρίνει τὴν ἀπροαιρεσίην. μήτε ὁρήσεως, μήτε ἀκοῆς μετέχοντας, μούνη δ᾽ αἴσθησις ἀνθρώπου ἀξυνέη διανοίη τηλαυγής. τότε οὖν καὶ τὸ ἐσόμενον προορεωμένη, δυσαρεστεῦνται πᾶσι, καὶ πάλιν τοῖς αὐτέοις ἐμπελάζονται, ἀρ

uentum quæ ventientia longe ante videris. Nihil est tam arduum quod prudenti cõsilio non facile conficiatur. Aut nihil tam acerbũ quod sapiens non æquo animo facileq; ferat ratione cuncta leniente. Non est animus hic mordicus arripere, quicquid aliquam stultitię speciem habet, pauca quæ se casu offerũt, rũt, visum est nõ præterire, præsertim si incircunspectius atq; arrogãtius facta videantur. Quod genus est illud. Quanquã in omnibus quæ agunt ipsi sibi semper displiceant, & suæ quemq; actionis vehementer pigeat, pudeatq; tamen tot, tãtis iacturis iamolim factis, in iisdem hodieq; adhuc versantur negotijs, eodẽ in luto hærent, eodemq; subinde reuoluunt. Multos homines videmus, qui sibi nulla in re displicere possunt. Est diuersum insaniæ gen⁹ quo quidam sibi displicent in omnibus. Nec cum iam ea ætate sunt vt nõ sit in peccato illis ignosci æquũ, haudquaquã tamen res omneis cautius ne temere faciãt accurãt. Relicta agricultura & agricolationis vsu nauem conscendunt atq; Aegeum (vt aiunt) nauigãt reliquaq; metiuntur maria, & fluctibus agentes, Lari vitam viuunt cumq; varijs vẽtis dimicant ob lucri studiũ nihil oĩno periculi recusantes. Vbi nauigati

πεπάμενον τὸ πλέον, oni nuntiũ remiserint,

 non

nam suggillans temeritatem, dānat vnumquemlibet improuidētiæ pariter ac cæcutientiæ, cum tamen interim neq; visus, neq; auditus ipse satis alioqui particeps sit. Sola enim sensus cōmunis potentia inest illis, sensorijs organisq;, & sensuum nuntijs dūtaxat vtuntur, & qcquid ab his præsentibus oritur, id omne modo cernūt eoq; commouētur, hoc est, innatum ferme omnibus de rebus iudicium tantū habent. Cæterum vera sensus perspicientia, qua non solum quod præsens est & ob oculos versatur, sed quod adhuc longe futurum est, & solo comprehenditur intellectu, carēt. Istuc enim est sapere, non quod ante pedes modo est videre, sed etiam illa quæ futura sunt, prospicere. Est etiam sapientis quicquid homini accidere possit id præmeditari ferendum modice si id aduenerit esse. Maioris est omino consilij prouidere ne quid tale accidat: Sed animi non minoris fortiter ferre si euenerit. Præmeditatio futurorum malorum, lenit eorum aduentum

ων κατακρίνει τὴν ἀπροαιρεσίην. μήτε ὁρήσιος, μήτε ἀκοῆς μετέχοντας, μούνη δ' αἴσθησις ἀνθρώπου ἀξυνέτῃ διανοίῃ τηλαυγής. τότε οὖν καὶ τὸ ἐσόμενον προσορωμένη, δυσαρεστεῦνται πᾶσι, καὶ πάλιν τοῖς αὐτέοις ἐμπελάζονται, ἀρ

uentum quæ venientia longe ante videris. Nihil est tam arduum quod prudenti cōsilio non facile conficiatur. Aut nihil tam acerbū quod sapiens non æquo animo facileq; ferat ratione cuncta leniente. Non est animus hic mordicus arripere, quicquid aliquam stultitię speciem habet, pauca quæ se casu offerūt, rūt, visum est nō præterire, præsertim si incircunspectius atq; arrogātius facta videantur. Quod genus est illud. Quanquā in omnibus quæ agunt ipsi sibi semper displiceant, & suæ quemq; actionis vehementer pigeat, pudeatq; tamen tot, tātis iacturis iam olim factis, in iisdem hodieq; adhuc versantur negotijs, eodē in luto hærent, eodemq; subinde reuoluunt. Multos homines videmus, qui sibi nulla in re displicere possunt. Est diuersum insaniæ gen⁹ quo quidam sibi displicent in omnibus. Nec cum iam ea ætate sunt vt nō sit in peccato illis ignosci æquū, haudquaquā tamen res omneis cautius ne temere faciāt accurāt. Relicta agricultura & agricolationis vsu nauem conscendunt atq; Aegeum (vt aiunt) nauigāt reliquaq; metiuntur maria, & fluctibus agentes, Lari vitam viuunt cumq; varijs vētis dimicant ob lucri studiū nihil oīno periculi recusantes. Vbi nauigationi nunciū remiserint,

πεσάμλυ@ πλέονς,

non instrennue rursus nauigant: vbi agricolationem fastidierint, mox excolẽdis agris gnauiter occupantur: vbi lactarint amantes & falsa spe produxerint, ilico aliqua reperta rima turpiter eliminant: vbi vxorem domo exegerint, aliam haud incontãter intro ducunt: vbi quos genuerant atq; sustulerãt liberos, terrę concredi derint, paucis post diebus alios atq; alios educant. Senectutem anxie precati, posteaquam in eam inciderint, tandem gemebunda voce multisq; suspirijs eandem continenter deprecantur. Adeo in nullo vitæ genere stabilem habent mentem, aut vllam prę se ferunt constãtiam. Quidam sese alienarum rerum cupiditate macerant, at quanto præstiterit q̃cunque contigit sors eam velut optimam amplecti? Magna enim felicitatis pars vt sua cuique fortuna placet. An est quidquam simili⁹ insaniæ? q̃ quod ducesq; &

πλέουσι. γεωργίης ἀπωσάμενοι, αὖθις γεωργοῦσιν. ἐκβάλλοντες γαμετὴν, ἑτέρην εἰσάγουσι. γεννήσαντες, ἔθαψαν. θάψαντες, ἐγέννησαν. πάλιν τρέφουσι. γῆρας ηὔξαντο. ἐς αὐτὸ δ' ἀφικόμενοι, στενάζουσιν. ἐν οὐδεμιῇ καταστάσει βέβαιον ἔχοντες τὴν γνώμην. ἡγεμόνες δὲ βασιλέες

μακαρίζουσι τὸν ἰδιώτην. ὁ δὲ ἰδιώτης ὀρέγεται βασιλεύς. ὁ πολιτευόμενος, τὸν χειροτεχνεῦντα, ὡς ἀκίνδυνον. ὁ δὲ χειροτέχνης ἐκεῖνον, ὡς εὐδοκοῦντα κατὰ πάντα.

reges beatos esse cum primis censent priuatos, priuatus autē mire in modum cupiens est regni administrandi: rempublicam administrans, opificio manuum suarum victitantē ut vere est, ita & esse fatetur ingenue securū atq; beatum. E regiōe artifex qui suis sibi manibus plus satis sudando, ęgre quidem sed tamen vtcunq; victum parit, admiratur institorem, tanquam in omnibus feliciter versantē, & in omnia pro iure suo potentiam iusq; habentem: vbiq; præualidum in lauta & bene acta parte putat, vt cui diuitiæ aut domi nascantur, aut foris nullo negotio corrodātur. Adeo vno animo suam quisq; sortē alienis cupiunt mutare sortibus. Vincti beatos iudicāt solutos, soluti liberos, liberi ciues, hi rursum diuites, hi satrapas, satrapæ reges, reges deos tonare propemodum ac fulgurare cupiētes. Sic dum semper expendunt quanto sint alijs inferiores, nunquam sua contenti sunt sorte. Videas non paucos qui sortem deplorent suam, quod in principum aulis locum nō inueniant, miseros se putant, quod seruire non li

ceat. Verũ vt beatus non eſt, qui ſe non putat beatum: ita bis miſer eſt qui cum animi malis ſit infelix, cum ſibi videtur felix. Etenim vt q ſanus eſt, & ſibi videtur ægrotus, nõ fruitur ſuo bono: ita qui morbo tenetur non intelligẽs ſuum malum, lõgiſſime abeſt à ſanitate: quippe qui vſq; adeo ſanus non ſit, vt ſit etiã inſanabilis. Vides vt ſumma poteſtas dominorum exeat in ſæuitiam, adeo vt etiam leges coactę ſint eam refrenare, quidã enim ſeruos ſuos vix habent pro hominibus, parciusq; ac vilioribus eos alũt quàm canes ſuos. Nec venit eis in mentem, vt quod iuſtum & æquum eſt illis præſtent, memores ſeſe communem cum illis habere dominum in cœlis, vt iam conſerui ſint verius quàm domini. Iã Iupiter cum ſit vniuerſalis omnium finis, vt nihil in bonis eſſe poſſit, quod alio quàm ad ipſum dirigatur. At ſæpenumero res præpoſtere geritur, quũ finis inuertitur veluti ſunt viuunt vt bibant edantq;, quum ideo bibendum ſit atq; edendum vt viuamus. An nõ pręposterum eſt quum animus ſeruit corpori, quum corpus in hoc datum ſit vt ſeruiat animo. Iam quidam ſic gerunt imperium quaſi Reſp. ſit principis cauſa inſtituta, quũ contra princeps ſit reip. cauſa
inſtitutus. Iã illud quo τὴν γὰρ ὀρθὴν κέλευ
que

θον τῆς ἀρετῆς ὁ θεωροῦσι καθαρὰν καὶ λείαν, καὶ ἀπρόσπταιστον, εἰς ἣν οὐδεὶς τετόλμηκεν

que fœdius est, quàm vt possit excusari, ne respiciunt quidem, nedum penetrant rectam illam virtutis atq; quietis viam, quàm prope ab omnibus desertam, minime multi inambulant. Viam inquam in contaminatam, planam, & abs quouis lapsu prorsus immunē, vacuamq; in qua nemo fere quisquam semel duntaxat ingressus, vnq̄ potuit continenter progrediēdo in finem vsque persistere. Vt periculosior est tempestas quę non finit in portum appellere quàm quę vetat nauigare, grauiores animi motus qui non sinunt hominem consistere ratione perturbata, sed præcipitem auferūt in tempestā tes. Feruntur autem in contrariam, difficilem

ἐμβαίνειν. φέρονται δὲ ἐπὶ τὴν ἀπειθῆ καὶ σκολιὰν τραχυβατέοντες καταφερόμενοι καὶ προσκόπτοντες. οἱ δὲ πλεῖστοι ἐκπίπτοντες ἀσθμαίνοντες ὥς τι διωκόμενοι, ἐρείζοντες, ὑστερέοντες, προσηλεύ

atq; asperā, erroribus impliciti, & præcipites & impingētes anhelā tesq; non secus atque à persequente quopiam incitati, à qua nimirum via vbi paulatim magis magisq; ceu errabundi deflexerint (si quis enim semel ab errarit à recta, is quo

vehemẽtius currat, hoc magis erret oportet; primum prærupta montium, deinde fastigia conscendẽtes, postea ob lubrica viarum, præcipites deorsum versum lati, saxetis alliduntur, è quibus ægre quidem sed tamen aliquoties eluctati tandem, dant se in viam, & vt in rectam redeant, non aliter anhelant, quàm si quis esset qui eos ponè persequendo iã iamq; tergo immineret: quantum igitur possunt se promouẽt, incitant, imo volitãt, cum iam demum qui præcesserant comites fuerint consequuti, fatiscũt, & viribus omnibus destituti, miserrime considunt. Magno opere & hoc mihi risum mouet: præscribũt, passimq; omnifariam distermināt possessiones, atque adeo totas cum puluisculo conuerrũt, earumq; dominos sine fine sese iactitant, quibus tamen quamlibet ingentibus, nec placantur, neque satiantur, sed semper pluribus inhiant acquirendis, & cum vtẽdum erit acquisitis, aut nõ audent vti, aut parcius quàm conueniat vtãtur. Quid est etiam stultius in hominũ genere, quàm zelotypos q̃dam videre, q ob vxores parum pudicas, impudicos ferre cogunt adulteros, & importunissimos alieni thala-

μὲν ὄντος. ὃς δὲ μὲν αὐτέων, ἔρωτες ἀτάσθαλοι ἀποπεπειρήκασιν ἀλλοτρίης εὐνῆς, φθορῇ ἀναιδίης πού

misu

mi fures subformidare, qui impudentia freti nullo vindice, passim alienas vxores capiunt vsurarias, quiq; quod manu non queant tangere, tantum fas habent quo manus abstineant, & ne parum sint lenones, suas itidẽ vxores alijs præbent vicarias, perinde ac si fundos steriles fodiendos locarent? Nonne prodigij simillimum senecta ętate scortari senes? quos decurso temporis spatio, tẽperare istis spurcitijs decebat, vacuosq; esse his noxijs cõueniebat, eos scortatores esse maximos. Bona pars magis peccat affectu corrupto quã ignominia. Velut adulterium & lucrum fraude partum, esse crimina nemo nescit: sed prauæ cupiditates transuersos rapiũt, ad ea quæ non probãt. Quid attinet referre impudicos adulteros ganeo, alea, manu, vẽtre patria bona lacerãtes? Quos in luto voluptatũ totius corporis inuenias. Quibus nihil nephas vnquam fuit neq; in facinore neque in libidine. Quorum vxores adulterio vitiãtur, quas tamen illi multa zelotypia seruant. Qui nõ contẽti certo thoro, passim per aliena cubilia volutari gaudent. Nam hoc sibi permittũt hodieq; mariti. Porro si quid humanũ acciderit vxori, cœlum terræ commiscent, tam inique seueri in illas, quàm turpiter in sese indulgentes. Vt quosdam cibi delectãt vel ob idipsum quod

quod raro sint ac magno empti: ita quidã fastiditis proprijs vxoribus & formosis & amãtibus, cum scorticulis mercede coeunt gloriæ causa magis q̃ voluptatis. Quidã insana libidine neglectis formosissimis mulierib⁹ quæ prostãt ad inclusam & sumptuosam penetrãt etiã deformem. O dementiã admirabilem atq; omni vituperatione, prædicatiõe, literis, monumẽtisq; dedecorãdam. Pudet dicere, & tamen dicendum est, nobiles fœminæ quæ nobiliores habuere neglectui procos, vilissimæ conditionis hominibus, & seruulis copulantur, ac sub nomine religionis & vmbra continentiæ interdum deserunt viros. Helenæ sequũtur Alexandros, Menelaos pertimescũt. Videntur hæc & non vindicantur, quia multitudo peccantium peccandi licẽtiam subministrat. Quid quod matres student filias demissis humeris esse vincto pectore vt graciles sint, si qua est paulo habitior pugilem esse aiunt, deducũt cibum, tametsi bona est natura, reddũt curatura iunceas. Nescio si vel Crassus ipse quem semel tantum risisse memorant, continere se posset quoties muliebris recordaretur apparatus. Nam nulla magis res vna plus negotij habet. Mulierem forte si exornare occeperis, neq; vnquã hæc vna res satis ornatur, neq; ei vlla satis ornandi satietas est.

eſt:Nam quæ lauta eſt,niſi perculta eſt,quaſi inuenuſta eſt.Sunt hæc prodigioſa atq; incredibilia hominũ vitia.Quid cætera quæ nondũm commemorare cœpi quanta atq; q̃ multa ſunt?Pergamus igit̃,& reliqua inepte ſtulta hoĩm ſtudia compendio perſtringamus.

νοῦσ. ἔσθ' τύχη φιλαργυρίης νοῦσος ἀθερ-

Dij boni q̃tus eſt grex eorum, quos auaritia morbus in immenſum ſubinde coaleſcẽs, ſemperq; ſeſe amplius ac amplius prorogãs,plus ſatis eneruat atq;conficit.Itaq; propter hanc mortalium auaritiam quantas calamitates quocunq; ventum ſit miſeri ferant quis ignorat?Prætereo ſicarios, facinoroſos, funeſtos latrones quorum effrenatus furor alitur impunitate diuturna. Homines ſine re, ſine ſpe, ſine fide,ſine fortunis,ore,lingua, manu, vita omni inquinatos ſilentio prætereamus.
Quibus libido atq; luxuria, ex magnis rapinis nihil reliqui fecerũt,patrimonia ſua profuderunt,fortunas ſuas abligũrierũt,res eos iampridẽ,fides nuper deficere cœpit. Venio ad ſycophantas omni facinorum genere coopertos,quorum ſunt flagitribæ iſti, qui hęc habẽt conſilia,vbi data eſt occaſio, rape, perde,bibe,es,fuge,opus hoc eorum, vt malis lupos apud oues linquere,quàm hos domi cuſtodes

ſtodes : at faciem cum aſpicias eorum, haud videntur mali, opera fallũt. Quidam alter alteri ſemper ſtruũt inſidias, quidã falſas lites falſis teſtimoniis petũt. Quidam per calumniam conantur fidos amicos inter ſe cõmittere. Hoc autem fere ſolet accidere iis, qui malis artibus ſtudẽt dirimere eos quos inſolubili vinculo natura copulauit, vt vxorem & maritum, parẽtem & filium, fratres. Fit enim vt hi redeant in gratiam, & præteritæ ſimultatis pœnas vtriq; repetãt ab autore. Quidam virulenta lingua ſemper aliquid ſpargunt q̃ concordiam hominũ diſturbent. Opulentiſſimum homicidarum genus eſt quod hoc ſeculo potiſſimum regnat, qui venenum aſpidũ portant in lingua, & idem peragũt lingua, q̃d ſicarii. Quidam palam blandiũtur, clam ſi occaſio vſquam eſt, ſubdole frigidã ſuffundũt. Quidã in hoc ſedulo cuniculos omnes admoliuntur, vt ex amicis inimicos faciant, vt vndiq; excitẽt tragœdias, vt nulla ſit homini ad hominem naturæ coniunctio, qua ſublata vitæ ſocietas tollatur oportet. Nec opinor tibi prorſus ignotos obtrectatores iſtos clancularios, qui nihil aliud quàm merum virus ac venenum pluſquam letale ſolent in eos euomere qui

ϛοις. οἱ δ' ἀλλήλοις ἀντεπιτίθενται. οἱ δ'

re,qui pulcherrimis sudoribus orbi prodesse conantes semper aliquid moliũtur. Quandoquidem generosis & excelsis animis,sua fama quam impetunt isti, non paulo carior antiquiorq; solet esse, quàm ipsa vita. Qd ipsis non contigit,aliis inuidẽt. Sic enim est ferme quorundam ingenium,vt quisq; laudet,quantum se sperat asseq posse. Si quid vltra vires suas esse censuerint,id negant disci oportere. Breuiter paucos inuenias,qui quod in sese desperent,in aliis probent,idq; non alia in re magis q̃ in literarum studiis.Quãta etiam colluuies inuidorum hominum.Inuident autẽ homines maxime paribus,cum se relictos sentiunt,illos autem dolent euolasse.Sed etiam superioribus inuidetur:& eo magis, si intolerãtius se iactãt,& æquabilitatem communis iuris,pstantia dignitatis,aut fortunæ suæ transeunt.Est enim inuidum mortalium ingeniũ, nec vlla re citius saturatur, quàm audiendis laudibus alienis.Quidam extremo dissident odio,adeo vt non solum mẽsa tecto've communi non sustineãt vti,sed ne via quidẽ communi velint ambulare. Quidam dissimulare nullo pacto possunt, qn notis aliquibus prodant animi morbum. Quidam odio inter se graui & simultate diuturna conflictãtur: homunculi nullis præditi viribus tamen vindi-

ctam

ctam moliuntur ira, vt solet animos suppeditante, in ius trahunt, litem intendunt, dicam scribunt. Quanta fucatorum examina hypocritarum! Totius enim iniustitiæ nulla capitalior est pestis, quàm eorum qui tum quũ maxime fallũt, id agunt vt viri boni esse videantur: vt qui egẽt hoc magis ac molestius egẽt, quo magis dissimulant egestatem. Sic qui vitiosi sunt ac dissimulant ob fastum & arrogãtiam peiores sunt. vtq; vinum dilutum magis prouocat quàm vel aqua simplex vel vinum merũ: ita intolerabilior est nequitia pietatis simulatione condita quàm simplex & aperta malitia. Nihil enim insanabilius est impietate, pietatis imagine personata. Quidam simul ab ambitionis amore, simul à popularis auræ vento in aerẽ vsq; sublati, non sine graui vitiositatũ pondere moleq; in profundum perniciei præcipites deferũtur. Nihil enim tam periculosum, tamq; procliue in ruinam, quàm gloriæ cupiditas, & iactantia, & animus conscientia virtutum tumens. Est & aliud hominum genus insipientissime sapiẽs, & sapientissime insipiens,

ὑπὸ φιλοδοξίης εἰς ἠέρα ἀνενεχθέντες, βρίθει κακίης εἰς βυθὸν ἀπωλείας καταφέρονται. καὶ τὰ σκαι ποιοῦσιν, εἶτα ἐπιεικοῦς

ens,quibus religio est prius ædificare, quàm quoquouersum areã omnem cum puluiscu-lo conuerrant,imo euertant. Iterum atq; ite-rum rudem terram conscindentes, vt indidẽ defossas opes eruant, quibus dijs penatibus benefortunãtibus repertis tãdem, maiorem in modum lætantur, ac quibus commodum est, eas gratuito imper tiuntur. Cæterum non ita diu postea, peracer bo pœnitentiæ mœro re ducti,ingemiscũt, & quo nescio prætextu, debita amicitiæ offi-cia subtrahũt,atq; vio-lant. Ecqua tandẽ in re hi ab infantibus omni um rudibus, nihilq; pr sus intelligentibus,vel minimam in partẽ dif-ferunt?In quibus nimi rũ prorsus expertẽ iu dicij mentem inesse, & ab ratiõis orbita quã maxime exorbitantẽ,tum ex alijs rebus per-multis,tum vero ex hoc paratum est collige re, quod in quamcunq; rem inciderint,& qc quid se hisce fortefortuna obtulerit, quamli

μοῦσι. χαρίζονται, εἶτα μετανοοῦσιν καὶ ἀφαιροῦνται τὰ φιλίας δίκαια. καὶ κατεπραγοῦντες εἰς ἔχθραν τὰ ξυνεσίας πολεμοποιοῦντες. καὶ τούτων πάντων αἰτία φιλαργυρία. τί νηπίων ἀθυρόντων διαφέρουσι; περὶ οἷς ἀκριβῶς μὲν ἡ γνώμη, οὐδὲ προσανὸν τῷ πνεύμ. γὰρ τοῖς

bet alioqui in speciem humile atq; protritũ, nonnihil, imo plurimum illis affert voluptatis. Præterea si spectes genuinam quorũdam excandescentiam, si impotentes affectiones, si deniq; insanos efferuescentium animorum impetus expendas, quid tandem brutis animãtibus pleriq; omnes mortales reliqui fecere, præterq̃ quod intra præsepes suas amãt (vt aiunt) intra naturæ cupiditates probe degunt, intraq; suam se sufficientiã continent

θυμοῖς, τί περιττὸν ὅλως ζώοις ἀλόγοις παραλελοίπασιν; πλὴν ὅτι γε αὐταρκείῃ μένουσιν οἱ θῆρες. τίς δ'

pulchre feræ quam sibi abunde satis credunt suffecturam? Id luce clarius videas licebit, si modo velis explicare ingenium paucorum animantium, quæ tantum cibi & potus adhibent vt reficiantur vires corporis, nõ opprimantur. Cibus illis aduersus famem atq; sitim, non libidini atq; luxuriæ est. Confer sudãtes, ructantes, refertos epulis, tanquam opimos boues: tum intelliges qui voluptatem maxime sequantur, eos minime consequi: iucunditatemq; victus esse in desiderio non in satiate. Quis etiam leo abditum in terram aurũ abstrusit, ac occuluit

λέων ἐς γῆν κατέκρυψε χρυσόν; τίς

ταῦρος πλεονεξίαν ἐκορύξατο; τίς πάρδαλις ἀπληστίαν κεχώρηκε; διψῇ μὲν ἄγριος σῦς, ὅσον ὕδατος ὠρέχθη. λύκος δὲ διαρπάσας τὸ προσπεσὸν τῆς ἀναγκαίας τροφῆς, ἀναπέπαυται. ἡμέραισι καὶ νυξὶ ξυναπτόμενος, οὐκ ἔχει θοίνης

vnquam? Quis taurus vt ditesceret, propter auaritiam infestis armatisq; concurrit cornibus? Quã pardalim vnquam cœpit insatiabilitas? Sitit quidẽ sus agrestis, sed tantundẽ sitit aquæ duntaxat, q̃ sitim restinguat, modiceq; sese refrigeret. Lupus itemvbi iam lõgo tenuatus hiatu est præ datur quidem non instrenue, ac quicquid vsquam fertur obuiam prædarum dilaniat atq; discerpit, sed desumpto inde necessario dũtaxat alimento, cæteris omnibus prædis quamlibet opimis in totum abstinet. At Hercule vnus homo noctes diebus, & dies noctibus cor[illegible]mittens, nullum neq; modum neq; finẽ facit au[illegible]bendi, aut crapulandi, aut deniq; coeundi. Et ne minimo quidem temporis voluptates intermittit. Sta

κόρον ἄνθρωπος. καὶ χρόνον μὲν ἐνιαυσίων τάξις ὀχείας, ἀλόγων τέρμα

tum quendam temporum ordinem, certisq; suis circunscriptũ terminis in coeundo seruant animantia. Sues

agreſtes non niſi ſemel, idq; iiſdem ferme die bus nimirùm ineunte æſtate coeunt: at vnus atq; adeo vnus homo ratione prædirus, inſa no nequitię atq; intem perantiæ ſtimulo per citus, continēter in libidinem exardeſcit eun demq; ſemper furit furorem. Neq; enim vnq̄ finem inuenerit libido. Quid tam porro ridi culum, quam cum ſit iam quiſpiam ętatis ple nus, anima fœtida, coccix, cuculus, ſenex hir coſus, podagricus, articularius, vietus, decre pitus, imo Acheronticus, ſic efflictim deperi re mulierculas, & oſculari, vt nullo pacto rē mandatam poſſit tranſigere, niſi identidē ma nus ferat ad papillas, & labra à labris nuſquā auferat? Quondam meretrices nunc honeſtę etiam (ſi diis placet) matronę faciem oblinūt quo ſenectam ac formæ vitia diſſimulēt. Idē q; morb⁹ aniculis iſtis cadauerofis in pecto re eſt, quæ vitia corporis fuco occultant, vbi ſeſe ſudor cū vnguentis cōſociauit, ilico itidē olent quaſi cum vnà multa iura cōfundit co cus, quid oleas neſcias niſi id vnum, nihil ma le olere intelligas. Fœminæ præter modum li bidine pruriunt ac circa Venerē intemperan tes ſunt. Aſtutulæ aliquot mulierculæ veritę ne mariti pellices pluris quàm ſeſe faciant, vt

ἐστίν. ὁ δὲ τὸ διηνεκὲς
οἰστρομανίην ἔχει τὸ

est zelotypum mulierũ genus, sibi amatoriũ sic satis efficax philtrũ parãt, q̃ possint viros vehemẽtius inflãmare in amorẽ sui, & siquãdo efflictim depereant alias in sui cupidinẽ reuocare. Sed è libidinibus nihil omittitur, inuenies in Venerem effusi se in voluptates immergunt, in omnem libidinem venales habẽtur. Libidinis in fœminas profusissimę, nec marium omnino expertes. In stupris nepharias eorum libidines cõmemorare, pudore deterreor. Prætereo mulieres quibuscum isti in omnibus stupris in impuris cõuiuijs consueuerant. Pleriq; omnes adolescentuli corporis vires in voluptatibus frustra cõsumunt, quas in obeundis negotijs serijs postea sunt desideraturi. Quia mollitiem & delicias & temeritatem mulierum affectant, inuiti manẽt quod nati sunt: id est, viri: & si fieri posset, in fœminas cuperent se vertere. Multa sunt mortaliũ ridicula, sed hoc è multis vnum maximũ est. Quęso te mi Hippocrates non ridebo hominem plusquàm muliebriter eiulãtem, quod ob nephariã spurcãq; libidinem, in rem suã à scortulis sit exclusus? Emoriar, nisi velim

ἀσελγείης. Ἱππόκρατες. μὴ γελάσω ἄνδρα κλαίοντα δι' ἔρωτα ὅτι ξυμφορόντως ἀποκεκλεῖσται, μάλιστα δ' ἦν ξὺν κινδύνῳ ἦ,

lim, nolim, me cachinnare oporteat, maxime si is sit homo, qui ipse sibi ceu suopte iumento periculum periculo accersat, si se aut mortis aut seruitutis periculo committat, cum aut hyeme, aut referto prædonum mari nauiget, hoc tantillum lucrum, tam incertum, tam periculosum quis vnq̃ arbitraretur tantopere ab omnibus desiderari posse? Si se perdicũ eat, si nisi profunda simul & præcipitia maris, idq; sordidi gratia lucelli, descendẽs deorsum versum feratur, rapiatur, iactitetur. Non ridebo eum nauicularium, qui vbi cõplusculis fabulis, ac prope immensis oneribus onustã nauẽ submerserit, postea vero nihil eundẽ suppudet mare ipsum in frontẽ acriter coarguere, quippe quod nauem omnifariam mercibus vndecunq; suffarcinatam atq; saburratam derepente obrutam, semel absorpserit? Hæc dixi breuius equidẽ, quàm res petebat, sed ad id quod iam obiter agimus nõ fuit dicendum pluribus, & iam censeo me esse longius prouectum, quàm proposita ratio postularat.

ὃς φέρηται κατὰ κρημνῶν ἢ βυθῶν πελαγίου ὦθι τινῶν τοῦ γέλωτος μὴ γελάσω τοῦ τὴν νῆα πολλοῖσι φορτίοισι βαπτίσαντα, εἶτα μεμφόμενον τῇ θαλάττῃ, ὅτι κατεβύθισεν αὐτὴν πλήρης;

larat. Tametsi mihi non sumam, vt plus ipse perspiciam, quàm te vel videre, vel intelligere mihi persuaserim, tamen vt ingenue fatear, indigna hæc videntur retundendis tot mortalium affanijs, tot deniq; insanijs. Vt caro quæ callo obduruit, nō accipit vibices plagarum: ita animus assuetudine peccandi nō commouetur correptione licet acri. Maxime igitur vellem me quid dā posse inuenire, q̄d eos (vt sunt digni) dignis accipiat modis. Proinde sedulo adnitor, tale quiddā triste reperire, q̄d istos mordicus arripiat, ac illis plus satis negotij facessat, & veteres auias semel à pulmone reuellat. Sed nec in vsum istorū conueniebat vllā esse medicinā Pœonia concinnantē pharmaca, simul & salubria adhibētem delinimēta. Documento tibi sit proauus ille tuus Asclepius, eumq; finge huius te rei iuxta mecū admonentem. Is nimirum cum præter alios & Tyndaridam quoq; ad vitā reuocauisset, multosq;

ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς δοκέω γελᾶν, ἐξευρεῖν δὲ κατ' αὐτέων ἤθελον τι λυπηρόν. ἀλλ' οὐδὲ ἐζήτηκα ὑπὲρ τῶν τέων ἐχθρῶν εἶναι, μήτε ἰωμένῳ παίονα φάρμακα ὁ σὸς πρόγονος ἀσκληπιὸς. νουθεσίη σοι γενέσθω σώζων ἀνθρώπους, κεραυνοῖς ηὐχαρίστηται.

tosq; pristinæ restituisset incolumitati ictus fulmine perijt. Hãc scilicet egregiam pro suo merito ab Ioue referẽs gratiam. Sed vt & nostra cædamus vineta, an non & me quoq; omnino vides in eadẽ esse culpa, eiusdem esse cõditionis, partis & officij, hoc est æque in sanũ, ac illi sunt quos fortiter insimulo insaniæ? Insaniæ enim causam retractatius peruestigans, ingens hoc animalculorum examen occido, occisumq; semel aut bis reseco, cũ tamen huius morbi (cuius gratia hæc facio) seminarium ex his potius hominibus inuestigatum oportuit? Nonne vides & ipsum quoque mũdum totum, plus quàm nouercalis erga hominẽ esse odij plenissimũ, ob eamq; rem innumeras aduersus ipsum coaceruasse ægritudines? Itaq; acriter sæuire perinde quasi internecionem humano generi minitetur? Ne multa. Homo quantus quãtus est, nihil aliud ipse quàm morbus natura progenitus est. Vitam à lachrymis auspicatur, cum nutritur ac educi-

οὐχ ὁρῇς ὅτι κἀγὼ τῆς κακίης μοίρα εἰμὶ, μανίης διζήμενος αἰτίην ζῶα καὶ κατακτείνω καὶ ἀνατέμνω, ἐχρῆν δὲ ἴσως ἀνθρώπων τὴν αἰτίην ἐρευνῆσαι; οὐχ ὁρῇς, ὅτι καὶ ὁ κόσμος μισανθρωπίης πεπλήρωται; ἄπειρα κατ' αὐτέου πάθεα ξυνή

θρέψει. ὅλος ἄνθρωπος ἐκ γενετῆς νοῦσός ἐστιν. τρεφόμενος ἄχρηστος ἱκέτης βοηθείης. αὐξανόμενος, ἀτάσθαλος. ἄφρων γ' ἤδη κὴς παιδαγωγίης. θρασύς, ἀκμάζων, παρακμάζων οἰκτρός. σὺν ἰδίοις πόνοισι ἀλογιστίην κατεγγύσας. ἐκ μητρῶον δὲ λύθρων ἐξέδορε

educitur prorsus inutilis est, nihil quàm alienum postulat auxiliũ, & quicquid humanæ sit opis vsquàm, anxie implorat ambitq́;. Cum iam aliquantulũ adauctus cõfirmatis esse viribus occœperit, impudentiusculus est, cõtumax est, importunus est, vt plane indomit⁹, insolens & immorigerus per manum pædagogi in gymnasiũ ducitur, reducit. Vbi vero in florentem peruenerit ætatem, ac in ephebos relatus fuerit, audaculus est, præceps est, temerarius est, neminem non conuitijs lacessens, & dicterijs incessens. Posteaquàm iuuenta vt iucũdissima, ita & fugacissima q̃ ocyssimè auolarit, & sine q̃uis fructu effluxerit, in affectam iam ætatem seniumq́; deuergens, modis omnibus miserabilis, quippe qui stulta inconsiderantia, & inconsiderata stultitia, incogitantia & temeritate quicquid fuit ætatis turpiter prodegerit, quam tamen vnà cum egregijs illis suis scilicet laboribus, sine fine iactitat. Talis igit̃ ho-

mo ex materna exilijt aluo, talisq; prodijt ex penitissimis vteri loculamentis. Atq; hic est prçclarus ille hominis ortus, & iam inde vsq; à cunabulis ilico tales nati, quotidie adeoq; in singulos dies deteriores reddimur. Qui semel addixit animum vitiis, is quiduis flagitii faci le patrabit. At singulæ virtutes magno sudo re parādæ, fitq; nescio qua naturæ corruptio ne, vt quę turpia sunt, vel ἀνδλιλάκδι protinus arripiamus, quæ honesta vix laboribus diuti nis inculcentur. Sunt etiam ingeniis nostris semina innata virtutum, quæ si adolescere li- ceret, ipsa nos ad beatam vitā natura perdu- ceret. Nunc autem simulatq; æditi in lucem & suscepti sumus, in omni continuo prauita te & in summa opinionum peruersitate ver- samur, vt pene cum lacte nutricis errorem su xisse videamur. Sic per infantiam, pueritiam, iuuentutem, ac virilem & ingrauescentem ac maturam ætatem annosq; vltimos senectutis mutamur, & currimus, & nascentes ad mor- tis terminos peruenimus. Atq; hoc est in cau- sa cur alii plane furibū di, immēsæq; pleni ex- candescentiæ, etiā pra ue fectum stomachen tur ob vnguē, & per- sæpe de re nihili toti

βιοῦτος. διὰ τοῦτο οἱ μὴ θυμικὸς καὶ ὀργῆς ἀ- μέτρου γέμοντες, οἱ ξυμφορῇσι ἐμμάχησι.

efferue

οἱ δ᾽ ἐν φθόρῃσι ὁ μοιχείῃσι διὰ παντός. οἱ δ᾽ ἐν μέθῃσιν. οἱ δ᾽ ἐν ἐπιθυμίῃσι τῶν ἀλλοτρίων. οἱ δ᾽ ἐν ἀπωλείῃσι τῶν σφετέρων ὄφελον δυνάμιος ὑπῆρχε τοῖσδ᾽ ἁπάντων οἰκήσιας ἀνακαλύψαι τὰ μηθὲν ἀφεῖναι τῶν ἐντὸς παρακάλυμμα. εἶθ᾽ οὕτως ὁρῆς τὰ πρησσόμενα ἔνδον. εἰ

efferuescant, ac grauiter excandescant. Alii vero ꝑ omne vitę suæ tempus in corruptelis, in lustris, in ganeis, in helluatiõibus, in scortationibus, in adulteriis, in incestibus conspurcentur. Alii incredibili rerum alienarũ desiderio tenẽtur, alii cõtra in hoc toti incũbunt, vt extremam rerum suarum pernitiẽ q̃ ocyssime videãt, vt fortunas suas omnes in extremum adducant discrimen, vt patria bona abliguriant, prodigant, profundãt, quĩ tanquàm semper è dolio hauriẽtes, neq; tempus neq; fines expensarum habent. Proinde non immerito Momus ille fenestras in hominum pectore desiderasse fingitur, quo liceret inspicere quidnam in specubus illis rèconditum esset. O' si possemus in talẽ ascendere speculam, de qua vniuersum terrarum orbẽ sub pedibus nostris cerneremus, iam tibi ostenderem totius orbis ruinas, gentes gẽtibus, & regnis regna collisa, alios torqueri, alios necari, alios

alios abſorberi fluctibus, alios ad ſeruitutem trahi, hic nuptias, hic planctū, alios naſci, iſtos mori, aliis inanitate iam dudū inteſtina murmurare, aliis guttur ventremq́; reſidere, alios mendicare, alios deliciis affluere. Et vtinam hoc ſit tempus vnquàm, eaq́; demū nobis detur facultas, vt omnia omnium tecta, domicilia, q́; & conclauia recluderentur, atq; ſic recluderentur, vt nihil eorum (quæ iam aliis atq; aliis modis operta intus occultantur) aut velaminis, aut integumēti relinqueretur, ac poſt deinde nobis foret integrum, quæ iam nunc intus, quamlibet etiam occulte, paſſim tamē aguntur, introſpicere. Videremus inquam, videremus illos tuburcinantes, atq; ambabus malis explicitis deuorātes, iſtos nihil quàm potantes, & rurſus in

δοιμὲν ἂν τοὺς μὲν ἐσθίοντας, τοὺς δὲ ἐμέοντας, ἑτέρους δ' αἰκίζοντας

paruo admodū interuallo q̄ ſe auariter ac pollucibiliter plenis faucibus ingurgitarint, vētremq́; diſtenderint, penitiſſimis è faucibus ſaburram illam omnem clanculum eructātes, & interea in angulum aliquo perreptantes, vt villum edormiſcant. Videmus vt nautæ nimium onerantes nauem, deinde in haurienda ſentina laborant: ita quoſdam corpus onerantes cibis, ac deinde clyſteribus inanire.

Qui enim corpus ægre affectũ ad balneas ac voluptatem trahunt, vt hi faciunt, quasi putrem ac laceram nauem deducit in mare. Videremus Asotos illos qui in mensam vomũt, & qui de conuiuijs auferuntur, crudiq; postri die se rursus ingurgitant, qui solem (vt aiunt) nec occidentem viderint, nec orientem, qui consumptis patrimonijs egeant. Atq; ego vix statuere apud animum meum possum, vtrũ peior ipsa res an peiore exẽplo agatur. Nec enim tãtum mali vel istos plebeios quotidie potare, vel alios maiores & maxime parentes peccare, quanquàm est magnum hoc per sesum malum, quantum illud quod permulti imitatores maiorum suorum atq; parentum existunt. Superiorũ ea est conditio, quicquid faciunt, præcipere videntur, & perniciosissimus est malæ rei maximus quisq; autor. Nam quod exemplo fit, id etiam iure fieri putant, sed aliquid atq; adeo multa addunt & afferũt de suo. Ad hæc nihil est tam scelerosum, nihil tam atrox, quod non & probetur si id commendet assuetudo. Iam vero cum dociles imitandis turpibus ac prauis omnes sumus, cũ & velocius & citius nos corrumpunt vitiorũ exempla domestica, magnis cum subeãt animos autoribus, cum commercia penetrãt in mores. Nonne pro meo iure ridebo perditissi-

mum

mum eum adoleſcẽtem, qui ob ebrioſi patris & exemplũ & indulgentiã ipſe quoq; omne vitæ tempus, vna ac deſperatiſſima conſuetudine producit? Nã ſimul atq; ex prioribus diebus nimia cibi ac vini ſatietate, vix à meridiano tempore plenus crapula eſt experrectus, primum oculis mero madidis, humore obcæcatis, viſu grauidis, lucem conſtanter intueri non poteſt: deinde confectis viribus, vtpote cuius venæ non ſanguine, ſed vino repletæ, ſeipſe erigere non valet, tandem duobus innixus, languidus, qui cubãdo ſit defatigatus, tunicatus ſine pallio, ſoleatus prę lectulo, palliolo frigus à capite defendẽs, flexa ceruice, ſummiſſis genibus, colore exangui, protinus ex cubiculari lectulo excitatus in triclinium trahitur, ibi præſto ſunt cotidiani pauci, eodẽ ſtudio excitati cõuiuę: hic vero princeps paulum illud reliquum, quod habet mẽtis ac ſenſus, poculis extrudere feſtinat, bibendo prouocat, laceſſit, ſicut in hoſtium prælio quàm plurimos ſuperarat atq; affixerat, ampliſſimã ſibi victoriam paratam exiſtimãs, interea procedit ſimul & illud tempus & potio. Oculi vinum lachrymantes caligant, ebrioſum ipſi vix ebrii cognoſcunt: alius ſine cauſa iurgio proximum laceſſit, alius ſomno deditus vi cogitur vigilare, alius rixari parat, alium turbas

vitantem,ac domum reuerti cupientem retinet ianitor,pulsat,exire prohibet, domum interdictam demonstrans. Item alium cõtumeliose extra ianuam eiectum, vacillãtem puer sustentat,ac ducit pallium per lutum trahentem: nouissime solus in triclinio relictus non prius poculum ex manibus emittit,quàm somnus oppresserit bibentem,ac dissolutis artubus ipsum poculum suapte natura dormienti exciderit. Cuperem in hoc amœnissimo huius argumenti diuerticulo posse diutius immorari,sed tẽporis angustia monet in eam vnde digressus sum redire viã. Seruis heri nullum concedunt otium,imo paulo plus etiam imponunt operæ,quàm illi præstare possint: vt quàm sint in dimẽso parci, tam sint in operarũ pensis liberales.Seruos homines stigmaticos, & quibus tergum ob plagarũ vibices varijs punctis est picturatum, non distrahũt, sed domi patiuntur hærere, vt vicinis suã affricent scabiem. Seruos conijciunt in neruũ, ob æsq; alienum vinctos abducunt.Cerneres dari seruos ad pœnam pariter & mãcipia noxæ dedi ob maleficia quę admiserunt.Cernas etiam heros aliquot quãdoquidem tam inertes,tam nullius cõsilij fuerint, quod seruis fortunas suas commiserint futilibus, pretiũ ob stultitiam ferre:alios vero ministros suos quę
stioni-

ſtionibus adhibitos,& in eculeum atq; carnificinam coniectos,flagris,loris, verberibusq; miſere diſtorquentes, & atrociſſime excarnificantes,alios pharmaca, alios toxica, alios aconita commiſcentes, præſentia'que venena condientes, hos inter ſe conſpirantes, iſtos de calculis ſuffragijs'que in alijs conferendis ſupputantes atque diſceptantes. Vt bilanx in eam vergit partẽ, vnde plus accipit:ſic quidam nunc huic nunc illi fauent,qui plurimum det,non cuius cauſa ſit optima.Alios venenato poculo felicitatis mundanę inebriatos,præ lętitia vndiq; geſtientes,alios retrorſum ob aduerſam fortunam nunquàm non lachrymantes,iſtos in hoc gnauiter inuigilantes,& id vnum eluctantes, vt aduerſus amicos ſuos olim vnice charos, accuſationẽ dicãq; falſo conſcribant. Illos ob ambitiõem veſanos, & vt aliquod fragile falſæ coragiũ gloriæ comparent, ex ſtultis prorſus factos eſſe inſanos. Vt fugitiuis ab altaribus ac templis reuulſis,nihil ſupereſt præter mortuorũ

βλέοντας. τοὺς δὲ φάρμακα κυκῶντας. τοὺς δὲ ξυννοέοντας ἐπιβουλὴν, τοὺς δὲ ψηφίζοντας. ἄλλους χαίροντας. τοὺς δὲ κλαίοντας. τοὺς δὲ ὑπὲρ κατηγορίην φίλων ξυγγράφοντας. τοὺς δὲ διὰ φιλοδοξί

pulchra. Sic q vera suaq; gloria destituti maiorum imaginibus efferunt sese. Multos videbis cupidos splendoris, eripere alijs, quod alijs largiantur. Atq; hæc quidem, vt parum honesta designantur: ita persępe in propatulo conspiciuntur. Atqui longe profundiores, atq; recõditiores, & proinde minus cognoscibiles sunt actiones earum rerum, quæ duntaxat secundũ animã æditæ, prsus intus occultãtur. Multis enim simulationum inuolucris tegit, & quasi velis quibusdam obtenditur uniuscuiusq; natura, frons, oculi, vultus sæpe mentiuntur, mens vero sæpissime. Et hisce personatis actiõibus, quotquot sunt iuuenes, quotquot item sunt senes ex æquo sunt obnoxij. Ac istorum insignem simulationem, frontis inuolutam integumentis, nõ prius cernas, quam periculum facias: si quid ab his petas vtendum, constanter imo impudẽter pernegant se habere, paupertatemq; causant, proinde nolis velis sæpenumero repulsam feras oportet. Hoc quoq; stultitiæ genus

λω ἔκφονας. καὶ γε τινὸς βαθύτερα πρὸς ξεις τ κατὰ ψυχὴν κευθομέν. καὶ τούτων ὅσοι μὲν νέοι, ὅσοι δὲ πρεσβύται, ἀπειρῶτες, ἀρνούμεν(ος), πενόμεν(ος). πολυσιάζοντος, λιμῶ θλιβό

k quo-

quoniam non est vnum, neq; vulgare, haud-quaquam nobis silentio prætereundum est. Quanquam plus satis alioqui locupletes sint quidam, eo tamen prodigiosæ auaritiæ deue niunt, vt fame potius affligentur, atq; adeo penitus enecentur, quam pauculis admodũ teruntijs in uitæ necessaria adnumerãdis, se-se vtcunq; satient. Quanta dementia est hære di suo procreare & sibi negare omnia, vt ti-bi ex amico inimicum magna faciat hæredi-tas. Plus enim gaudebit tua morte, quo plus acceperit. In curãda cute vero quemadmo-dum se habeant, quid ego dicam? Alij quanq̃ velin custodijs asseruẽ tur cõpedibus ve con stricti vix ægreq; per-reptãt ergastula, adeo tamẽ omnigeno luxu atq; ꝓdigalitate afflu-unt, grauantur, immarcescunt, vt nescio quo ẽ gurgustio prodeũtes ore fœtido teterrimã alijs popinam inhalent, & si paulisper steteris in illo ganearum suarum nidore, atq; fumo tẽ mox deinde eructando enecent. Alij omnifa riam deliniti illecebris lasciuiunt, alii immer gũt aliq̃ se in ganeũ, alii maximis impẽsis, in-gens quidem sed otiosum, sed luxuriosum a-lũt famulitium, imo satellitium, vbi dies, no-ctesq;

μένοι. οἱ δ' ἀσωτίῃ βε-
βαρυμένοι. ῥυπόων-
τες. δέσμοισι. οἱ δὲ
ζυφῆσι γανειῶντες.

ctesq; estur, bibitur, luditur, neq; quisquã par simoniam adhibet, sagina plane est. Alij bene numerosam educunt sobolem, alij nũquàm æque lætãtur ac cum suos sepeliunt liberos. Iam vero malitiæ hominũ quæ potest oratio par inueniri, qd est quod quisquã aut dignum illis aut tibi nouum aut cuiquam inauditum posset afferre? Non enim illa sunt sola vitia hominũ quę vulgo existimantur, fraus in depositis reddẽdis, ignauia in agendo, tarditas in cõficiendo, incogitantia in prouidẽdo. Sed sunt qui ea quæ in numerato habent, ceu pro derelictis habeant, atque fastidiant, modisq; omnibus ad obeũda ab eis in posterum negotia inhiant, magnoq; rapiuntur impetu, quæ vero præ manibus habent, patiuntur libẽter antiquari ac abolescere. In aperto posita & exposita negliguntur ac p̃tereuntur, abstrusa petuntur insidijs. Vt canis quicquid excepit, p̃tinus deuorat, & semper

τρέφοντες. ἄλλοι σφάζοντες. ἄλλοι θάπτοντες. ὑπερορέοντες ἃ ἔχουσι πρὸς τὰς ἐλπιζομένας κτήσιας ὡρμημένοι. οἱ μὲν ἀναίσχυντοι. οἱ δὲ φειδωλοί, οἱ δὲ ἄπληστοι. οἱ μὲν φονεύοντες, οἱ δὲ τυπτόμενοι. οἱ δὲ ὑπερηφανεύοντες. οἱ δὲ ἐπαιρόμενοι κενο

ad ſpem futuri hiat:ita q̃d expectantibus for tuna proiecit,id ſine vlla voluptate demittũt ſtatim ad rapinã alterius erecti. Dies hic mihi vt ſit ſatis vereor,ad oſtendendum, quàm ſint pleriq; omnes egregie impudentes,q̃ parci,q̃ multi frugaliter ſplendidos, & magnifice ſordidos imitentur conuiuatores, vt qui pridianorum obſoniorũ fruſtula recentibus admixta, communi tegunt conditura. Non hic tantum ,ſed in omni fere parte vitæ præpoſtera iudicia ſentes ſunt, vnde ſcatet om̃is morum pernicies. Quotuſquiſq; eſt hominũ qui non pluris faciat externa bona, quæ fortunæ tribuuntur q̃ corporis. Quod non perpetiuntur homines vt locupletes euadãt, vt honores conſequãtur huius mundi,nauigãt, peregrinantur,belligerantur. Nullum eſt periculi genus quod non contemnunt. At quãto pauciores ſunt quibus nõ priora ſunt bona corporis q̃ animi, temporaria quàm æterna? Quomodo reperias qui non magis metu at principem hominem quàm Apollinem deum,qui non pluris faciat cognatum aut amicum iuxta carnem,quàm vel Iouem ipſum? Quid in cauſa? niſi quod carnales ſumus,eoq; propius accedamus ad naturam animalium quę ſenſibus regũtur,q̃ philoſophorum:nec agnoſcimus conditionis noſtrę dignitatem,

nec susceptæ professiōis sublimitatem. Hominum vita imitatur mare vesaniēs, quotidie parturiens naufragia, naufragia inquam tū noua tum periculosa. Omnia tumultuum & turbarum plena sunt, omnia scopuli & præcipitia, omnia rupes sub aquis latentes, & sinuosæ cautes. Omnia terrores, discrimina, suspitiones, tremores, & angores. Sublatum est beneuolentiæ bonum, ciuile bellum habet omnes, ac ne id quidem apertum, sed obumbratum. Innumerabiles vbique personæ, simulatæq; facies: multa ouium vellera, vbiq; lupi sub his occultati. Sunt & alii prorsus insatiabiles, alii intotum nihil sapientes, qui tamē ferè in omnibus & priuatis, & publicis functionibus, vbiq; suum habent imperium, vbiq; suam exercēt tyrannidem, vbique potiuntur rerum. Alÿ dum stultis eruditi videri volunt, stulti eruditis vidētur. Hinc inuerecunda fraus, & quæ magnos quoq; ꝑfectus frequenter perdidit, arrogās de se persuasio innascitur. Videas nonnullos adeo sui ignaros, vt quo minus stant, eo sibi plus impendio arrogent. Alii misere vapulant, alii insolenter agunt, alii inani elati gloria prę se q̃si uis fastidiunt, ipsi fastidiendi maxime. Est & aliud quiddam ludicrum, in quo à risu abstinere, ne si cupiam quidem, possum. Bona pars

male feriatorum (sem per enim ignauis sunt feriæ) totos dies astat equis, vt eos & int⁹ & in cute contempletur. Permulti idẽ operę po nũt in viros, in canes, in lapides, in ligna, in tabulasq; graphice de pictas, quas non satis est vidisse semel, iuuat vsq; morari. Iam vero

δόξειν. οἱ μὲν ἵπποισι προσεστῶτες, οἱ δ' ἀνδράσιν, οἱ δὲ κυσίν, οἱ δὲ λίθοις ἢ ξύλοις. οἱ δὲ χαλκῷ. οἱ δὲ γραφῆσι. καὶ οἱ μὲν πρεσβείαις, οἱ στρατηγίαις, οἱ δὲ ἱεροσυνήσιν. οἱ δὲ στεφανοφορίαις. οἱ δὲ ἔνοπλοι. οἱ δὲ ἀρχητεύο-

vt diuersa sunt hominũ ingenia, ita non ijsdẽ delectantur omnes, sed aliis alia magis ꝓban tur. Quosdam videas in legationibus, quos dam in præturis, quosdam in rebus militari bus, quosdam in sacerdotijs plusquàm distẽ tissimos esse, nonulli imo plurimi nulla re æ que delectant, atq; circũferendis coronis, vn de sperant sibi auram posse aliquã afflari ho noris. Alios itidem non minus oblectant ar ma militaria. Isti edunt & eduntur, illi cædũt & cæduntur, isti carpunt & carpuntur. Qua li enim quisq; erga alios animo est, tali vicis sim & erga ipsum æquum est illos esse. Alios assentatio delinit, alios munera corrumpunt, alios promissa illectant, & inescant. Tanta'ne affectum hominem quẽquã esse dementia?

Dij ne

Dĳ'ne hunc humanis ardorem mentibus ad dūt? An potius sua cuiq; deus fit dira cupido?

μένοι. φέρονται δὲ τοῦ τέων ἕκαστοι, οἱ μὲν ἐς ναυμαχίην, οἱ δὲ ἐπ' ἀγροικίην. ἕτεροι δὲ ἐπὶ φροντίδας νεῶς. οἱ δὲ ἐς ἀγορήν. ἕτεροι δὲ ἐπ' ἐκκλησίην. οἱ δὲ ἐπὶ θέητρον. οἱ δὲ ἐπὶ φυγήν. ἄλλοι δὲ ἄλλα χόρευ. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ φιληδονίην καὶ ἡδυπαθείην, καὶ ἀκρασίην. οἱ δὲ εἰς ἀργίην καὶ ῥαθυμίην. τὰς ἀναξίας οὖν τοσαύτας ψυχὰς ὁρέων τοσαύτας, πῶς μὴ χλευάζωμεν τὴν τοιήνδε ἀκρασίην ἔχοντα βί-

Quid istuc est q̄d istuc mi Hippocrates, viden vt suo quisq; impetu alio, atq; alio ferat? Hic q̄dem in naualē pugnā, hic in militiam, hic in agriculturam. Aliĳ vero in naues, aliĳ in forum, aliĳ in concionē, aliĳ in theatrum, alii in fugam exiliūq;, aliĳ itē alio. Isti quidem in voluptatem, in mollicię, in intemperantiam, illi in otium atq; socordiam prouoluunt. Cū igitur tot tantaq; prorsus indigna, ne dicā infelicia miseraq; mortalium studia nobiscum accuratius expēdim⁹, qui non ea vel effusissime subsannabimus, multoq; de risu insectabimur? Sed ferendus tibi in hoc meus risus. Ferendus autē? imo vero adiuuādus etiam, quod vniuersa istorum

vita mire prodigiosam præ se ferat incõstantiam iuxta ac intemperantiam. Quod cũ notius sit q̃ vt debeat refelli, & receptius q̃ vt possit aboleri, vix aut ne vix quidẽ mihi persuasero, tantum abest vt in animum induxero meũ, tuam illã medendi rationem nunq̃ satis alioqui laudatã, magno illis vnq̃ opere arrisuram. Quãdoqui dẽ videre licet plerosque, qui solo artis auditu grauiter offendũtur, nec minus ab ea prorsus abhorrent. Hoc quidem ferendum vtcunq;, illud autem quis ferat? Quod homines in omni genere stulticiæ insulse arrogantes philosophiam vitiorũ omnium expultricem quam tantis laudibus veteres illi ad vnum omnes in cœlum ferũt, eam isti barbari, qui Thaletem talentó non emerint Milesium, fastidiunt, & (si dijs placet) nobis profligabunt? Nunquam'ne homines amentissimi sese circunspiciẽt? nunquam'ne quid loquantur considerabunt, nec quid effutiant? Quando igitur Hippocrates eam'que liberalis maxime omnium est artium, omniũ maxime abominandã putãt, quid reliqua vitæ in-

ον αὐτέων ξυγκάρτα γοῦν ἔλπομαι μηδὲ τὴν σὴν ἰητρικὴν ἁνδάνειν αὐτέοισιν. δυσαρεστέονται γοῦν ὑπ᾽ ἀκρασίης ἅπασι. καὶ μανίην τὴν σοφίην νομίζου-

tæ instituta, an non putabunt prorsus esse fu
gienda? An non tādem se solos stultissimos o-
mnium reddiderunt, qui soli nullam artē di-
dicerunt? Etenim quū bruta q̄q; artium exer-
citationibus erudiant, & famulum ignauum
nulliusq; peritum artis nullo pretio dignū iu
dicent, curēt autem & agros & reliquas pos
sessiones, vt quæq; quantum fieri potest sit q̄
optima, seipsos solos negligant, ne hoc qui-
dem intelligentes animum habeāt nec ne, in
summa veteris illius aui Aesculapij sermonē
ceu Corybantum furore correpti contēnunt.
Neq; vero hæc dixerim odio gētis meæ, licet
mihi vbiq; infestæ. Quod res est loquor, teste
Apolline omni conscio. Neq; quicquam men-
tior teste mihi mea cōscientia. Tametsi sudo
res incomparabiles suscipiāt propter incre-
dibilem rei medicę difficultatem, tamen vul-
gi summam in se concitāt inuidiam. Cui cum
res præclaræ semper obnoxiæ fuerunt, tū ve
ro præcipue nouitas non solum apud imperi
tos, verum apud eruditos. Adeo nusquā ma-
gis ingrati sumus, magis inuidi, magis moro-
si, nusquam minus candidi, quàm in pensitan
dis eorum laborib⁹, quorum opera reualue-
rimus, quibus meo quidem animo nulla vnq̄
satis digna gratia referri queat. Caput autē
hoc est, Audiui sæpe hoc vulgo dictitari, idq;

ab ipsis ægrotãtibus aliquanto acerbius p̃ diu afflictatis, te virũ quidem & doctum, & experientẽ haberi, bonamq; item tuę rei medicę partem, (siue id fi at per inuidiã, siue per ingratitudinẽ, nõ hoc iam laboro) ceu carnificinam quãdam manifeste nec min⁹ odiose exibilari, eoq; nomine pessime audire, publicitusq; traduci. Qui in alienis morbis profitentur se tenere medicinæ scientiam, ipsi se curare non possunt. Aiuntq;, medicos imperitos non raro venenum pro remedio ministrare. An non plerunque videamus eos veneficos esse non etiam medicos, qui pecuniæ studio dediti in aliud vtunt̃ arte quàm inuenta est? Atq fieri nõ potest vt qui pluris faciat diuitias quàm virtutem, quiq; artem non in hoc didicit, vt de hominibus bene mereretur, sed vt ditesceret, ad proprium artis finem perueniat. Citius enim aliĳ ditabuntur, quàm nos ad artis cõsummationem

σιμ. ἤπου γοῦν ὑπονοέω
ὡς σαφῶς λωβᾶσθαί
σου τὰ πολλὰ τῆς ἐπι-
στήμης, ἢ διὰ φθόνον, ἢ
δι' ἀχαριστίην. ὅτε γὰρ
νοσέοντες ἅμα τῷ σώ-
ζεσθαι, τὴν αἰτίην θε-
οῖς ἢ τύχῃ προσνέμου-
σι. πολλοὶ δὲ τῇ ἰδίᾳ
φύσει προσάψαντες
ἐκθέρουσι τὸν εὐεργε-
τήσαντα, μικροῦ δεῖν
προσαγανακτεῦντες
εἰ νομίζονται χρεωφιλέ-

tionem peruenire queamus. Proinde fieri nequaquam poteſt, vt ſimul & pecuniæ ſtudio ſeruiamus, & artem tam arduam exerceamus: ſed neceſſe eſt vt qui vehementius incũbit in alterum negligat alterum. Itaq; qui ſobrietatis amator eſt nec minus veritatis amãs hic verus medicus comperitur. Ad hæc valetudinarij fere ſimulatq; conformatis fuerint viribus, priſtinæq; reſtituti incolumitati, vel dijs immortalibus, vel fortunæ cauſam incolumitatis acceptæ tribuunt. Non parum multi ceu à cõſueto indulgẽtiſſimæ naturæ beneficio ꝑfectam, eidẽ ꝙq; non inuiti acceptã referũt ad percipiendũ. Præterea quis vnq̃ tanti quenquam medicorum fecit, (perinde atq; maxime dum dolent atq; ægrotant faciunt omnes) vt magnificis illis ſuis ſteterint pollicitationibus! Odioſus æque nullus eſt, quàm medicus, dum vbi verecunde de mercede admonet, vbiq; petit induſtriam, ſumptus, & labores ſuos penſari. Neq; quicquam ægrotantium animo fuit ægrius, quàm cum videant medico agendas eſſe gratias. Quid hoc (malum) ingratitudinis quidam odio proſequũtur etiam eum, qui de illis non male meritus ſit, parumq; abeſt quin ſemper, aut fere ſemper aliquam reperiunt rimã, aut aliquid

inue-

inueniant quo elabanẽ,& astute medicis imponant.Et vt fit in periculis medico montes aureos pollicentur,si non grauẽtur sibi in vitæ discrimine dexteri adesse. Postquam sanauere quidem morbo laborantes & medicorum artem implorantes, fallacia alia aliã truduntq; ac dolos dolis consarcinãt. Fit etiam q̃ nescio prætextu, vt indignentur, modisq; omnibus auersentur, quos principio cum vehementer ægrotarent, numinum vice tantũ non adorabãt. Quid quod alij rem medicam vt cumprimis quidem necessariam, ita nõ in postremis habentes eam, credũt medicos esse debitores,& hominum generi ad curandũ obnoxios, vt qui nolint velint cogantur esse auxilio valetudinariis,idq; gratuito? Negant enim fas esse id aliis grauate impartiri, quod in hoc solum sit repertum, vt omnibus in cõmune debeat prodesse, & vestrum officium vos facere æquum est, neq; id magis facitis quàm vos moneat pietas, apud quos tãdem hoc homines stultissimi disputãt. Accedit eodẽ quod permulti ab arte prorsus alieni, rudesq; & imperiti, id q̃ in ea sit præstãtius eleuant, odioq; prosequũtur.

ται. ὅτι πολλοὶ τῶν ἀτεχνίης ἐφ' ἑωυτέοις ἔχοντες, ἀΐδριες ἐόντες, καθαίρουσι τὴν

κρέσσον. ἐν ἀναισθή τοις γὰρ εἰσιν αἱ ψῆφοι, ὅτε δὲ οἱ πάσχοντες τοῦ συνόμιλου ἐθέλουσιν, ὅτε οἱ ὁμοτεχνειῶν τοῦ μαρτυρεῖν. φθόνος γὰρ ἐνίστα

tur. Contra vero quod nullo alioqui numero sit dignum demirant, suspiciunt, venerãtur. Non enim sunt solida, nec syncera eorũ suffragia, sed ex corruptissimis affectionum sensibus iudicia proficiscuntur, & proinde non satis animaduertunt, quib⁹ potissimũ suffragent, quibus've suos addant calculos, quam rem probẽt aut improbent, commendent aut crimini dent, vicioq; vertãt. Postremo, ut sis summa prudẽtia, multa etiam doctrina, & plurimo rerum vsu præditus, id tamen ne ii quidẽ quos tua opera recreatiores reddidisti, genue volũt profiteri, ne si fortasse cogãtur (vt cogi sit cõsentaneum) nolint velint tandem aliquãdo iustam dependant mercedem. Quid tibi hic commemorem, quod eiusdem artis artifices haud temere alienam testãtur industriam, inuidia enim in illis inest, qin eodem artis quæstu versantur, propterea quod inter hos artificii similitudo magis æmulationem conciliat quam beneuolẽtiam? Quorumq; mutua inter ipsos inuidia propter opũ, honorumq; ac sordidi lucri cupiditatem, fastidia, concertationes,

tationes, rixas, factiones've concitat, ita vt minimum inter ipsos communionis ha-ctenus fuerit, & erit fortasse semper. Vt fere hebetiore sunt oculorum acie quibus oculi sunt grãdiores, vt minus est ingenii quibus capita sunt prægrãdia, vt tumidiores sunt q̃-bus cor est pro portione corporis grandius. Ità plerunq; minus habent religionis ac do-ctrinæ qui maxime circumferunt harum re-rum insignia. Quemadmodum qui in tragœ-diis personati introducũtur, figuram quidẽ & personam histrionis habent, nõ sunt tamẽ omnino histriones: Sic nomine quidem medi-ci permulti, re autem perquàm pauci reperi-untur. Atq; vt ignaui cibiq; auidi canes domi ferarum pelles mordent, ac villos vellunt, fe-ras ipsas in venatu non attingunt. Sic quidã rei medicæ præpostere studiosi, de nugis a-gunt, caput disciplinæ non attingunt. Ea Hip-pocrates à te spero in bonam partem esse ac-cipiẽda. Nec vero sic interp̃teris hæc quæ di-ximus, nos huc tendere, vt in tótum damne-mus medicos, aut vt lædamus bonos, sed vt malos admoneamus officii. Vt conuenit amantibus diuersas amicas in eandem depe-reuntibus male conuenit: Sic dissidẽt qui ex eadem re gloriam affectant. Vtq; feris bellũ est cum his qui iisdem alũtur, cum cęteris pa-

cem

cem agunt: Sic inuidia & æmulatio inter eiusdem artis professores. Nõ pugili cum cursore conuenit. Vicinus inuidet vicino. Nec inuidemus ĳs à quibus longo absumus interuallo, sed quos propemodum speramus assequi. Censes'ne te vllum posse reperire hominem, qui non inuideat aliquot medicis suas pompas, qui non plusquàm muliebria suggillet ostentacula, qui non execretur fastum illum Thrasonicũ? A medẽdo nomen quoq; habet medicus, non à q̃rendo. Et bona medicinæ pars afflatus est. Nemo enim vir magnus sine aliquo afflatu diuino vnquam fuit, qui nõ contingit nisi moribus purgatissimis, & tamen hanc facultatem nulli sibi maiore supercilio vindicant, quàm quorum tota vita seruit ambitioni, seruit quęstui, seruit auaritiæ frequẽter & libidini gulæq;, sycophantiis, fucis à superbia corrupta. Ac meo quidẽ animo, si hæc omittant cæteri tuæ homines turbæ, & multo fiet professio concordior, & inuidia vos minore vtemini quàm nũc vtimini: & nec vident homines alioqui Lyncei, quantum odij ex ea re ordini suo longe celebratissimo conciliẽt. Non incesso ordinem, sed demiror in tali ordine reperiri, qui suo ordini tam nõ respondeant. Male enim dicitur quod in plures conuenit, si aut nationes totæ incessant, aut

con-

cõditio aut studia multorum. Vt quidã morbo aliquo & sensus stupore suauitatem cibi non sentiunt: Sic libidinosi, auari, facinorosi, verę laudis atq; uirtutis gustum non habent; vtq; nõ est verus amor q caret zelotypia: ita non amat vehementer virtutem nisi qui ardet æmulatione recte factorum ab aliis. Proinde non inexpertus eiusemodi nugarũ, nec omnino rudis talium affaniarum, nihil ambigo, quin & tu quoque mi Hippocrates, in has te tamen indignas incideris affectiones conuiciaq;, & iam pridem male audieris, regium enim est male audire, cum benefacias, cum propter luculẽtas tuas diuitias, tum propter aliorum inuidentiam, natura sui multum edacem, nec minus itẽ mordacẽ, & reprehensionis apprime studiosam. Adeo enim iam apud homines nullius virtutis, nullius item probitatis vel vlla est cognitio aut testimonium. Nec veritate amicitia, nec fide societas, nec pietate ꝓpinquitas colitur.

ται. οὐκ ἀπείρως τῶν ζιντέων ληρημάτων σαφέως δὲ εἰδὼς ταῦτα γὰρ ἀξιοπαθέουσι σε πολλάκις κινηθέντα, καὶ οὐδὲ αἰτίην οὐ βασκανίην φιλοτωθάσσονται. ἀφρενὴς γὰρ οὐδεμία οὔτε γνῶσις οὔτε μαρτυρίη. ἐπεμδία δὲ λέγομεν ταῦτα.

litur. Nihil est discriminis inter eruditũ & impostorem, inter bene merentem & male merẽtem, inter probum & improbũ. Nullus est locus recte factis & æquis rationibus, sed largitione & assentatiõe res omnis peragitur. Nũquàm fuit acrior cupiditas, sæuior auaritia, profundior gula, luxus furiosior, portẽtosior libido, nunquàm publice priuatimq́; maiores doli, seditiones, fraudes, bella, scelera vbique summa, & pares sceleribus pœnæ. Cupit facere quisq; de quo quæratur, nec tam graue putat quicquid id est pati, quàm non & sibi licere tantundem. Quæ quidẽ certe simulatq; Democritus recensuisset, risu diffluebat, & aspexit me illo vultu, quo tũ solebat, cum omnia omnium studia ceu ridicula cachinnabat. Et crede mihi Damagete, prioris suæ ipsius formæ prorsus oblitus, nouamq́; iam indutus faciem, diuina quadã renidere pulchritudine nobis apparuit. Ad extremum & illud addebam, mi Democrite hospes magnifice, magnificentissima tuorum xeniorum donaria,

καί μοι Δαμάγητε,
θεοειδής τις κατε-
φαίνετο. τὴν προτέ-
ρην αὐτέου μορφὴν
ἐκλελησμένος, καὶ φη-
μι ὦ Δημόκριτε με-
γαλόδοξε· μεγάλα σύ
γε σῶν ξενίων δωρε-
ὰς εἰς κῶ ἀξιοῦμαι.
πολλῷ γάρ με τῷ σ-

ria, in extremam vsq; Coũ meam mecũ perferam, & iure perferã licebit. Finxit enim te natura ad honestatẽ, grauitatem, temperantiam, magnitudinem animi iustitiam, & ad omnes denicp virtutes magnum hominem et

φίης θαυμασμοῦ πεπλήρωκας. ἄξιος ἔω γάρ σου κῆρυξ ἀληθείης ἀνθρωπίνης φύσιος ἐξιχνεύσαντος καὶ νοήσαντος. θεραπείην δὲ λαβὼν τῆς ἐμῆς διανοίης, πρὸς σὲ ἀπ-

excelsum. Quod animo sentis & vultu promptum habes & lingua multiiuga me, nec minus admirabili hincinde replesti sapiẽtia, & si quid in me fuerit, vt fuit certe plurimum ignorationis & infortunitatis, siue vt dicam potius insulsitatis, id omne ex intimis mihi præcordijs vis tuæ orationis euellit. Te autẽ oportet illud in primis nosse, q̃d sanandis corporum morbis multæ variæq; curandi rationes sunt à medicis excogitatæ. Cæterum animis ægrotantibus ac malarum cupiditatum plenis, nullum aliud est remedium quàm oratio, quæ non vereatur errãtes increpare. Oratio inquã non minus libera q̃ salsa. Nõ enim sic ad audiendum te accessi, vt velim inungi & oblini fucis quo nitidior fiam, sed grauã habeam si velut aluearẽ acri fumo, sic ipse mordaci sermone purger animo, qui cæcutientiæ

entiæ & lippitudinis fuit pleniffim⁹. Vtq; mel exulcerata mordet ac purgat, alioqui vule et dulce: sic amici libertas nõ mordet, nisi si qd est vitiosum & corrigendum. Hoc beneficio arcti⁹ me tibi astrinxisti, quàm vt vel verbis agere gratias possim, Amicitiam tuam latissima prædicatione circumferam. Nõ mihi diuturnior vita futura est quàm tuorum in me meritorum memoria. Nõ enim solum ex oratione, sed etiam ex vultu & oculis, & fronte, vt aiunt, tuum erga me amorẽ perspicere potui. Redeo itaq; tua gratia tandem aliquãdo ad meos, sed ita redeo, vt nunquam desinam esse perpetuus, idemq; tamen verax tui nominis præco, est enim ingenui animi, cui multũ debeas eidem plurimum semper velle debere, tui meam memoriam nulla vnquam delebit obliuio. Dij me Democrite omnes oderint, nisi magis te quàm oculos nũc amo meos, & quidem non iniuria, vt qui humanę veritatẽ naturæ gnauiter inuestigaris, penitus perspexeris, & nobis apposite corã edisserueris, maximumq; diligẽtiæ tuæ miraculum nobis euidentibus feceris argumentis, quo nomine plus tibi homini nusquam non experientissimo, non solum eruditissimo debemus, quàm vt vnquam soluendo esse possimus. Equidem fateor ingenue me tibi deuinctissi

...nutum semper alias redditum esse, sed hoc nomine multo deuinctiorem reddidisti, quod non vulgarem meæ mentis medicinam abs te gratis perceptam, domum vsq; perferã. Cuperem equidem, & vehementer cuperem plura abs te sciscitari, sed præcipitatq; dies suadentq; cadentia sydera somnos. Spero ego mihi quoq; tempus tale euenturum, vt tibi parẽ referam gratiam. Abeo igitur mi Democrite, cum tempore, tum corporis mei cura poscentibus abitionem. Cras tibi ad hũc locum rursus præsto ero, vt ijsdẽ super rebus, cæterisq; eodem spectantibus, quarum bona pars restat etiamnum, quo cepimus ordine fusius ac explanatius colloquamur atq; cõmentemur. Hæc igitur effatus multamq; Democrito agẽs gratiam, exurgebam, & valedicto discedere parabam. Tũ ille: Maior est (inqt) nostra necessitudo, quàm vt vel

ἀλλ' ἀσπάζομαι, τῆς ὥρης τοῦτο ἀπαιτούσης, καὶ τῆς τοῦ σώματος ἐπιμελείης. αὔριον δὲ καὶ κατὰ τὸ ἑξῆς ἐν ταὐτῷ γενησόμεθα. ἀνισταμένῳ ταῦτα εἰπόντι, καὶ ὃς ἦν ἕτοιμος ἀκολουθεῖν. προσαγορεύοντι δὲ τινὶ οὐκ οἶδ' ὁκόθεν, ἀπεδίδου τὰ βιβλία. καὶ γὰρ ξυντονώτερον ὑπεδέξατο, καὶ πρὸς τὸν ὄντα ἀβδηρίτας τῶν τῆς σκοπιῆς ἀναμένοντας με αὖθις ἔφην

cu

tu mihi vel ego tibi pro vllo officio debeam gratias agere. Dictuq; mirum, quàm mox relictis omnibus negotijs, iuxta mecum fuit expeditus in recessum, quamq; mire promptus astitit, vt me deduceret abeuntem, & fecisset quoq;, nisi interea & id quidem temporis dũ sermones hosce cædimus, quidam haud satis scio vnde nã de repẽte interueniens, libellos ei aliq̃t tradidisset in manum, & cõplusculos literarũ fasciculos alio atq; alio exemplo scriptos reddidisset atq; tradidisset. Hic illo famiｰliari⁹ hospitẽ amplexãte, alioq; sermonẽ dirimẽte, clanculũ abiens per horti posticũ me cõmodum subduxi, Vrgensq; vehementius, & quantum potui maxime properans, dabam operam vt Abderitanos (homines cum inter se coniunctos, tum mihi ita charos, itaq; iucũdos, vt eorũ aspectu omnis quæ me angebat de republica cura consederit) in specula hærentes meq; ibidem iamdudum operiẽtes statim reuiserẽ. Viri Abderitæ (inquam) vt ego vos nunc libens reuiso, vt lætus conspicio, vt nõ satis pro vestro merito à me vobis potest referri gratia, pro iniuncta mihi Democriti curatione: atque vti nam

τῆς πρὸς ἐμὲ πρεσβεί
ης, χάρις ὑμῖν πολλή.
Δημόκριτον γ' εἶδον
ἄνδρα σοφώτατον,
σωφρονίζειν ἀνθρώπους

vita mire prodigiosam præ se ferat incõstantiam iuxta ac intemperantiam. Quod cũ notius sit q̃ vt debeat refelli, & receptius q̃ vt possit aboleri, vix aut ne vix quidẽ mihi persuasero, tantum abest vt in animum induxero meũ, tuam illã medendi rationem nunq̃ satis alioqui laudatã, magno illis vnq̃ opere arrisuram. Quãdoquidẽ videre licet plerosque, qui solo artis auditu grauiter offendũtur, nec minus ab ea prorsus abhorrent. Hoc quidem ferendum vtcunq;, illud autem quis ferat? Quod homines in omni genere stultitiæ insulse arrogantes philosophiam vitiorũ omnium expultricem quam tantis laudibus veteres illi ad vnum omnes in cœlum ferũt, eam isti barbari, qui Thaletem talento non emerint Milesium, fastidiunt, & (si dijs placet) nobis profligabunt? Nunquam'ne homines amentissimi sese circunspiciẽt? nunquam'ne quid loquantur considerabunt, nec quid effutiant? Quando igitur Hippocrates eam quæ liberalis maxime omnium est artium, omniũ maxime abominandã putãt, quid reliqua vitæ in-

ου αὐτέων; κάρτα γὰρ ἔλπομαι μηδὲ τὴν σὴν ἰητρικὴν ἀνδάνειν αὐτέοισιν. δυσαρεστέονται γὰρ ὑπ' ἀκρασίης ἅπασι. ὡς μανίην τὴν σοφίην νομίζου-

tæ instituta, an non putabunt prorsus esse fu
gienda? An non tãdem se solos stultissimos o-
mnium reddiderunt, qui soli nullam artẽ di-
dicerunt? Etenim quũ bruta q̃q; artium exer-
citationibus erudiant, & famulum ignauum
nulliusq; peritum artis nullo pretio dignũ iu
dicent, curẽt autem & agros & reliquas pos
sessiones, vt quæq; quantum fieri potest sit q̃
optima, seipsos solos negligant, ne hoc qui-
dem intelligentes animum habeãt nec ne, in
summa veteris illius aui Aesculapij sermonẽ
ceu Corybantum furore correpti contẽnunt.
Neq; vero hæc dixerim odio gẽtis meæ, licet
mihi vbiq; infestæ. Quod res est loquor, teste
Apolline omni conscio. Neq; quicquam men-
tior teste mihi mea cõscientia. Tametsi sudo
res incomparabiles suscipiãt propter incre-
dibilem rei medicę difficultatem, tamen vul-
gi summam in se concitãt inuidiam. Cui cum
res præclaræ semper obnoxiæ fuerunt, tũ ve
ro præcipue nouitas non solum apud imperi
tos, verum apud eruditos. Adeo nusquã ma-
gis ingrati sumus, magis inuidi, magis moro-
si, nusquam minus candidi, quàm in pensitan
dis eorum laborib⁹, quorum opera reualue-
rimus, quibus meo quidem animo nulla vnq̃
satis digna gratia referri queat. Caput autẽ
hoc est, Audiui sæpe hoc vulgo dictitari, idq;

ab ipsis ægrotātibus aliquanto acerbius p̄ diu afflictatis, te virū quidem & doctum, & experientē haberi, bonamq; item tuę rei medicę partem, (siue id fi at per inuidiā, siue per ingratitudinē, nō hoc iam laboro) ceu carnificinam quādam manifeste nec min⁹ odiose exibilari, eoq; nomine pessime audire, publicitusq; traduci. Qui in alienis morbis profitentur se tenere medicinæ scientiam, ipsi se curare non possunt. Aiuntq;, medicos imperitos non raro venenum pro remedio ministrare. An non plerunque videamus eos veneficos esse non etiam medicos, qui pecuniæ studio dediti in aliud vtunt arte quàm inuenta est? Atq fieri nō potest vt qui pluris faciat diuitias quàm virtutem, quiq; artem non in hoc didicit, vt de hominibus bene mereretur, sed vt ditesceret, ad proprium artis finem perueniat. Citius enim alij ditabuntur, quàm nos ad artis cōsumma tionem

σιμ. ἤπου καὶ ὑπονοέω ὡς σαφῶς λωβᾶσθαί σου τὰ πολλὰ τῆς ἐπιστήμης, ἢ διὰ φθόνον, ἢ δι' ἀχαριστίην. ὅτι γὰρ νοσεόντων ἅμα τῶν σώζεσθαι, τὴν αἰτίην θεοῖς ἢ τύχῃ προσνέμουσι. πολλοὶ δὲ τῇ ἰδίᾳ φύσει προσάψαντες ἐκθέρουσι τὸ μὲν εὐεργετήσαντα, μικροῦ δεῖν προσαγανακτεῦντες εἰ νομίζονται χρεοφιλέ

tionem peruenire queamus. Proinde fieri ne
quaquam poteſt, vt ſimul & pecuniæ ſtudio
ſeruiamus, & artem tam arduam exercea-
mus: ſed neceſſe eſt vt qui vehementius incũ
bit in alterum negligat alterum. Itaq; qui ſo-
brietatis amator eſt nec minus veritatis amãs
hic verus medicus comperitur. Ad hæc vale
tudinarij fere ſimulatq; conformatis fuerint
viribus, priſtinæq; reſtituti incolumitati, vel
dijs immortalibus, vel fortunæ cauſam inco-
lumitatis acceptæ tribuunt. Non parum mul
ti ceu à cõſueto indulgẽtiſſimæ naturæ bene
ficio ꝑfectam, eidẽ q̃q; non inuiti acceptã re-
ferũt ad percipiendũ. Præterea quis vnq̃ tan-
ti quenquam medicorum fecit, (perinde atq;
maxime dum dolent atq; ægrotant faciunt
omnes) vt magnificis illis ſuis ſteterint polli
citationibus? Odioſus æque nullus eſt, quàm
medicus, dum vbi verecunde de mercede ad
monet, vbiq; petit induſtriam, ſumptus, & la-
bores ſuos penſari. Neq; quicquam ægrotan-
tium animo fuit ægrius, quàm cum videant
medico agendas eſſe gratias. Quid hoc (ma-
lum) ingratitudinis quidam odio proſe-
quũtur etiam eum, qui de illis non male me-
ritus ſit, parumq; abeſt quin ſemper, aut fere
ſemper aliquam reperiunt rimã, aut aliquid
inue-

inueniant quo elabant, & astute medicis imponant. Et vt fit in periculis, medico montes aureos pollicentur, si non grauētur sibi in vitæ discrimine dexteri adesse. Postquam sanauere quidem morbo laborantes & medicorum artem implorantes, fallacia alia aliā trudunt, ac dolos dolis consarcināt. Fit etiam q nescio prætextu, vt indignentur, modisq; omnibus auersentur, quos principio cum vehementer ægrotarent, numinum vice tantū non adorabāt. Quid quod alij rem medicam vt cum primis quidem necessariam, ita nō in postremis habentes eam, credūt medicos esse debitores, & hominum generi ad curandū obnoxios, vt qui nolint velint cogantur esse auxilio valetudinariis, idq; gratuito? Negant enim fas esse id aliis grauate impartiri, quod in hoc solum sit repertum, vt omnibus in cōmune debeat prodesse, & vestrum officium vos facere æquum est, neq; id magis facitis quàm vos moneat pietas, apud quos tādem hoc homines stultissimi disputāt. Accedit eodē quod permulti ab arte prorsus alieni, rudesq; & imperiti, id q in ea sit præstātius eleuant, odioq; prosequū

ται. ὅτι πολλοὶ τὸ τῆς ἀτεχνίης ἐφ' ἑωυτέοις ἔχοντες, ἀΐδριες ἐόντες, καθαίρουσι τὸ

tur.

κρέασον. ἐν ἀναισθήτοις γάρ εἰσιν αἱ ψῆφοι, ὅτε δ' οἱ πάσχοντες ζωόμενοι ἐνθέλωσιν, ὅτι οἱ ὁμότεχνοι τῶν μαρτυρεῖν. φθόνος γὰρ γίνεται

tur. Contra vero quod nullo alioqui numero sit dignum demirant, suspiciunt, venerãtur. Non enim sunt solida, nec syncera eorũ suffragia, sed ex corruptissimis affectionum sensibus iudicia proficiscuntur, & proinde non satis animaduertunt, quib⁹ potissimũ suffragent, quibus've suos addant calculos, quam rem probẽt aut improbent, commendent aut crimini dent, vicioq; vertãt. Postremo, ut sis summa prudẽtia, multa etiam doctrina, & plurimo rerum vsu præditus, id tamen ne ii quidẽ quos tua opera recreatiores reddidisti, ingenue volũt profiteri, ne si fortasse cogãtur (vt cogi sit cõsentaneum) nolint velint tandem aliquãdo iustam dependant mercedem. Quid tibi hic commemorem, quod eiusdem artis artifices haud temere alienam testãtur industriam, inuidia enim in illis inest, qin eodem artis quæstu versantur, propterea quod inter hos artificii similitudo magis æmulationem conciliat quam beneuolẽtiam? Quorumq; mutua inter ipsos inuidia propter opũ, honorumq; ac sordidi lucri cupiditatem, fastidia, concertationes,

tationes, rixas, factiones've concitat, ita vt minimum inter ipsos communionis ha-ctenus fuerit, & erit fortasse semper. Vt fere hebetiore sunt oculorum acie quibus oculi sunt grādiores, vt minus est ingenii quibus capita sunt prægrādia, vt tumidiores sunt q̄bus cor est pro portione corporis grandius. Ita plerunq; minus habent religionis ac doctrinæ qui maxime circumferunt harum rerum insignia. Quemadmodum qui in tragœdiis personati introducūtur, figuram quidē & personam histrionis habent, nō sunt tamē omnino histriones: Sic nomine quidem medici permulti, re autem perquàm pauci reperiuntur. Atq; vt ignaui cibiq; auidi canes domi ferarum pelles mordent, ac villos vellunt, feras ipsas in venatu non attingunt. Sic quidā rei medicæ præpostere studiosi, de nugis agunt, caput disciplinæ non attingunt. Ea Hippocrates à te spero in bonam partem esse accipiēda. Nec vero sic interpreteris hæc quæ diximus, nos huc tendere, vt in totum damnemus medicos, aut vt lædamus bonos, sed vt malos admoneamus officii. Vt conuenit amantibus diuersas amicas in eandem depereuntibus male conuenit: Sic dissidēt qui ex eadem re gloriam affectant. Vtq; feris bellū est cum his qui iisdem alūtur, cum cęteris pa

cem

cem agunt: Sic inuidia & æmulatio inter eiusdem artis professores. Nō pugili cum cursore conuenit. Vicinus inuidet vicino. Nec inuidemus iis à quibus longo absumus interuallo, sed quos propemodum speramus assequi. Censes'ne te vllum posse reperire hominem, qui non inuideat aliquot medicis suas pompas, qui non plusquàm muliebria suggillet ostentacula, qui non execretur fastum illum Thrasonicū? A medēdo nomen q̊ habet medicus, non à q̄rendo. Et bona medicinæ pars afflatus est. Nemo enim vir magnus sine aliquo afflatu diuino vnquam fuit, qui nō contingit nisi moribus purgatissimis, & tamen hanc facultatem nulli sibi maiore supercilio vindicant, quàm quorum tota vita seruit ambitioni, seruit quæstui, seruit auaritiæ frequēter & libidini gulæq́; sycophantiis, fucis à superbia corrupta. Ac meo quidē animo, si hæc omittant cæteri tuæ homines turbæ, & multo fiet professio concordior, & inuidia vos minore vtemini quàm nūc vtimini: & nec vident homines alioqui Lyncei, quantum odij ex ea re ordini suo longe celebratissimo concilient. Non incesso ordinem, sed demiror in tali ordine reperiri, qui suo ordini tam nō respondeant. Male enim dicitur quod in plures conuenit, si aut nationes totæ incessant, aut
con-

cōditio aut studia multorum. Vt quidā morbo aliquo & sensus stupore suauitatem cibi non sentiunt: Sic libidinosi, auari, facinorosi, verę laudis atq; uirtutis gustum non habent: vtq; nō est verus amor q caret zelotypia: ita non amat vehementer virtutem nisi qui ardet æmulatione recte factorum ab aliis. Proinde non inexpertus eiuscemodi nugarū, nec omnino rudis talium affaniarum, nihil ambigo, quin & tu quoque mi Hippocrates, in has te tamen indignas incideris affectiones conuiciaq;, & iam pridem male audieris, regium enim est male audire, cum benefacias, cum propter luculētas tuas diuitias, tum propter aliorum inuidentiam, naturasui multum edacem, nec minus itē mordacē, & reprehensionis apprime studiosam. Adeo enim iam apud homines nullius virtutis, nullius item probitatis vel vlla est cognitio aut testimonium. Nec veritate amicitia, nec fide societas, nec pietate ꝓpinquitas colitur.

ται. οὐκ ἄπειρος τῶν βιωτέων ληρημάτων σαφέως δὲ εἰδὼς ταῦτα ἐν ἀξιοπαθείῃσι πολλάκις γενηθέντα, καὶ οὐδὲ αἰτίην οὐ βασκανίην φιλοτωθάσονται. ἀφεκὴς γὰρ οὐδεμία οὔτε γνῶσις οὔτε μαρτυρίη. ἐπεμφδίᾳ δὲ λέγομεν ταῦτα.

litur. Nihil eſt diſcriminis inter eruditū & im poſtorem, inter bene merentem & male merē tem, inter probum & improbū. Nullus eſt locus recte factis & æquis rationibus, ſed largi tione & aſſentatiōe res omnis peragitur. Nūquàm fuit acrior cupiditas, ſæuior auaritia, profundior gula, luxus furioſior, portētoſior libido, nunquàm publice priuatimq́; maiores doli, ſeditiones, fraudes, bella, ſcelera vbique ſumma, & pares ſceleribus pœnæ. Cupit facere quiſq; de quo quæratur, nec tam graue pu tat quicquid id eſt pati, quàm non & ſibi licere tantundem. Quæ quidē certe ſimulatq; Democritus recenſuiſſet, riſu diffluebat, & aſpexit me illo vultu, quo tū ſolebat, cum omnia omnium ſtudia ceu ridicula cachinnabat. Et crede mihi Damagete, prioris ſuæ ipſius formæ prorſus oblitus, nouamq́; iam indutus faciem, diuina quadā renidere pulchritudine nobis apparuit. Ad extremum & illud addebam, mi Democrite hoſpes magnifice, magnificentiſſima tuorum xeniorum dona-

καί μοι Δαμάγητε, θεοειδὴς ἦν κατεφαίνετο. τὴν προτέρην αὐτέου μορφὴν ἐκλελησμένος, καὶ φημὶ ὦ Δημόκριτε μεγαλόδοξε, μεγάλας γε σῶν ξενίων δωρεὰς εἰς κῶ ἀπηίξομαι. πολλοῦ γάρ με τὸ

ria, in extremam vsq; Coū meam mecū perferam, & iure perferā licebit. Finxit enim te natura ad honestatē, grauitatem, temperantiam, magnitudinem, animi iustitiam, & ad omnes deniq; vitutes magnum hominem et excelsum. Quod animo sentis & vultu promptum habes & lingua multiiuga me, nec minus admirabili hincinde replesti sapiētia, & si quid in me fuerit, vt fuit certe plurimum ignorationis & infortunitatis, siue vt dicam potius insulsitatis, id omne ex intimis mihi præcordijs vis tuæ orationis euellit. Te autē oportet illud in primis nosse, q̄d sanandis corporum morbis multæ variæq; curandi rationes sunt à medicis excogitatæ. Cæterum animis ægrotantibus ac malarum cupiditatum plenis, nullum aliud est remedium quàm oratio, quæ non vereatur errātes increpare. Oratio inquā non minus libera q̄ salsa. Nō enim sic ad audiendum te accessi, vt velim inungi & oblini fucis quo nitidior fiam, sed gratiā habeam si velut alueare acri fumo, sic ipse mordaci sermone purger animo, qui cæcutientiæ

φίης θαυμασμοῦ πεπλήρωκας. ἄριστος ἐὼν γάρ σὺ κῆρυξ ἀληθείης ἀνθρωπίνης φύσιος ἐξιχνεύσαντος καὶ νοήσαντος. θεραπείην δὲ λαβὼν τῆς ἐμῆς διανοίης, παρὰ σοῦ ἀπ-

entiæ & lippitudinis fuit plenissim⁹. Vtq; mel exulceratã mordet ac purgat, alioqui vtile et dulce; sic amici libertas nõ mordet, nisi si qd est vitiosum & corrigendum. Hoc beneficio arcti⁹ me tibi astrinxisti, quàm vt vel verbis agere gratias possim. Amicitiam tuam latissima prædicatione circumferam. Nõ mihi diuturnior vita futura est quàm tuorum in me meritorum memoria. Nõ enim solum ex oratione, sed etiam ex vultu & oculis, & fronte, vt aiunt, tuum erga me amorẽ perspicere potui. Redeo itaq; tua gratia tandem aliquãdo ad meos, sed ita redeo, vt nunquam desinam esse perpetuus, idemq; tamen verax tui nominis præco, est enim ingenui animi, cui multũ debeas eidem plurimum semper velle debere, tui meam memoriam nulla vnquam delebit obliuio. Dij me Democrite omnes oderint, nisi magis te quàm oculos nũc amo meos, & quidem non iniuria, vt qui humanę veritatẽ naturæ gnauiter inuestigaris, penitus perspexeris, & nobis apposite corã edisserueris, maximumq; diligẽtiæ tuæ miraculum nobis euidentibus feceris argumentis, quo nomine plus tibi homini nusquam non experientissimo, non solum eruditissimo debemus, quàm vt vnquam soluendo esse possimus. Equidem fateor ingenue me tibi deuinctissi

mum semper alias redditum esse, sed hoc nomine multo deuinctiorem reddidisti, quod non vulgarem meæ mentis medicinam abs te gratis perceptam, domum vsq; perferã. Cuperem equidem, & vehementer cuperem plura abs te sciscitari, sed præcipitatq; dies suadentq; cadẽtia sydera somnos. Spero ego mihi quoq; tempus tale euenturum, vt tibi parẽ referam gratiam. Abeo igitur mi Democrite, cum tempore, tum corporis mei cura poscentibus abitionem. Cras tibi ad hũc locum rursus præsto ero, vt iisdẽ super rebus, cæterisq; eodem spectantibus, quarum bona pars restat etiamnum, quo cepimus ordine fusius ac explanatius colloquamur atq; cõmentemur. Hæc igitur effatus multamq; Democrito agẽs gratiam, exurgebam, & valedicto discedere parabam. Tũ ille: Maior est (inqt) nostra necessitudo, quàm vt vel

ἀλλάσσομαι τῆς ὥρης τοῦτο ἀπαιτούσης, καὶ τῆς τοῦ σώματος ἐπιμελείης. αὔριον δὲ καὶ τὰ δ᾽ ἑξῆς ἐν ταὐτῷ γενησόμεθα. ἀνιστάμην ταῦτα εἰπών. καὶ ὃς ἦν ἕτοιμος ἀκολουθεῖν. προσαγαγόντι δέ τινι οὐκ οἶδ᾽ ὁκόθεν, ἀπεδίδου τὰ βιβλία. καὶ γὰρ ξυντονώτερον ἠπείξα, καὶ πρὸς τοὺς ὄντας ἀβδηρίτας τοὺς τῇ σκοπιῇ ἀναμένοντάς με, αὔδρεις ἔφην

tu mihi vel ego tibi pro vllo officio debeam gratias agere. Dictuq; mirum, quàm mox relictis omnibus negotijs, iuxta mecum fuit expeditus in recessum, quamq; mire promptus astitit, vt me deduceret abeuntem, & fecisset quoq;, nisi interea & id quidem temporis dũ sermones hosce cædimus, quidam haud satis scio vnde nã derepẽte interueniens, libellos ei aliqt tradidisset in manum, & cõplusculos literarũ fasciculos alio atq; alio exemplo scriptos reddidisset atq; tradidisset. Hic illo familiari[9] hospitẽ amplexãte, alioq; sermonẽ dirimẽte, clanculũ abiens per horti posticũ me cõmodum subduxi, Vrgensq; vehementius, & quantum potui maxime properans, dabam operam vt Abderitanos (homines cum inter se coniunctos, tum mihi ita charos, itaq; iucũdos, vt eorũ aspectu omnis quæ me angebat de republica cura consederit) in specula hærentes meq; ibidem iamdudum operiẽtes statim reuiserẽ. Viri Abderitæ (inquam) vt ego vos nunc libens reuiso, vt lætus conspicio, vt nõ satis pro vestro merito à me vobis potest referri gratia, pro iniuncta mihi Democriti curatione: atque vti

τῆς πρὸς ἐμὲ πρεσβεί ης, χάρεις ὑμῖν πολλή. Δημόκριτον γὰρ εἶδον ἄνδρα σοφώτατον, σωφρονίζειν ἀνθρώπους

nã tempus sit illud vnquã quo vobiscũ paria facere liceret. Multo nunc me fortunatissimum factum puto esse, quod in tempore ad eum veni, quod rerum omniũ est primum. Vidi enim vidi penitusq; perspexi Democritum, at quem virum dii boni geometrã, mathematicum, physicum, mitto deniq; hominẽ post homines natos longe sapientissimũ, qui vel vnus atq; adeo vnus quotquot sunt homines, tẽperatos, frugales, atq; permodestos facile reddiderit. Creditus interim vulgo desipere, cæterum rerum euentus docuit illum vnum sapuisse. Hũc audiebam antea tãtum, nunc præsens præsentem vidi tanta tẽperantia, tanta mansuetudine, tãta humanitate, vt hi beatissimi esse videãtur, apud quos ille diutissime cõmoratur. Hęc habeo Damagete quę tibi de Democrito nostro Abderitæ physico (vt pro mortalium insulsitate, pro rerumq; nouitate pauca, vt pro epistolæ modo nimis multa fortasse) aĩo mihi vehementer omnifariam gestiente lætitia, compendio perstringerem, Vale.

μοῦνον δυνατώτατα

ζῆν. ταῦτ᾽ ἔχω σοι περὶ Δημοκρίτεω Δαμάγητε, φράζειν γνωσιοπλέων. ἔῤῥωσο.

FINIS.

vita mire prodigiosam præ se ferat incōstantiam iuxta ac intemperantiam. Quod cū notius sit q̄ vt debeat refelli, & receptius q̄ vt possit aboleri, vix aut ne vix quidē mihi persuasero, tantum abest vt in animum induxero meū, tuam illā medendi rationem nunq̄ satis alioqui laudatā, magno illis vnq̄ opere arrisuram. Quādoquidē videre licet plerosque, qui solo artis auditu grauiter offendūtur, nec minus ab ea prorsus abhorrent. Hoc quidem ferendum vtcunq;, illud autem quis ferat? Quod homines in omni genere stultitiæ insulse arrogantes philosophiam vitiorū omnium expultricem quam tantis laudibus veteres illi ad vnum omnes in cœlum ferūt, eam isti barbari, qui Thaletem talentó non emerint Milesium, fastidiunt, & (si dijs placet) nobis profligabunt? Nunquam'ne homines amentissimi sese circunspiciēt? nunquam'ne quid loquantur considerabunt, nec quid effutiant? Quando igitur Hippocrates eam quę liberalis maxime omnium est artium, omniū maxime abominandā putāt, quid reliqua vitæ in-

ον αὐτέων; κάρτα γὰρ ἔλπομαι μηδὲ τὴν σὴν ἰητρικὴν ἀνδάνειν αὐτέοισιν. δυσαρεστέονται γὰρ ὑπ' ἀκρασίης ἅπασι. τὴν μανίην τὴν σοφίην νομίζον-

tæ instituta, an non putabunt prorsus esse fugienda? An non tãdem se solos stultissimos omnium reddiderunt, qui soli nullam artẽ didicerunt? Etenim quũ bruta q̃q; artium exercitationibus erudiant, & famulum ignauum nulliusq; peritum artis nullo pretio dignũ iudicent, curẽt autem & agros & reliquas possessiones, vt quæq; quantum fieri potest sit q̃ optima, seipsos solos negligant, ne hoc quidem intelligentes animum habeãt nec ne, in summa veteris illius aui Aesculapij sermonẽ ceu Corybantum furore correpti contẽnunt. Neq; vero hæc dixerim odio gẽtis meæ, licet mihi vbiq; infestæ. Quod res est loquor, teste Apolline omni conscio. Neq; quicquam mentior teste mihi mea cõscientia. Tametsi sudores incomparabiles suscipiãt propter incredibilem rei medicę difficultatem, tamen vulgi summam in se concitãt inuidiam. Cui cum res præclaræ semper obnoxiæ fuerunt, tũ vero præcipue nouitas non solum apud imperitos, verum apud eruditos. Adeo nusquã magis ingrati sumus, magis inuidi, magis morosi, nusquam minus candidi, quàm in pensitandis eorum laborib⁹, quorum opera reualuerimus, quibus meo quidem animo nulla vnq̃ satis digna gratia referri queat. Caput autẽ hoc est, Audiui sæpe hoc vulgo dictitari, idq;

ab ipsis ægrotātibus aliquanto acerbius p̄diu afflictatis, te virū quidem & doctum, & experientē haberi, bonamq; item tuę rei medicę partem, (siue id si at per inuidiā, siue per ingratitudinē, nō hoc iam laboro) ceu carnificinam quādam manifeste nec minꝰ odiose exibilari, eoq; nomine pessime audire, publicitusq; traduci. Qui in alienis morbis profitentur se tenere medicinæ scientiam, ipsi se curare non possunt. Aiuntq;, medicos imperitos non raro venenum pro remedio ministrare. An non plerunque videamus eos veneficos esse non etiam medicos, qui pecuniæ studio deditiin aliud vtunt̃ arte quàm inuenta est? Atq fieri nō potest vt qui pluris faciat diuitias quàm virtutem, quiq; artem non in hoc didicit, vt de hominibus bene mereretur, sed vt ditesceret, ad proprium artis finem perueniat. Citius enim alij ditabuntur, quàm nos ad artis cōsumma tionem

σιμ. ἤπου γοῦν ὑπονοέω
ὡς σαφῶς λωβᾶσθαι
σου τὰ πολλὰ τῆς ἐπι-
στήμης, ἢ διὰ φθόνον, ἢ
δι' ἀχαριστίην. ὅτι γὰρ
νοσεόντων ἅμα τῷ σώ-
ζεσθαι, τὴν αἰτίην θε-
οῖς ἡ τύχη προσνέμου-
σι. πολλοὶ δὲ τῇ ἰδίᾳ
φύσει προσάψαντες
ἐκθέρουσι τὸ μὲν εὐεργε-
τήσαντα, μικροῦ δεῖν
προσαγανακτεῦντες
εἰ νομίζονται χρεοφιλέ

tionem peruenire queamus. Proinde fieri ne quaquam potest,vt simul & pecuniæ studio seruiamus, & artem tam arduam exerceamus:sed necesse est vt qui vehementius incũbit in alterum negligat alterum. Itaq; qui sobrietatis amator est nec minus veritatis amãs hic verus medicus comperitur. Ad hæc valetudinarij ferè simulatq; conformatis fuerint viribus,pristinæq; restituti incolumitati, vel dijs immortalibus,vel fortunæ causam incolumitatis acceptæ tribuunt. Non parum multi ceu à cõsueto indulgẽtissimæ naturæ beneficio ꝓfectam, eidẽ q̃q; non inuiti acceptã referũt ad percipiendũ.Præterea quis vnq̃ tanti quenquam medicorum fecit,(perinde atq; maxime dum dolent atq; ægrotant faciunt omnes) vt magnificis illis suis steterint pollicitationibus?Odiosus æque nullus est, quàm medicus,dum vbi verecunde de mercede admonet,vbiq; petit industriam, sumptus,& labores suos pensari.Neq; quicquam ægrotantium animo fuit ægrius, quàm cum videant medico agendas esse gratias.Quid hoc (malum) ingratitudinis quidam odio prosequũtur etiam eum, qui de illis non male meritus sit,parumq; abest quin semper, aut fere semper aliquam reperiunt rimã, aut aliquid

inue-

inueniant quo elabant, & astute medicis imponant. Et vt fit in periculis, medico montes aureos pollicentur, si non grauētur sibi in vitæ discrimine dexteri adesse. Postquam sanauere quidem morbo laborantes & medicorum artem implorantes, fallacia alia aliā cru dunt, ac dolos dolis consarcināt. Fit etiam q̃ nescio prætextu, vt indignentur, modisq; omnibus auersentur, quos principio cum vehementer ægrotarent, numinum vice tantū non adorabāt. Quid quod alij rem medicam vt cum primis quidem necessariam, ita nō in postremis habentes eam, credūt medicos esse debitores, & hominum generi ad curandū obnoxios, vt qui nolint velint cogantur esse auxilio valetudinariis, idq; gratuito? Negant enim fas esse id aliis grauate impartiri, quod in hoc solum sit repertum, vt omnibus in cōmune debeat prodesse, & vestrum officium vos facere æquum est, neq; id magis facitis quàm vos moneat pietas, apud quos tādem hoc homines stultissimi disputāt. Accedit eodē quod permulti ab arte prorsus alieni, rudesq; & imperiti, id q̄ in ea sit præstātius eleuant, odioq; prosequūtur,

ται. ὅτι πολλοὶ τῶν ἀτεχνίης ἐφ' ἑωυτέοις ἔχοντες, αἴδριες ἐόντες, καθαίρουσι τὰ

κρέσσον. ἐν ἀναιθή δις γάρ εἰσιν αἱ ψῆφοι, ὅτι δὲ οἱ πάγχον τῶν ζωόμενων ἐθέλουσιν, ὅτι οἱ ὁμοτεχνιτῶν μαρτυρεῖν. φθόνος γὰρ γίνεται

tur. Contra vero quod nullo alioqui numero sit dignum demirant, suspiciunt, venerātur. Non enim sunt solida, nec syncera eorū suffragia, sed ex corruptissimis affectionum sensibus iudicia proficiscuntur, & proinde non satis animaduertunt, quib⁹ potissimū suffragenť, quibus've suos addant calculos, quam rem probēt aut improbent, commendent aut crimini dent, vitioq; vertāt. Postremo, ut sis summa prudētia, multa etiam doctrina, & plurimo rerum vsu praeditus, id tamen ne ii quidē quos tua opera recreatiores reddidisti, ingenue volūt profiteri, ne si fortasse cogātur (vt cogi sit cōsentaneum) nolint velint tandem aliquādo iustam dependant mercedem. Quid tibi hic commemorem, quod eiusdem artis artifices haud temere alienam testātur industriam, inuidia enim in illis inest, qin eodem artis quaestu versantur, propterea quod inter hos artificii similitudo magis aemulationem conciliat quam beneuolētiam? Quorumq; mutua inter ipsos inuidia propter opū, honorumq; ac sordidi lucri cupiditatem, fastidia, concertationes,

tationes, rixas, factiones've concitat, ita vt minimum inter ipsos communionis hactenus fuerit, & erit fortasse semper. Vt fere hebetiore sunt oculorum acie quibus oculi sunt grãdiores, vt minus est ingenii quibus capita sunt prægrãdia, vt tumidiores sunt q̃bus cor est pro portione corporis grandius. Ità plerunq; minus habent religionis ac doctrinæ qui maxime circumferunt harum rerum insignia. Quemadmodum qui in tragœdiis personati introducũtur, figuram quidẽ & personam histrionis habent, nõ sunt tamẽ omnino histriones: Sic nomine quidem medici permulti, re autem perquàm pauci reperiũtur. Atq; vt ignaui cibiq; auidi canes domi ferarum pelles mordent, ac villos vellunt, feras ipsas in venatu non attingunt. Sic quidã rei medicæ præpostere studiosi, de nugis agunt, caput disciplinæ non attingunt. Ea Hippocrates à te spero in bonam partem esse accipiẽda. Nec vero sic interp̃teris hæc quæ diximus, nos huc tendere, vt in tòtum damnemus medicos, aut vt lædamus bonos, sed vt malos admoneamus officii. Vt conuenit amantibus diuersas amicas in eandem depereuntibus male conuenit: Sic diffidẽt qui ex eadem re gloriam affectant. Vtq; feris bellũ est cum his qui iisdem alũtur, cum cæteris pa

cem

cem agunt: Sic inuidia & æmulatio inter eiusdem artis professores. Nō pugili cum cursore conuenit. Vicinus inuidet vicino. Nec inuidemus ijs à quibus longo absumus interuallo, sed quos propemodum speramus assequi. Censes'ne te vllum posse reperire hominem, qui non inuideat aliquot medicis suas pompas, qui non plusquàm muliebria suggillet ostentacula, qui non execretur fastum illum Thrasonicū? A medēdo nomen q̄q; habet medicus, non à q̄rendo. Et bona medicinæ pars afflatus est. Nemo enim vir magnus sine aliquo afflatu diuino vnquam fuit, qui nō contingit nisi moribus purgatissimis, & tamen hanc facultatem nulli sibi maiore supercilio vindicant, quàm quorum tota vita seruit ambitioni, seruit quęstui, seruit auaritiæ frequēter & libidini gulæq;, sycophantiis, fucis à superbia corrupta. Ac meo quidē animo, si hæc omittant cæteri tuæ homines turbæ, & multo fiet professio concordior, & inuidia vos minore vtemini quàm nūc vtimini: & nec vident homines alioqui Lyncei, quantum odij ex ea re ordini suo longe celebratissimo concilient. Non incesso ordinem, sed demiror in tali ordine reperiri, qui suo ordini tam nō respondeant. Male enim dicitur quod in plures conuenit, si aut nationes totæ incessant, aut

con-

cõditio aut studia multorum. Vt quidã morbo aliquo & sensus stupore suauitatem cibi non sentiunt: Sic libidinosi, auari, facinorosi, veræ laudis atq; uirtutis gustum non habent; vtq; nõ est verus amor q caret zelotypia: ita non amat vehementer virtutem nisi qui ardet æmulatione recte factorum ab aliis. Pro inde non inexpertus eiuscemodi nugarũ, nec omnino rudis talium affaniarum, nihil ambigo, quin & tu quoque mi Hippocrates, in has te tamen indignas incideris affectiones conuiciaq;, & iam pridem male audieris, regium enim est male audire, cum benefacias, cum propter luculẽtas tuas diuitias, tum propter aliorum inuidentiam, natura sui multum edacem, nec minus itẽ mordacẽ, & reprehensionis apprime studiosam. Adeo enim iam apud homines nullius virtutis, nullius item probitatis vel vlla est cognitio aut testimonium. Nec veritate amicitia, nec fide societas, nec pietate ꝓpinquitas colitur.

ται. οὐκ ἄπειρος τῶν ζητητέων ληρημάτων σαφέως δὲ εἰδὼς ταῦτα γε ἀξιοπαθέησι σε πολλάκις γεννηθέντα, καὶ οὐδὲ αὐτὴν τὴν βασκανίην φιλοτωθάσσοντα. ἀφενὴς γὰρ οὐδεμία οὔτε γνῶσις οὔτε μαρτυρίη. ἐπεμδίᾳ δὲ λέγομεν ταῦτα.

litur. Nihil est discriminis inter eruditū & impostorem, inter bene merentem & male merētem, inter probum & improbū. Nullus est locus recte factis & æquis rationibus, sed largitione & assentatiōe res omnis peragitur. Nūquàm fuit acrior cupiditas, sæuior auaritia, profundior gula, luxus furiosior, portētosior libido, nunquàm publice priuatimq; maiores doli, seditiones, fraudes, bella, scelera vbique summa, & pares sceleribus pœnæ. Cupit facere quisq; de quo quæratur, nec tam graue putat quicquid id est pati, quàm non & sibi licere tantundem. Quæ quidē certe simulatq; Democritus recensuisset, risu diffluebat, & aspexit me illo vultu, quo tū solebat, cum omnia omnium studia ceu ridicula cachinnabat. Et crede mihi Damagete, prioris suæ ipsius formæ prorsus oblitus, nouamq; iam indutus faciem, diuina quadā renidere pulchritudine nobis apparuit. Ad extremum & illud addebam, mi Democrite hospes magnifice, magnificentissima tuorum xeniorum donaria,

καί μοι Δαμάγητε, θεοειδής τις κατεφαίνετο· τὴν προτέρην αὐτοῦ μορφὴν ἐκλελησμένος, καὶ φημί μοι ὦ Δημόκριτε μεγαλόδοξε, μεγάλας γε σῶν ξενίων δωρεὰς εἰς κῶ ἀπίξομαι. πολλοῦ γάρ με τοῦ σο-

ria, in extremam vsq; Coũ meam mecũ perferam, & iure perferã licebit. Finxit enim te natura ad honestatẽ, grauitatem, temperantiam, magnitudinem, animi iustitiam, & ad omnes deniq; virtutes magnum hominem et excelsum. Quod animo sentis & vultu ꝑmptum habes & linguã multiiuga me, nec minus admirabili hincinde replesti sapiẽtia, & si quid in me fuerit, vt fuit certe plurimum ĩgnorationis & infortunitatis, siue vt dicam potius insulsitatis, id omne ex intimis mihi præcordijs vis tuæ orationis euellit. Te autẽ oportet illud in primis nosse, q̃d sanandis corporum morbis multæ variæq; curandi rationes sunt à medicis excogitatæ. Cæterum animis ægrotantibus ac malarum cupiditatum plenis, nullum aliud est remedium quàm oratio, quæ non vereatur errãtes increpare. Oratio inquã non minus libera q̃ salsa. Nõ enim sic ad audiendum te accessi, vt velim inungi & oblini fucis quo nitidior fiam, sed gratiã habeam si velut alueare acri fumo, sic ipse mordaci sermone purger animo, qui cæcutientiæ

φίης θαυμασμοῦ πεπλήρωκας. ἄξιος ἐὼ γάρ σου κῆρυξ ἀληθείης ἀνθρωπίνης φύσιος ἐξιχνευσάντος καὶ νοήσαντος. θεραπείην δὲ λαβὼν τῆς ἐμῆς διανοίης, παρὰ σοῦ ἀπ-

entiæ & lippitudinis fuit plenissim⁹. Vtq; mel exulcerata mordet ac purgat, alioqui vtile et dulce; sic amici libertas nō mordet, nisi si qd est vitiosum & corrigendum. Hoc beneficio arcti⁹ me tibi astrinxisti, quàm vt vel verbis agere gratias possim. Amicitiam tuam latissi ma prædicatione circumferam. Nō mihi diuturnior vita futura est quàm tuorum in me meritorum memoria. Nō enim solum ex oratione, sed etiam ex vultu & oculis, & fronte, vt aiunt, tuum erga me amorē perspicere potui. Redeo itaq; tua gratia tandem aliquādo ad meos, sed ita redeo, vt nunquam desinam esse perpetuus, idemq; tamen verax tui nominis præco, est enim ingenui animi, cui multū debeas eidem plurimum semper velle debere, tui meam memoriam nulla vnquam delebit obliuio. Dīj me Democrite omnes oderint, nisi magis te quàm oculos nūc amo meos, & quidem non iniuria, vt qui humanę veritatē naturæ gnauiter inuestigaris, penitus perspexeris, & nobis apposite corā edisserueris, maximumq; diligētiæ tuæ miraculum nobis euidentibus feceris argumentis, quo nomine plus tibi homini nusquam non experientissimo, non solum eruditissimo debemus, quàm vt vnquam soluendo esse possimus. Equidem fateor ingenue me tibi deuinctissi

mum ſemper alias redditum eſſe, ſed hoc nomine multo deuinctiorem reddidiſti, quod non vulgarem meæ mentis medicinam abs te gratis perceptam, domum vſq; perferã. Cuperem equidem, & vehementer cuperem plura abs te ſciſcitari, ſed præcipitatq; dies ſuadentq; cadẽtia ſydera ſomnos. Spero ego mihi quoq; tempus tale euenturum, vt tibi parẽ referam gratiam. Abeo igitur mi Democrite, cum tempore, tum corporis mei cura poſcentibus abitionem. Cras tibi ad hũc locum rurſus præſto ero, vt iiſdẽ ſuper rebus, cæteriſq; eodem ſpectantibus, quarum bona pars reſtat etiamnum, quo cepimus ordine fuſius ac explanatius colloquamur atq; cõmentemur. Hæc igitur effatus multamq; Democrito agẽs gratiam, exurgebam, & valedicto diſcedere parabam. Tũ ille: Maior eſt (inqt) noſtra neceſſitudo, quàm vt vel

ἀλλ' ἀσπάζομαι τῆς ὥρης τοῦτο ἀπαιτούσης, καὶ τῆς τοῦ σώματος ἐπιμελείης. αὔριον δὲ καὶ τὰ ἑξῆς ἐν ταὐτῷ γενησόμεθα. ἀνιστάμην ταῦτα εἰπών. καὶ ὃς ἦν ἕτοιμος ἀκολουθεῖν. προσελθόντι δὲ τινὶ οὐκ οἶδ' ὁκόθεν, ἀπεδίδου τὰ βιβλία. καὶ γὰρ ξυνῶν τον ὅτε ρου ὑπεδέξατο, καὶ πρὸς τοὺς ὄντας ἀβδηρίτας τῶν τῆς σκοπιῆς ἀναμένοντάς με ἀνδρὸς ἔφην

tu mihi vel ego tibi pro vllo officio debeam gratias agere. Dictuq; mirum, quàm mox relictis omnibus negotijs, iuxta mecum fuit expeditus in recessum, quamq; mire promptus astitit, vt me deduceret abeuntem, & fecisset quoq;, nisi interea & id quidem temporis dũ sermones hosce cædimus, quidam haud satis scio vnde nã derepẽte interueniens, libellos ei aliq̃t tradidisset in manum, & cõplusculos literarũ fasciculos alio atq; alio exemplo scriptos reddidisset atq; tradidisset. Hic illo familiari⁹ hospitẽ amplexãte, alioq; sermonẽ dirimẽte, clanculũ abiens per horti posticũ me cõmodum subduxi, Vrgensq; vehementius, & quantum potui maxime properans, dabam operam vt Abderitanos (homines cum inter se coniunctos, tum mihi ita charos, itaq; iucũdos, vt eorũ aspectu omnis quæ me angebat de republica cura consederit) in specula hærentes meq; ibidem iamdudum operiẽtes statim reuiserẽ. Viri Abderitæ (inquam) vt ego vos nunc libens reuiso, vt lætus conspicio, vt nõ satis pro vestro merito à me vobis potest referri gratia, pro iniuncta mihi Democriti curatione: atque vti

τῆς πρὸς ἐμὲ πρεσβείας, χάρεις ὑμῖν πολλή. Δημόκριτον ἴδον ἄνδρα σοφώτατον, σωφρονίζειν ἀνθρώπους

nã tempus sit illud vnquã quo vobiscũ paria facere liceret. Multo nunc me fortunatissimum factum puto esse, quod in tempore ad eum veni, quod rerum omniũ est primum. Vidi enim vidi penitusq; perspexi Democritum, atque eum virum dii boni geometrã, mathematicum, physicum, mitto deniq; hominẽ post homines natos longe sapientissimũ, qui vel vnus atq; adeo vnus quotquot sunt homines, tẽperatos, frugales, atq; permodestos facile reddiderit. Creditus interim vulgo desipere, cæterum rerum euentus docuit illum vnum sapuisse. Hũc audiebam antea tãtum, nunc præsens præsentem vidi tanta tẽperantia, tanta mansuetudine, tãta humanitate, vt hi beatissimi esse videãtur, apud quos ille diutissime cõmoratur. Hęc habeo Damagete quę tibi de Democrito nostro Abderita physico (vt pro mortalium insulsitate, pro rerumq; nouitate pauca, vt pro epistolæ modo nimis multa fortasse) aio mihi vehementer omnifariam gestiente lætitia, compendio perstringerem, Vale.

μοῦνον δύνατον τα-

ὅμ. ταῦτ' ἔχω σοι περὶ Δημοκρίτου Δαμάγητε, φάζειν γηθοσύνῃ σπεύδων. ἔῤῥωσο.

FINIS.